

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Årsrapport 2006

1.	Generelt om virksomheten i 2006	2
1.1	Fylkesmannens lederkontrakt.....	2
1.2	Saksbehandling og systematisk sammenligning	2
1.3	Elektronisk forvaltning.....	2
1.4	Ledelse, organisering og styring	3
2.	Sentrale politiske føringer	12
2.1	Fornyning av offentlig sektor – generelle samordningsoppgaver	12
2.2	Velferd, helse og personlig tjenesteyting	18
2.3	Oppvekst, familie, barnehager og utdanning	20
2.4	Arealdisponering og byggesaker	23
2.5	Landbruksbasert næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern	26
2.6	Samfunnssikkerhet og beredskap	28
3.	Rapportering på fagavdelingenes resultatområder	29
3.1	Resultatområdene for Fylkesmannens sekretariat og Administrasjonsstaben	29
3.2	Resultatområdene for Kommunal- og beredskapsavdelingen.....	30
3.3	Resultatområdene for Avdeling for landbruk og bygdeutvikling	38
3.4	Resultatområdene for Miljøvernavdelingen.....	45
3.5	Resultatområdene for Oppvekst- og utdanningsavdelingen.....	51
3.6	Resultatområdene for Sosial- og helseavdelingen.....	60
4.	Vedlegg	69
4.1	Vedlegg 1: Regnskap pr. 31.12 06	70
4.2	Vedlegg 2: Utbetalte tilskudd 2006.....	71
4.3	Vedlegg 3: Kontroll og godkjenning, jf. kommuneloven	73
4.4	Vedlegg 4: Oversikt over tilsynsvirksomheten 2006 på OUAs områder.....	74
4.5	Vedlegg 5: Organisert beitebruk Sør-Trøndelag 2006	75

1. Generelt om virksomheten i 2006

1.1 Fylkesmannens lederkontrakt

I tillegg til de generelle stillings og resultatkravene for fylkesmennene har fylkesmannen i Sør-Trøndelag hatt følgende særskilte oppfølgingspunkter i kontraktperioden:

1. Bruke 2006 til å følge opp og fullføre allerede igangsatte prosjekter. Se kap. 2.1 og 3.1.
2. Bidra til å skape en god dialog om en felles politikk for fjellområdene gjennom et eget prosjekt mellom berørte kommuner, Reindriftsforvaltningen, Sametinget, representanter fra Miljøverndepartementet, Mat- og Landbruksdepartementet og Kommunal- og Regionaldepartementet. Se kap. 2.4.8.
3. I samarbeid med andre lokale arrangører planlegge å gjennomføre Kroningsjubileet. Se kap. 3.1.

1.2 Saksbehandling og systematisk sammenlikning

1.2.1 Rapport fra Kommunal- og beredskapsavdelingen

Fylkesmannen har arbeidet målbevisst med å effektivisere behandlingen av klagesaker etter plan- og bygningsloven, og vår saksbehandlingstid ligger innenfor de oppsatte frister, jf. innrapportering i forbindelse med systematisk sammenlikning. Det er en utfordring i arbeidet at kommunene bruker til dels svært lang tid på sin forberedende klagebehandling, slik at mange saker hopper seg opp og oversendes Fylkesmannen samlet. Fylkesmannen har tatt dette opp med aktuelle kommuner, både i brev form og gjennom kommunebesøk.

Se også kap. 3.2 resultatområde 66.1.

1.2.2 Rapport fra Sosial- og helseavdelingen

Klagesaksbehandling etter sosialtjenesteloven

Spm1	Antall journalførte ubehandlede klager ved inngangen til perioden
Spm2	Antall journalførte ubehandlede klager ved utgangen av perioden
Spm3	Antall behandlede saker/vedtak i perioden
Spm4	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
Spm5	Effektiv tidsbruk på saksområdet, regnet i timeverk
Spm6	Gjennomsnittlig tidsbruk pr sak (Spm5 / Spm3)
Spm7	Antall klager som er gitt medhold

Fylke	År	Tertial	Spm 1	Spm 2	Spm 3	Spm 4	Spm 5	Spm 6	Spm 7
Sør-Trøndelag	2006	1	81	62	94	84	1069	11.37	28
Sør-Trøndelag	2006	2	62	15	95	114	813	8.55	8
Sør-Trøndelag	2006	3	20	49	48	59	698	14.54	11

1.3 Elektronisk forvaltning

1.3.1 Saks- og arkivsystem

Fullelektronisk arkiv er innført i embetet fra 31.12.06. De fleste saksbehandlere vil i den forbindelse få 2 skjermer i 2007.

1.3.2 Elektroniske tjenester

I samarbeid med Det Digitale Trøndelag (DDT) har nettbaserte tjenester vært et eget satsingsområde for embetet i 2006. Dette viderefører vi i 2007.

Embetet har i 2006 blant annet tatt i bruk tjenesten Ekit (Elektronisk klagebehandling i Trøndelag) med Trondheim kommune, en innsynsløsning for behandling av klagesaker etter plan- og bygningsloven. Vi har også på oppdrag fra FAD bistått Fylkesmennene i Hordaland, Rogaland og Oslo og Akershus i innføring av tjenesten for sine største kommuner. Tjenesten vil i 2007 bli videreutviklet til også å gjelde behandling av sosiale klagesaker, i første omgang avgrenset til å omfatte klager på vedtak om økonomisk stønad iht. "Lov om sosiale tjenester m.v." (Sosialtjenesteloven, kapittel 5). I tillegg har vi i 2006 tatt i bruk en kartinnsynsløsning mellom embetet og kommunene Trondheim og Malvik for plansaker på høring. Her henter vi dokumentene på kommunenes hjemmesider, og sparer oss skanning av kart med mer.

1.3.3 Nettbasert informasjon

Vi benytter fellesløsningen Trippelnett. Vår karttjeneste GisLink ligger lett tilgjengelig både på internett og intranett. En intern redaktørgruppe jobber for å forbedre hjemmesidene våre, samt sikre at det vi legger ut av informasjon gir et riktig bilde av vår virksomhet.

I tillegg til elektroniske skjema på vår internettside, har vi tatt i bruk felles ansettelsesmodul for Fylkesmennene.

For blant annet å gjøre internett- og intranett-tjenesten enda bedre, er det i 2006 utarbeidet et forslag til ny informasjonsstrategi for embetet. Denne skal godkjennes og iverksettes i 2007.

1.3.4 Kart og stedfestet informasjon

Kontaktflaten med statens kartverk er bred. Embetet har engasjert seg aktivt i Norge digitalt i fylket. Vi deltar på alle nivå og har ledervervene i både Geodatautvalget og i arbeidsutvalget for tematiske geodata. I henhold til GIS-strategi for FM har embetet etablert en robust organisasjon for arbeidet med Geodata. Videre har vi god dialog med kommunene. Vi bidrar i enkeltprosjekter og med generell rådgivning. Med kartportalen GisLink sørger vi for at alle i nivå i forvaltningen har tilgang på oppdatert geografisk informasjon. Det være seg generelle grunnkart, miljøinformasjon, beredskapsdata med mer. Arbeidet med integrasjon mellom kart og arkivsystem er startet opp og vi regner med å ha løsningen i drift 1. kvartal 2007.

1.3.5 Fylkesmennenes Regionale Informasjonsnett - FRI

Vi har reforhandlet linjeleien pr 31.12.06, samt tatt i bruk felles Juniper-løsning gjennom FRI. For 2006 har ikke den felles løsningen for synkroniseringen av e-postadresser og e-postlister fungert, noe vi synes er beklagelig.

1.3.6 Informasjonssikkerhet

Risikovurderingen vår ble revidert høsten 2006, og en arbeidsgruppe vil bli satt ned i 2007 for å revidere rutinene og retningslinjene våre vedrørende informasjonssikkerhet og sikker behandling av personsensitive saker.

1.4 Ledelse, organisering og styring

1.4.1 Forvaltningsreformen

Embetet har gjennom 2006 holdt seg løpende orientert om debatten i det offentlige rom om den forvaltningsreformen som ble bebudet i Soria Moria erklæringen. Forvaltningsreformen har etter hvert blitt satt opp som fast post på møtene i embetets ledergruppe. Den informasjon ledelsen har sittet med har vært formidlet videre i allmøtene på embetene i 2006, og i faste møter med tillitsvalgte. Embetet har utover dette satt saken på dagsorden i møtene med statlig

etatsjefer, og i strategiske ledermøter med Fylkeskommunen og KS. Embetet har også deltatt på offentlige møter bl.a. i regi av KS, Fylkeskommunen og Trøndelagsrådet, der forvaltningsreformen har vært diskutert. Videre har forvaltningsreformen vært et direkte tema i ulike møter med kommunene, og mer indirekte ved at problemstillinger knyttet til demokrati, oppgavefordeling mv. har vært tema på embetets dialogkonferanse med kommunene.

Debatten om forvaltningsreformen ble mer konkret når stortingsmeldingen ble lagt fram i desember 2006. Embetet har satt seg grundig inn i meldingens innhold, og vil fortsette med åpen informasjonsutveksling med ansatte. Samtidig vil vi delta i prosessen med å avklare den regionale inndelingen på den måte våre oppdragsgivere og ansatte forventer, og i dialog med Fylkeskommunen som prosessansvarlig. Det er viktig for oss å være en profesjonell arbeidsgiver på dette område. Videre er det viktig for oss å bidra til at den blir en bred og aktiv involvering av kommunene i den offentlige debatten som går.

1.4.2 Personalpolitikk og organisasjon

Det vises også til pkt. 1.4.3 og vedlegg 1 og 2.

Nøkkeltall 2006

Ved årsskiftet 2006/2007 har vi registrert følgende nøkkeltall for embetet:

Tema	Totalt	Kvinner	Menn
Kjønnsfordeling, andel av antall ansatte		51,1 %	48,9 %
Andel av lønnsmassen		47 %	53 %
Andel av 2.3.3-forhandlingspott i 2006		54,8 %	45,2 %
Lønnstrinn gj.snitt	51,5	47,7	55,6
Årslønn (grunnlønn) i kr gj.snitt	382 215	355 213	410 878
Årslønnsøkning 2005 - 2006 i kr gj.snitt	22 518	22 009	23 042
Alder gj.snitt	47,2	45,2	49,3
Sykefravær gj.snitt	3,7 %	3,0 %	0,7 %

Kjønnsfordeling i avdelingene og stillingsgrupper

Ved årsskiftet 2006/2007 (31.12.06) var kjønnsfordelingen etter antall ansatte ved embetet 51,1 % kvinner og 48,9 % menn, den samme som i 2005. Totalt antall ansatte i embetet endrer seg ikke vesentlig fra år til år, men det var en liten nedgang fra 2005 – 2006 på 4,3 %.

Fordelingen ved den enkelte avdeling i 2006 var som følger:

Avdeling	Antall ansatte	Andel kvinner antall (%)	Andel menn antall (%)
Emb.led.	2		2 (100)
FSE	2	1 (50)	1 (50)
AST	27	22 (81,5)	5 (18,5)
KOBA	21	9 (42,9)	12 (57,1)
LA	29	13 (44,8)	16 (55,2)
MVA	16	5 (31,3)	11 (68,2)
OUA	14	6 (42,9)	8 (57,1)
SHA	24	13 (54,2)	11 (45,8)
Totalt	135	69 (51,1)	66 (48,9)

Antall ansatte og kjønnsfordelingen endret seg ikke fra 2005 til 2006 for Emb.ledelsen og FSE. For KOBA og OUA er endringen størst ved at kvinneandelen falt fra hhv. 52,4 % og 50 % til 42,9 % og 42,9 %. For AST, LA, MVA og SHA er det mindre endringer. I AST og MVA avviker kjønnsfordelingen fortsatt særlig mye fra gjennomsnittet for embetet: AST er en kvinnedominert arbeidsplass, og kvinneandelen økte fra 2005 til 2006. I MVA er mannsdominansen fortsatt stor, og den økte fra 2005 til 2006. Det er relativt liten turnover i disse avdelingene over tid.

Stillingene ved embetet er fordelt på fem stillingsgrupper. I tabellen under fremkommer kjønnsfordelingen i de ulike stillingsgruppene ved embetet pr. 31.12.06:

Gruppe	Stillingskoder og betegnelse	Kvinner antall (%)	Menn antall (%)	Totalt antall (%)
1. Kontorstillinger I	1069 førstefullmektig 1070 sekretær 1409 sekretær	3 (100)		3 (2,2)
2. Kontorstillinger II	1071 kontorleder 1433 seniorsekretær	2 (100)		2 (1,5)
3. Saksbehandlerstillinger I	1063 førstesekretær 1064 konsulent 1065 konsulent 1408 førstekonsulent 1084 avdelingsingeniør 1085 avdelingsingeniør	25 (64,1)	14 (35,9)	39 (28,9)
4. Saksbehandlerstillinger II	0382 fylkesagronom 0434 fylkesskogmester 0953 rektor 1087 overingeniør 1181 senioringeniør 1113 prosjektleder 1434 rådgiver 1364 seniorrådgiver	33 (48,5)	35 (51,5)	68 (50,4)
5. Lederstillinger	0129 ass. fylkesmann 0774 ass. fylkeslege 0779 fylkeslege 1059 underdirektør 1060 avdelingsdirektør 1062 direktør 1054 kontorsjef 1072 arkivleder fylkesmann	6 (26,1)	17 (73,9)	23 (17,0)
Totalt		69 (51,1)	66 (48,9)	135 (100)

Vi har hatt kun to kvinner i embetets ledergruppe (fylkesmann, ass. fylkesmann, direktører) siden våren 2004. De utgjør 28,6 % av denne gruppen.

På nivået under (ass. fylkeslege/underdirektør/kontorsjef/arkivleder) var det ved årsskiftet 2006/2007 fire kvinner og 12 menn. Kvinneandelen var kun 25 %. Utenom formelle nestlederstillinger har i tillegg to menn hatt funksjon som fast stedfortreder for avdelingssjefen.

Det er et stykke igjen til vi når den sentrale målsettingen om at kvinner skal utgjøre 40 % av lederne.

Lik lønn for likt arbeid?

Tabellen under viser gjennomsnittlig lønnplassering (lønnstrinn) pr. 31.12.06 for kvinner og menn i de ulike stillingskategoriene samlet for embetet:

Stillingskategori	Kvinner	Menn	Totalt
1. Kontorstillinger I	29		29
2. Kontorstillinger II	41,5		41,5
3. Saksbehandlerstillinger I	39,7	42,5	40,7
4. Saksbehandlerstillinger II	53,3	54,9	54,1
5. Lederstillinger*	61,5	68,5	66,6
Totalt	47,7	55,6	51,5

* Fylkesmannen har kontraktlønn og er ikke medregnet.

Innledningsvis er det verdt å nevne at det skjer en ikke ubetydelig endring av gjennomsnittslønnen i stillingsgruppene ved at kontorstillinger I omgjøres til saksbehandlerstillinger I og saksbehandlerstillinger I omgjøres til saksbehandlerstillinger II i lokale forhandlinger. Det gir derfor ikke et helt riktig bilde dersom en kun undersøker gjennomsnittslønnen for en gruppe fra år til år fordi nevnte endringer bidrar til å trekke gjennomsnittslønnen for gruppene ned.

Kommentarer:

- Slik det har vært så lenge statistikken har vært utarbeidet, har menn fortsatt høyere gjennomsnittslønn enn kvinner totalt sett og i alle stillingsgruppene (med unntak av kontorstillinger I og II hvor det bare er kvinner). I perioden 1996 – 2006 har gjennomsnittlig lønnstrinn for kvinner økt fra ltr. 28,9 til ltr. 47,7, en økning på 18,8 ltr. Tilsvarende for menn er økningen fra ltr. 38,5 i 1996 til ltr. 55,6 i 2006, en økning på 17,1 ltr. Totalt for alle ansatte har gjennomsnittslønnen økt fra ltr. 34,1 i 1996 til ltr. 51,5 i 2006, altså en økning på 17,4 ltr. Gjennomsnittlig lønnsutvikling har vært noenlunde lik for kvinner og menn. Det er nærliggende å anta at den relativt store forskjellen fortsatt i stor grad skyldes store lønnsforskjeller mellom de stillingsgruppene hvor kvinner og menn er overrepresentert; kontorstillinger og saksbehandlerstillinger I kontra lederstillinger.
- Det bør vurderes hvorfor menn gjennomgående for alle stillingsgruppene har høyere gjennomsnittslønn enn kvinner.
- Tabellen under viser hvor mange lønnstrinn mer menn tjener enn kvinner (etter integrasjonen i 2003). Forskjellen blir sakte men sikkert mindre (i snitt 0,7 ltr. pr. år), og hvis denne utviklingen fortsetter, vil kvinnene ha nådd igjen mennene i år 2017.

År	Forskjell mellom kvinners og menns ltr.
2003	9,9
2004	9
2005	8,5
2006	7,9

- I gruppen kontorstillinger I varierer lønnen (tre kvinner) fra ltr. 28 til ltr. 30.
- I saksbehandlerstillinger I varierer kvinnelønnen fra ltr. 31 til ltr. 46, mens den for menn i samme gruppe varierer fra ltr. 38 til ltr. 47. Gjennomsnittslønnen for denne gruppen gikk ned fra 41,3 til 40,7 i 2006. Årsaken til dette er at flere stillinger fra kontorstillinger I ble

omgjort til saksbehandler I, at fylkesagronom og fylkesskogmester ble overført til saksbehandler II samt en viss turnover i gruppen.

- I saksbehandlerstillinger II varierer kvinnelønnen fra ltr. 47 til ltr. 63, mens den for menn i samme gruppe varierer fra ltr. 41 til ltr. 64.
- Blant kvinnelige ledere varierer lønnen fra ltr. 47 til ltr. 72, mens den for mannlige ledere varierer fra ltr. 61 til ltr. 86.

Lederstillinger:

- Totalt sett hadde ledere i perioden 1996 – 2001 svakere lønnsutvikling enn gjennomsnittet for embetet; 5,3 ltr. (fra 49,3 til 54,6). Fra 2001 til 2003 økte imidlertid gjennomsnittlig lederlønn fra 54,6 til 63,6 – eller 9 ltr. Denne økningen skyldes delvis bevisst satsing men også et høyere lønnsnivå for de lederne som kom inn i embetet gjennom integrasjonen. Ved årsskiftet 2004/2005 var gjennomsnittslønnen ltr. 63,5 – altså en liten reduksjon. Selv om avdelingssjefene fikk en ikke ubetydelig lønnsøkning i 2004, ble det tilsatt flere mellomledere med lavere lønn enn snittet, noe som nok bidro til å trekke dette ned. Ved utgangen av 2006 var gjennomsnittslønnen for ledere økt til ltr. 66,4.
- Frem til 2001 så det ut til at gjennomsnittlig lønn for kvinnelige ledere hadde stabilisert seg i underkant av ltr. 50 (ltr. 49,0 i 1996, ltr. 49,2 i 1998, ltr. 50,8 i 1999, ltr. 48,9 i 2000, ltr. 49,0 i 2001). I 2003 økte den imidlertid til ltr. 57 og i 2004 til ltr. 58,8. Gjennomsnittslønnen økte videre i 2005 til ltr. 60,2, og ved utgangen av 2006 var den ltr. 61,5.
- Mannlige ledere hadde i perioden 1996 – 2001 en gjennomsnittlig lønnsøkning på 8,6 ltr. (fra ltr. 49,4 til ltr. 58,0). Dette var en bedre gjennomsnittlig lønnsøkning enn for embetet totalt (6,8 ltr.). I 2003 var gjennomsnittlig lønn for mannlige ledere ltr. 65,2, i 2004 ltr. 65,4 og i 2005 ltr. 67,3. Ved utgangen av 2006 var gjennomsnittslønnen for mannlige ledere ltr. 68,5. Det er verd å merke seg at den relativt høyere lønnen til ass. fylkesmann, fylkeslege og tre ass. fylkesleger bidrar til å trekke snittet for menn opp.
- Differansen mellom kvinnelige og mannlige lederes lønn holder seg på ca. 7 ltr.

Saksbehandlerstillinger totalt:

- Saksbehandlerne i det gamle embetet hadde en noe svakere lønnsutvikling enn snittet for embetet totalt ved at gjennomsnittlig lønn (begge gruppene totalt) økte fra ltr. 34,7 i 1996 til ltr. 41,0 i 2001, en økning på 6,3 ltr. Økningen var litt bedre for kvinner enn for menn; fra 32,7 i 1996 til 40,2 i 2001 (7,5 ltr.) for kvinner mot 36,1 til 41,8 (5,7 ltr.) for menn. I 2003 (etter integrasjonen) var gjennomsnittlig lønn for kvinnelige saksbehandlere ltr. 41,5 og for mannlige saksbehandlere var den ltr. 46,5. Ved utgangen av 2004 hadde kvinnelige saksbehandlere en gjennomsnittslønn på 44,1 – en økning på 2,6 ltr. fra året før. Tilsvarende for menn var ltr. 48,7 – en økning på 2,2 ltr. I 2005 økte gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn med henholdsvis 1,4 ltr. og 1,8 ltr. til ltr. 45,5 og ltr. 50,5. Pr. 31.12.2006 var gjennomsnittlig lønn for kvinner ltr. 47,7 (økning på 2,2 ltr.) og for menn ltr. 55,6 (økning på 5,1 ltr.).

Kontorstillinger:

- I kontorstillinger I var lønnsøkningen fra 1996 til 2001 på 3,9 ltr. (fra 21,9 til 25,8). Det må bemerkes at flere kontorstillinger i denne perioden ble justert opp fra kontor- til saksbehandlerstilling i lokale lønnsforhandlinger. Lønnsutviklingen for kontoransatte er derfor høyere enn det oversikten viser. I 2004 var gjennomsnittlig lønn for denne gruppen fortsatt ltr. 26,6. Tendensen med oppjustering av kontorstillinger til saksbehandler I-stillinger fortsatte i perioden 2002 – 2006, og dette bidrar til at gjennomsnittslønnen for gruppen reduseres ved at det er de høyest lønte i gruppen som rykker opp til saksbehandlerstillinger. Fra 2004 til 2005 økte gjennomsnittslønnen for gruppen fra ltr. 27,6 til ltr. 29,3. Ved årsskiftet 2005/2006 var det kun fem kvinner og to menn i denne

stillingsgruppen med gjennomsnittslønn på henholdsvis ltr. 28,8 og ltr. 30,5. Pr. 31.12.2006 var det kun tre kvinner i denne gruppen med en gjennomsnittlig lønn på ltr. 29.

Før de lokale forhandlinger i 2006 vurderte partene om det fortsatt var utilsiktede lønnsforskjeller som burde jevnes ut. Man ble enige om at dersom slike forskjeller fortsatt finnes, skulle de søkes løst i ordinære lokale forhandlinger uten spesielle tiltak. De lokale lønnsforhandlingene, både 2.3.3 og 2.3.4, omfattet derfor alle medarbeidere ved embetet som omfattes av hovedtariffavtalen. Ved årsskiftet 2006/2007 så bildet slik ut:

Gruppe	Led/FSE	AST	KOBA	LA	MVA	OUA	SHA	SUM
K I		29/						29/
K II		41/		42/				41,5/
S I		38,1/40,8	42/42	40,7/43,2	41/45		45,5/	39,7/42,5
S II	62/64	57/59	52,8/52,2	50,3/53,8	48,5/54,6	53,2/55,3	55,5/56,7	53,3/54,9
L	/81	50,5/	71/62	61/65,3	64/66	72/64	/74,6	61,5/68,5
sum avd.	62/72,5	39/44,4	51,2/52,1	48,2/52,6	48,6/54,9	56,3/57,5	53,9/64,8	47,7/55,6
<i>Diff. 2005/2006</i>	<i>1/1</i>	<i>1,1/4</i>	<i>3,9/-0,9</i>	<i>2,5/2,5</i>	<i>5,5/1,5</i>	<i>6,8/1,9</i>	<i>2/3,2</i>	<i>2,3/1,7</i>
<i>gj.snitt avd 2006</i>	<i>69</i>	<i>40</i>	<i>51,7</i>	<i>50,7</i>	<i>52,9</i>	<i>57</i>	<i>58,9</i>	<i>51,5</i>

- AST fikk i 2006 overført medarbeidere fra OUA og MVA som hadde lavere lønn enn gjennomsnittet for avdelingen. I tillegg ble det engasjert tre medarbeidere med lav ansiennitet i kontorgruppen. Dette fører til at snittet trekkes ned.
- Nedgangen i gjennomsnittslønn for menn i KOBA fra 2005 til 2006 skyldes turnover i avdelingen.
- Nedgangen i gjennomsnittslønn for saksbehandler I i LA skyldes at fylkesagronom og fylkesskogmester (de høyest lønnede i gruppen) ble flyttet til saksbehandler II.
- Økningen av gj.snittslønnen for kvinner i OUA skyldes til dels at de to lavest lønte i avdelingen (saksbehandler I) ble overført til AST fra 01.01.2006.
- I SHA trekker fylkeslegen og tre ass. fylkesleger snittet opp for mannlige ledere og for avdelingen totalt.
- Flytting av fylkesagronom og fylkesskogmester fra saksbehandler I til II påvirker sammenligning av gjennomsnittslønnen for disse gruppene fra 2005 til 2006.

Inkluderende arbeidsliv

Oversikten under viser utviklingen av sykefraværet i perioden 2003 – 2006 (i % av antall mulige dagsverk):

År	kvartal	Sykefravær totalt (%) ¹⁾	Derav for kvinner (%)	Derav for menn (%)
2003	1	6,2	4,5	1,7
	2	7,3	5,9	1,4
	3	9,9	7,5	2,4
	4	6,6	4,5	2,1
2004	1	6,4	4,5	1,9
	2	5,8	3,9	1,9
	3	4,2	3,4	0,8
	4	3,7	2,8	0,9
2005	1	6,1	4,7	1,4

	2	4,0	3,0	1,0
	3	4,1	2,9	1,2
	4	4,2	2,9	1,3
2006	1	4,9	4,3	0,6
	2	3,1	2,5	0,6
	3	2,9	2,2	0,7
	4	3,8	2,9	0,9

¹⁾ I prosent av totalt antall mulige dagsverk

Selv om sykefraværet ikke har vært høyt sammenlignet med tilsvarende virksomheter, har kvinner hatt et betydelig høyere sykefravær enn menn. Hovedårsakene til dette har vært et høyt langtidssykefravær grunnet årsaker som ikke kan knyttes til arbeidsplassen. Vi setter i verk tiltak og tilpasninger for at sykemeldte skal kunne vende tilbake til arbeid så snart det er mulig og for å forebygge arbeidsrelatert sykdom.

Gjennomsnittsalderen for ansatte ved embetet er 47,2 år – 45,2 år for kvinner og 49,3 år for menn. Aldersfordelingen på avdelingene er som følger:

Avdeling	Gj.snittsalder avdelingene	Gj.snittsalder kvinner	Gj.snittsalder menn
Emb.led.	56		56
FSE	44	50	38
AST	48	47,4	50,6
KOBA	42,2	43,4	41,3
LA	47	41,7	51,3
MVA	46,4	41,4	48,6
OUA	48,1	43,3	51,6
SHA	50,7	48,4	53,5
Embetet tot.	47,2	45,2	49,3

Noen kommentarer:

- Gjennomsnittsalderen totalt ved embetet gikk litt ned fra 2005 til 2006: fra 47,3 til 47,2 år. Dette skyldes turnover i 2006.
- Som vi ser varierer gjennomsnittsalderen relativt mye avdelingene imellom. Embetsledelsen og FSE teller så få personer at det er lite relevant å operere med gjennomsnittsalder for disse enhetene.
- Embetet sett under ett så har kvinner lavere gjennomsnittsalder enn menn. Dette gjelder stort sett også på avdelingsnivå.
- Ved årsskiftet hadde vi kun tre medarbeidere som var yngre enn 30 år; to kvinne og én mann.
- Det var totalt 41 medarbeidere som var over 55 år; 18 kvinner og 23 menn.

Nedenfor følger en aldersprognose for perioden 2007 – 2015, beregnet ut fra alderssammensetningen ved embetet pr. 01.01.07. Fremskrivningen forutsetter at alle medarbeidere fortsetter til oppnådd aldersgrense på 70 år.

Aldersprognose for tilsatte 50 + hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag:																									
01.01.2007																									
Alder:	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	Alder	Alder	Alder	Alder
År/Ant.:																						55-70	55-59	62-64	65-70
2007	3	6	9	4	1	1	3	6	7	2	5	5	3	3	1	5	0	0	1	0	0	42	19	7	6
2008	3	3	6	9	4	1	1	3	6	7	2	5	5	3	3	1	5	0	0	1	0	43	18	11	7
2009	5	3	3	6	9	4	1	1	3	6	7	2	5	5	3	3	1	5	0	0	1	47	15	13	10
2010	5	5	3	3	6	9	4	1	1	3	6	7	2	5	5	3	3	1	5	0	0	55	18	12	12
2011	2	5	5	3	3	6	9	4	1	1	3	6	7	2	5	5	3	3	1	5	0	61	21	14	17
2012	4	2	5	5	3	3	6	9	4	1	1	3	6	7	2	5	5	3	3	1	5	64	23	15	22
2013	3	4	2	5	5	3	3	6	9	4	1	1	3	6	7	2	5	5	3	3	1	62	25	16	19
2014	5	3	4	2	5	5	3	3	6	9	4	1	1	3	6	7	2	5	5	3	3	66	26	10	25
2015	2	5	3	4	2	5	5	3	3	6	9	4	1	1	3	6	7	2	5	5	3	68	22	5	28

Kommentarer:

- I vår lokale seniorpolitikk regner vi alle i aldersgruppen 55 – 70 år som seniormedarbeidere, og det er denne gruppen vi fokuserer på med hensyn til tiltak. Vi ser at gruppen øker kraftig i perioden, forutsatt at alle fortsetter i arbeid til fylte 70 år.
- Som en del av tariffoppgjøret 2006 fikk de lokale partene gjennom hovedtariffavtalen pkt 5.9.1. b anledning til å utvide sentral avtale om tjenestefrie dager med lønn med fire dager pr. kalenderår fra fylte 62 år, og med sju dager pr. kalenderår fra fylte 65 år. Vi etablerte slik lokal avtale. Den sentrale avtalen sammen med den lokal avtalen gir rett til tjenestefri med lønn i til sammen seks dager fra fylte 62 år og 12 dager fra fylte 65 år.
- Alle medarbeidere tilbys å delta på organiserte trimaktiviteter én time av arbeidstiden pr. uke.

1.4.3 Likestilling

Fylkesmannen som myndighetsutøver - se pkt. 2.3.5.

Fylkesmannen som arbeidsgiver

Det vises til Personal- og likestillingsrapport for Sør-Trøndelag fylkesmannsembete 2006 for en mer grundig redegjørelse.

Tilpasningsavtale til Hovedavtalen ved Sør-Trøndelag fylkesmannsembete

I 2006 ble partene ved embetet enige om en ny tilpasningsavtale til Hovedavtalen for arbeidstakere i staten. § 21 omhandler likestilling.

Tilpasning til § 21 Likestilling:

Embetsledelsen og avdelingssjefene har ansvar for at arbeidsoppgavene blir fordelt slik at kvinner og menn får like store muligheter for utvikling. Gjennom sin ledelse skal de sørge for at likestillingsperspektivet blir ivaretatt.

I de tilfeller hvor det nedsettes prosjektgrupper o.l. bør om mulig begge kjønn være representert, helst tilnærmet likt.

Likestillingsperspektivet skal innarbeides i planleggings- og policydokumenter.

Ved virksomheten skal det hvert år utarbeides en årsrapport om likestillingsarbeidet. Rapporten skal legges frem for organisasjonene og gjøres kjent for alle tilsatte i virksomheten.

Før lokale lønnsforhandlinger gjennomføres skal det utarbeides en stillingsoversikt og en oversikt over lønnsendringer i virksomheten siste år fordelt på kjønn. Oversikten gjøres kjent for partene før forhandlingene.

Lokal personalpolitikk

I 2004 utarbeidet vi en ny og omforent overordnede personalpolitikk for embetet. I tilknytning til likestillingsperspektivet er bl.a. følgende uttrykt:

”Lønnspolitikken ved Sør-Trøndelag fylkesmannsembete skal bidra til at det ikke skapes kjønnsbetingede lønnsforskjeller.

Ved Sør-Trøndelag fylkesmannsembete skal det legges til rette for fleksibel arbeidstid. Det skal kunne tas individuelle hensyn når det gjelder fleksibelt arbeidssted. Dette for å

- kunne rekruttere og beholde nødvendig kompetanse, også uavhengig av bosted.
- motivere medarbeiderne.
- profilere embetet som en fremtidsrettet og attraktiv arbeidsplass.

Det skal også kunne tas individuelle hensyn i håndteringen av velferdsordningene.”

Og gjennom den omforente lokale lønnspolitikken er partene enige om følgende målsettinger:

”Vår lokale lønnspolitikk skal bidra til at

- ❖ lønnsnivået ved embetet gjenspeiler den kompetansen som kreves for at oppgavene skal kunne utføres på en god måte.
- ❖ lønnsnivået ved embetet er konkurransedyktig i forhold til offentlig sektor i Sør-Trøndelag.
- ❖ faglig utvikling, resultatoppgjør, erfaring og ansvar belønnes.
- ❖ det er likelønn mellom kvinner og menn.”

Ved Sør-Trøndelag fylkesmannsembete har vi planlagt og igangsatt flere tiltak for å følge opp forhold som er avdekket i de årlige personal- og likestillingsrapportene samt gjennom drøftinger med de tillitsvalgte og som vi mener er utilfredsstillende med henblikk på likestilling. De viktigste er som følger:

- Utvikling av embetets personalpolitikk: Integrasjonen medførte et behov for å utvikle en ny omforent personalpolitikk for virksomheten. Således ble vi enige om en ny overordnet personalpolitikk i 2004, og i 2005/2006 utarbeidet vi en ny omforent lokal lønnspolitikk. I 2006 evaluerte vi rekrutteringspolitikken og -rutinene våre. Vi startet også arbeidet med å utvikle en omforent lokal seniorpolitikk, og vi tar sikte på å ferdigstille denne i første kvartal 2007.
- Rekruttering: På grunn av en lite tilfredsstillende statistikk med hensyn til andel kvinnelige ledere i embetet, har vi over flere år hatt fokus på lederrekruttering. Ved kunngjøring av alle lederstillinger oppfordres kvinner til å søke. Vi vurderer også utformingen av kunngjøringstekstene med dette for øyet. Vi ønsker også å rekruttere menn til kontorstillings- og saksbehandler I-gruppene. I vår tilpasningsavtale til hovedavtalen har vi fastsatt at ved kunngjøring av lederstillinger og kontor-/saksbehandler I-stillinger skal vi oppfordre hhv. kvinner og menn til å søke.
- Kompetanseutvikling: Med sikte på kvalifisering og muligheter for intern rekruttering til lederstillinger, har mellomlederopplæring for kvinnelige medarbeidere vært prioritert. Vi har også prøvd å legge forholdene til rette for at spesielt kvinner med lav formalkompetanse skal kunne gjennomføre kompetansegivende utdanning.
- Lønnsutvikling: Hovedårsaken til den relativt store forskjellen i gjennomsnittslønnen mellom kvinner og menn er at vi har en tradisjonell kjønnsfordeling mellom

stillingsgruppene med stort sett kun kvinner i kontorstillingene samt saksbehandler I-stillingene og et stort mannlige flertall blant ledere. For å bidra til å fjerne utilsiktede lønnsforskjeller har kvinner blitt prioritert ved de fleste ordinære lokale lønnsforhandlinger ved at de har fått en større andel av lønnsporten enn en proratafordeling tilsier. Det vises for øvrig til statistikk i kap. 6.

- Inkluderende arbeidslivsbedrift og reduksjon av sykefraværet: Vi har over flere år hatt høyere sykefravær blant kvinner enn blant menn. Våren 2003 ble vi IA-bedrift – hovedmålet er å redusere sykefraværet. Samtidig inngikk vi avtale med Centrum Bedriftshelsetjeneste for bedre å kunne ivareta HMS-arbeidet ved embetet og følge opp medarbeidere som har behov for det samt iverksette tiltak som forebygger arbeidsrelaterte sykdommer.
- Seniorpolitikk: I løpet av våren 2007 skal vi ferdigstille lokal seniorpolitikk, og vi har allerede innført noen tiltak: En time trim i arbeidstiden for alle (valg mellom ulike fellesaktiviteter), lokal avtale om tjenestefrie dager for medarbeidere over 62 år, internt kurs om bl.a. pensjonsrettigheter, tilbud om deltagelse på eksternt seniorkurs.
- Hjemmebasert fjernarbeid (hjemmekontor): Fylkesmannen i Sør-Trøndelag vil stimulere til bruk av fleksible arbeidsformer, herunder løsninger med hjemmekontor. Avtale om hjemmekontor inngås mellom avdelingsleder og den enkelte medarbeider. Hensikten er å
  - øke arbeidstakernes kreativitet, produktivitet og arbeidsglede
  - forberede organisasjonen på nye arbeidsprosesser og samarbeidsformer
  - beholde og rekruttere arbeidstakere med spisskompetanse, tilnærmet uavhengig av bosted
  - lette arbeidssituasjonen for arbeidstakere med omsorgsansvar/aktiv sykemelding
  - profilere embetet som en fremtidsrettet og attraktiv arbeidsplass
  - etablere gode ordninger i forhold til administrative rammer (lover, forskrifter, belønningssystemer, kontorhold) og aktuelle tekniske løsninger

1.4.4 Nytt lønns- og personalsystem

Fylkesmannen har i et samarbeid med FAD og SSØ Hamar implementert nytt lønssystem fra 01.01.2007. Selve i innfasingsprosjektet har blitt gjennomført på en god måte og overgangen mellom ut-/innfasing av hhv SLP og SAP har gått uten større problemer.

1.4.5 Grønn stat – miljødelse i staten

Embetet er sertifisert etter ISO 14001, men innfører i 2007 et nytt kvalitetssystem som ivaretar helheten i vår virksomhet på en bedre måte.

1.4.6 Lærlinger

Fylkesmannen har hatt én lærling som bestod prøven til fagbrev innenfor kontorfaget i 2006.

2. Sentrale politiske føringer

2.1 Fornyning av offentlig sektor – generelle samordningsoppgaver

Fornyning av offentlig sektor er et vidt begrep. Vi forstår det slik at fornying er en fellesbetegnelse på endringer som sikter mot å gjøre staten mer brukerrettet, effektiv og enkel å forholde seg til. For å lykkes med effektivisering og fornyning av offentlig sektor, må det jobbes bredt innenfor en rekke sektorer, på tvers av etatsgrenser og innad i ulike virksomheter.

Embetet har forankret sitt strategiske arbeid med effektivisering og fornyning i embetsledelsen og ledergruppen. Den innsats embetet legger ned fordeler seg på en lang rekke tiltak,

prosjekter og involvering av ulike samarbeidspartnere. For å lykkes har vi sett det som viktig å bygge på etablerte prosesser, prosjekter og fora. Det er også slik at hensynet til fornying er innarbeidet i de aller fleste av de sektorsatsinger som ligger i embetsoppdragene. Embetets viktigste fornyingsinnsats ligger derfor i å følge opp hver av disse på en god måte.. Gjennom årsrapporten formidles vårt totale arbeid på disse områdene.

Arbeidet med omstilling og fornying i kommunene var et ekstra satsingsområde i 2004 og 2005 som vi har videreført i 2006. Vi har lagt vekt på at dette må og skal være et embetsoppdrag, og dermed at embetets samlede kompetanse må søkes aktivisert. Av de viktigste tiltakene vi benytter er stimulering til utviklingsarbeid gjennom bruk av skjønnsmidler. Gjennom skjønnsmidlene støtte Fylkesmannen, i forståelse med kommunene, en rekke fornyingsprosjekter innen IT; økonomi, kvalitetsutvikling i kommunale tjenester, større utviklingsprogrammer m.v.

Omstillingsarbeid i offentlig sektor innebærer også at vi må se på intern effektivisering og forbedring. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har mange prosjekter gående innenfor elektronisk forvaltning, jf. punkt 1.5 over. Fornyingsarbeid er videre et viktig tema i den dialogen arbeidsgiver har med de ansatte og som bl.a. resulterer i en felles kompetanseutviklingsplan for hvert enkelt år.

For å være en troverdig dialogpartner med kommunene om fornyingsarbeid, er det viktig at Fylkesmannens rolle i fornyingsarbeidet innebærer at vi klarer å utnytte kunnskapen fra eget veilednings- og tilsynsarbeid og se sammenhenger med vår generelle samordningsfunksjon og arbeid med plan og kommuneøkonomi. I 2006 har en egen kommunearbeidsgruppe ved embetet vurdert helheten i embetets kommunedialog, og den har foreslått både strategiske og praktiske tiltak for at embetet skal bli bedre i å nå målene med fornyingsarbeidet. Tiltakene som nå er iverksatt, knytter seg dels til lederforankring av kommunedialogen, styrking av intern samordning og bedre tverrfaglig samhandling, forbedring av kommunestatistikken og utarbeidelse av et nytt dialogverktøy kalt kommunebildet (forklares under).

Et område som embetet som en del av dette nå ønsker å arbeide mer med, er nettverksbygging og erfaringsoverføring knyttet til prosjekter som er støttet gjennom skjønnsmidler.

2.1.1 Samordning og veiledning når det gjelder kommunene

Samtlige avdelinger i embetet har et selvstendig ansvar for å se behov og muligheter for samordning, og å ta nødvendige initiativ. Kommunal- og beredskapsavdelingen, med egne medarbeidere på kommuneøkonomi-, plan- og beredskapssiden, er, sammen med embetsledelsen/sekretariatet, tillagt et spesielt ansvar i dette arbeidet. Disse har et prosessansvar mht. helhetlig kommunedialog, faglig samordning i forhold til kommunale planprosesser og en helhetlig tilnærming til samfunnssikkerhet og beredskap så vel i embetet som på regionalt nivå og i samarbeid med kommunene. Arbeidet utføres bl.a. ved hjelp av en rekke fora og møteplasser, bl.a. avholdes det ukentlige planforum der kommunale plansaker drøftes mellom planmedarbeidere fra alle embetets avdelinger samt fylkeskommunen. Det er også utarbeidet retningslinjer og rutinebeskrivelser for det faglige samordningsarbeidet.

Fylkesmannen er opptatt av at dialogen mellom regional stat og kommunene skal fremstå som sammenhengende og helhetlig. Vi arbeider med å utvikle alle ledd i dialogen i henhold til dette: formidling av statlige mål og føringer gjennom forventningsbrev, kommunebildet, kommunebesøk, dialogkonferansene, tilsyn og faglige møter samt deltakelse i planprosesser/uttalelser i plansaker, meklinger og enkeltsaker. På embetet er det nå etablert en

egen kommunearbeidsgruppe som på oppdrag fra ledelsen vurderer tiltak som fremmer helhetlig dialog med kommunene.

Det er ellers svært viktig av fylkesmannen selv er tett involvert i samordningsarbeidet, ikke minst mot de regionale statsetatene i forhold til kommunene, fylkeskommunen og i forhold til sentrale myndigheter. Fylkesmannen har også et eget sekretariat som bidrar til arbeidet med samordning og videreutvikling av kommunedialogen både internt og eksternt.

Kommunestatistikken 2006

Kommunestatistikken er et hefte publisert av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag som har til hensikt å visualisere utvalgte demografiske data og en overordnet status av forvaltningen og tjenesteproduksjonen i kommunene i Sør-Trøndelag. Hftet er i hovedsak basert på data fra KOSTRA, men det er også hentet data fra annen offentlig statistikk. Hftet ble publisert to ganger i 2006, første gang med foreløpige KOSTRA-data fra 15. mars, og andre gang med reviderte KOSTRA-data fra 15. juni. Kommunestatistikken 2006 finnes på vår hjemmeside under adressen:

http://www.fylkesmannen.no/fmt_hoved.asp?tgid=4134&gid=4153&amid=1271881 .

Kommunebildene

Embetet utviklet i 2006 en nyordning kalt kommunebildet, som skal erstattet de kommunespesifikke forventningsbrevene. Kommunebildene skal på et overordnet nivå gjengi Fylkesmannens inntrykk (bilde) av kommunene i fylket. De utformes i forbindelse med Fylkesmannens samordnet kommunebesøk i den aktuelle kommunen, det vil si én gang i løpet av valgperioden, og sendes kommunen for ”nivellering” i forkant av dette besøket.

Kommunebilde utgjør sammen med *Kommunestatistikken* og kommunens planverk tyngden i dialoggrunnlaget i dette besøket. Strukturen i dokumentet, som er tilnærmet lik strukturen i *Kommunestatistikken* og programmet for de samordnede kommunebesøkene, ser slik ut:

- 1. Innledning**
- 2. Planlegging og styring**
  - 2.1 Politiske og administrative styringsverktøy
  - 2.2 Økonomi og økonomistyring
  - 2.3 Samfunnsikkerhet og beredskap
  - 2.4 Interkommunalt samarbeid
- 3. Ressurs- og utviklingsgrunnlag**
  - 3.1 Forvaltning av arealressursene gjennom kommuneplanens arealdel
  - 3.2 Miljøvern
  - 3.3 Landbruk og bygdeutvikling
- 4. Tjenesteyting og velferdsproduksjon**
  - 4.1 Barnehage
  - 4.2 Grunnskole
  - 4.3 Kommnehelse
  - 4.4 Pleie og omsorg
  - 4.5 Sosialtjenesten
  - 4.6 Barnevern

Hvert underpunkt i denne strukturen har følgende oppbygning:

- Fylkesmannens fokusområder - konkret for gjeldende kommune og med utgangspunkt i statlige forventninger og politikk, samt Fylkesmannens kjennskap til kommunen.

- Fylkesmannens bilde av kommunen - kort oppsummert kommunens status i forhold til Fylkesmannens fokusområder og eventuelle andre relevante forhold.
- Dialogpunkter - forhold som Fylkesmannen ønsker en dialog med kommunen.

Det er viktig å understreke at *Kommunebilde* ikke uttømmende gjengir Fylkesmannens bilde av kommunen, men at *Kommunebilde* har fokus på forhold hvor kommunen har et handlingsrom eller utviklingspotensial som det er viktig å ha dialog om. Det er videre viktig å presisere at kommunebildene ikke er en ”fasit”, men er tenkt å virke inn i en dialog og et samspill mellom kommune og stat – der kommunene selv både har verktøy til å vurdere kvaliteten i sin tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling og skape prosesser der de videreutvikler styringssystemer for en bedre sammenheng mellom mål og resultat.

Oversikt over nye og endrede statlige styringssignaler rettet mot kommunene finnes på vår hjemmeside under adressen:

http://www.fylkesmannen.no/fmt_enkel.asp?tgid=4134&gid=27236&amid=1141427 .

Kommunebesøk

Fylkesmannen gjennomførte samordnet kommunebesøk, som er en arena hvor de besøkte kommunene kan møte Fylkesmannens ledergruppe og sentrale fagpersoner i en uformell dialog, i 7 av fylkets kommuner i løpet av 2006. Kommunebesøkene har også vært en viktig arena i arbeidet med å påse at summen av statlige pålegg og styringsaktivitet ikke medfører kostnader som overskrider kommunenes økonomiske ressurser. Som nevnt ovenfor bygger hvert kommunebesøk fra 2006 på *Kommunebildet* i stedet for det kommunespesifikke forventningsbrevet.

I tillegg til dette gjennomfører landbruksavdelingen og miljøvernavdelingen sammen egne og mer fagspesifikke kommunebesøk der det er naturlig, for å øke fokus på politikkformidling og forvaltning av naturressursene.

Fylkesmannen har dessuten deltatt i kommunemøter både i oppstartfasen og underveis i kommuneplanprosessene, sammen med andre regionale og statlige myndigheter.

Dialogkonferansene

Som ledd i utviklingen av dialogen mellom regional stat og kommunene avholder Fylkesmannen årlig en dialogkonferanse med ordførere og rådmenn i kommunene i fylket, fylkeskommunen og KS. Hensikten er å skape en arena der kommunene kan ha reell innflytelse på samarbeidet med regional stat og på egne rammeforutsetninger. I konferansen inngår bl.a. konsultasjoner omkring prinsipper for fordeling av skjønnsmidlene. Fylkesmannen legger kommunenes råd inn i sitt arbeid med fordelingen. Det har vært stor interesse og positive tilbakemeldinger på dette grepet fra alle involverte parter.

I tillegg arrangeres det årlig en OR-samling (ordfører- og rådmannssamling) like etter fremleggelsen av Regjeringens kommuneproposisjon. Formålet er gjennomgang av viktige trekk i proposisjonen samt andre aktuelle tema i styringsdialogen mellom sentral/regional stat og kommunene. Det er et mål å trekke inn representanter fra Regjeringen i OR-samlingen, for å formidle kontakt og stimulere til dialog mellom kommunene og sentrale politikktutformere. I 2006 deltok statssekretær Sandbakken fra KRD.

Sammen med statsbudsjettkonferansen utgjør de ovennevnte samlingene Fylkesmannens faste møtepunkter med politisk og administrativ ledelse fra kommunene i fellesskap. Erfaringene er

svært positive, noe som fremgår både av tilnærmet 100 % oppslutning fra kommunene og den positive tilbakemeldingen fra så vel kommunene som fra de øvrige aktørene. Embetet har også i 2006 tatt initiativ til å delta som observatør i de regionråd/samarbeidsutvalg som finnes i fylket. Dette er en fin arena for å få kjennskap til de ulike former for samarbeid kommunene allerede har etablert, videreutvikling av nye samarbeidsområder og generelt til å fange opp signaler av betydning for forholdet mellom stat og kommune.

Tilsyn og faglige møter

Embetet har en egen arbeidsgruppe med deltakere fra alle avdelinger som arbeider med samordning av tilsyn innad i embetet/mellom avdelinger og etter behov med andre aktører (f.eks. Arbeidstilsynet). Målsetningen er å samordne tilsynsaktiviteten så langt råd er og samtidig sikre at kommunene opplever fylkesmannens og helsetilsynets virksomhet på området som helhetlig og koordinert.

Effektiviseringsnettverk

Med sin kunnskap om KOSTRA og KOSTRA-data har Fylkesmannen også bidratt i å analysere, framstille og ha en aktiv dialog med kommunene om KOSTRA-data i de lokale Effektiviseringsnettverkene. I forbindelse med Fylkesmannens samordnet kommunebesøk benyttes KOSTRA-data aktivt, både i den interne forberedelsen og under selve besøket. I tillegg ble det ved behov gitt bistand og veiledning knyttet til rapportering og bruk av KOSTRA.

2.1.2 Samarbeid med Sør-Trøndelag fylkeskommune

Fylkesmannen og Sør-Trøndelag fylkeskommune inngikk i 2004 en samarbeidsavtale i den hensikt å oppnå økt kvalitet, effektivitet og brukervennlighet i oppgaveløsningen. Avtalen ble evaluert høsten 2005, og ny revidert avtale for 2005 – 2007 ble underskrevet i desember 2005. I 2006 har partene samhandlet for å nå de mål som er satt under hvert av hovedområdene som er:

- dialog med kommunene
- planbehandling
- digital dugnad
- nærings- og regionalutvikling
- folkehelseområdet
- oppvekst og utdanning
- universell utforming

I 2006 har det vært tre strategiske ledermøter mellom ledelsen i de to virksomhetene, der status for tiltakene i samarbeidsavtalen har vært drøftet hver gang. I tillegg har partene utvekslet informasjon om og drøftet viktige saker for samfunnsutviklingen i Sør-Trøndelag

Fylkesmannen har som et ledd i folkehelsesatsningen etablert et tverrfaglig forum innad i egen organisasjon. Her deltar og prosjektleder for folkehelse i fylkeskommunen. I dette arbeidet er friluftsliv prioritert som et felles satsningsområde. Vårt mål er blant annet å bidra til at kommunene og frivillige organisasjoner skal styrke samarbeidet innen fysisk aktivitet og friluftsliv. Fylkesmannen har som følge av tiltaksplanen hatt løpende henvendelser fra ulike aktører som har ønsket å iverksette tiltak innen ernæring og fysisk aktivitet. Midlene som er tildelt i ernæring og fysisk aktivitet er særlig blitt sett i en sammenheng med partnerskap og folkehelse.

Fylkesmannen arbeider også aktivt som pådriver og samarbeidspartner i forhold til Universell utforming, se pkt. 2.1.3.

Intensjonsavtale med Aetat, Trygdeetaten, Skatteetaten, Politiet og KS

I oktober 2004 inngikk ovennevnte parter en intensjonsavtale om å arbeide sammen for helhetlige løsninger i Sør-Trøndelag når det gjelder samlokalisering og samarbeid til det beste for brukere av offentlige velferdstjenester i fylket. På dette grunnlaget var det bl.a. naturlig at tidligere Aetat/Trygdeetat, KS og Fylkesmannen inngikk et partnerskap for å arbeide med etablering av NAV-kontorer. Fylkesmannen leder en egen fylkeskoordineringsgruppe og stiller med sekretariatsressurser for å bidra til best mulig dialog mellom statsetatene og kommunene. NAV-arbeidet i fylket er beskrevet nærmere i kap. 3.6 resultatområde 73.2.

Samarbeidsavtale med KS Sør-Trøndelag

KS og Fylkesmannen har i flere år samarbeidet i prosjekter og aktiviteter rettet mot omstillings- og utviklingsarbeid i kommunene i fylket. Erfaringene fra samarbeidet har vært gode. Som en videreutvikling av dette inngikk KS og Fylkesmannen i desember 2005 en samarbeidsavtale. Som oppfølging av denne avtalen møtes fylkesmannen og KS' fylkesstyre én gang i året, mens Fylkesmannen og arbeidsutvalget for KS' fylkesstyre møtes to ganger i året eller etter behov.

Fylkesplanlegging

Fylkesmannen deltar i arbeidsgruppe initiert av fylkeskommunen for utarbeidelse av ny felles fylkesplan for trøndelagsfylkene. Fylkesmannen setter for øvrig oppfølging av eksisterende og medvirkning i ny Trøndelagsplan på dagsorden i alle kvartalsvise møter med regionale etatsjefer.

Beredskap

Se kap 2.6 og resultatområde 53-57 nedenfor.

GisLink

Se kap. 3.3 resultatområde 26.2.

2.1.3 Universell utforming

Regjeringens handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne – Universell utforming – er i varierende grad kjent i kommuner og privat virksomhet med ansvar for utforming av produkter, bygg og miljø. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i 2006 utvidet sitt samarbeid med fylkeskommunen, fylkesrådet for funksjonshemmede, Husbanken og Trondheim kommune for å finne strategier for implementering av handlingsplanen.

Internt i fylkesmannsembetet følges temaet opp gjennom innspill og uttalelser til kommunale planer samt pådrivervirksomhet overfor kommunene gjennom partnerskapet for folkehelse. Ansvaret er delt mellom Kommunal- og beredskapsavdelingen og Sosial- og helseavdelingen.

Fylkesmannen, fylkeskommunen og Trondheim kommune avholdt 28.09.06 konferanse om universell utforming i samarbeid med Miljøverndepartementet, Husbanken og Deltasenteret (Statens kompetansesenter for deltakelse og tilgjengelighet). Målgruppe for konferansen var politikere og kommunale saksbehandlere innenfor areal, byggesaker og helse, arkitekter, planleggere og utbyggere, kommunale råd for funksjonshemmede og brukerorganisasjoner.

Med bakgrunn i erfaringene fra denne konferansen har vi i samarbeid vedtatt å avholde en tilsvarende konferanse våren 2007 rettet mot arkitekter og entreprenører.

2.1.4 Utviklingsprogrammet for lokalt miljøvern

Innen miljøvernfeltet samarbeider fylkesmannen med KS om gjennomføringen av utviklingsprogrammet for lokalt miljøvern. Prosjektet i Sør-Trøndelag er knapt kommet i gang, og det har vært vanskelig å rekruttere kommuner. Vi bidrar med å spre kunnskaper om prosjektet i kommunen og å motivere disse til å søke deltakelse. Ovenfor prosjektleder har vi tilbudt å gi miljøfaglig støtte, deltakelse i nettverkssamarbeid, veiledning og kunnskapsformidling.

2.2 Velferd, helse og personlig tjenesteyting

2.2.1 IPLOS

Fylkesmannen har i løpet av året vært i kontakt med 5 kommuner for å sjekke framdrift på IPLOS etter henvendelse fra direktoratet. Fylkesmannen har organisert to konferanser om IPLOS sammen med direktoratet. Videre har fylkesmannen gitt løpende rådgiving om forståelse og praktisk håndtering etter henvendelse fra halvparten av fylkets kommuner. Det er også kontrollert at alle kommunene har sagt seg i stand til å rapportere IPLOS ved årsskiftet.

2.2.2 Systemrevisjoner i helse- og sosialtjenestene

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag/Helsetilsynet i Sør-Trøndelag får sine årlige styringssignaler i tildelingsbrev fra Statens helsetilsyn. Her er det lagt føringer for:

- Hvilke tilsyn som er landsomfattende
- Krav til antall besøk
- Krav til kriterier for utvelgelse av egeninitierte (selvvalgte) tilsyn
- Metode for tilsyn

Dette, sammen med våre egeninitierte og hendelsesbaserte tilsyn, er grunnlaget for rullerende og årlige tilsynsplaner. Landsomfattende tilsyn gjennomføres likt i alle landets fylker på oppdrag fra Statens helsetilsyn.

Avgrensning og valg av tema for tilsynet gjøres etter en risiko- og sårbarhetsvurdering av fagfeltet, og det utarbeides en veileder for hvert tilsyn. Egeninitierte tilsyn planlegges i eget fylke på grunnlag av en behovsanalyse lokalt. Hendelsesbaserte tilsyn gjennomføres på grunnlag av spesielle hendelser og behov som oppstår i løpet av året.

Tilsyn i spesialisthelsetjenesten utføres i samarbeid mellom Helsetilsynet i de tre fylkene i Midt-Norge; Møre og Romsdal, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag. Det settes sammen felles team bestående av personell fra de tre kontorene. Foruten egne rapporter fra det enkelte tilsyn, blir det for hvert av disse regionale tilsynene utarbeidet egne samlerapporter til Helse Midt-Norge RHF. For de landsomfattende tilsynene blir det også utarbeidet en landsomfattende rapport fra Statens helsetilsyn til Helse- og omsorgsdepartementet, med en samlet fremstilling av tilsynene. I 2006 er det gjennomført tre planlagte tilsyn i samarbeid mellom Møre og Romsdal, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag. Metoden som benyttes ved virksomhetstilsyn er systemrevisjon.

I Sør-Trøndelag ble følgende virksomhetstilsyn gjennomført i 2006:

Tema	Gjennomført ved (sted)
Tilsyn med kommunale helse- og sosiale tjenester til voksne over 18 år med langvarige og sammensatte behov som bor utenfor institusjon (3)	Roan, Frøya, Ørland og Skaun kommuner
Landsomfattende tilsyn med rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor personer med utviklingshemming (2)	Malvik, Hemne og Midtre Gauldal kommuner
Tilsyn med x tjenestemottakere etter kap. 4A i sosialtjenesteloven (stedlig tilsyn) (3)	
Tilsyn med tjenesten til eldre i sykehjem (1)	Røros og Holtålen kommuner
Tilsyn med nødvendig helsehjelp til eldre med behov for pleie- og omsorgstjenester (1)	Trondheim kommune
Landsomfattende tilsyn med habiliteringstjenesten til barn (3)	St. Olavs Hospital, Agdenes kommune og Trondheim kommune
Landsomfattende tilsyn med tverrfaglige spesialiserte tjenester til rusmiddelmisbrukere (1)	St. Olavs Hospital HF, Psykiatrisk ungdomsteam Blå Kors, Lade behandlingssenter Rusbehandling Midt-Norge HF, Nidarosklinikken
Tilsyn med spesialisthelsetjenester til barn og unge med psykiske lidelser (1)	St. Olavs Hospital HF, Psykiatrisk poliklinikk avd. Klostergata
Tilsyn med tjenestetilbudet til rusmiddel- misbrukere i omsorgsinstitusjoner (2)	Furulund Bo- og treningssenter Kong Karl- Johans arbeidsstiftelse

- 1) Tilsyn hjemlet i helselovgivningen
- 2) Tilsyn hjemlet i sosialtjenesteloven
- 3) Tilsyn hjemlet både i sosialtjenesteloven og kommunehelsetjenesteloven
- 4) Hendelsesbasert tilsyn utført som systemrevisjon

For nærmere beskrivelse av tilsynene, vises til egne rapporter, som finnes på:
www.helsetilsynet.no/tilsynsrapporter

2.2.3 Opptappingsplanen for psykisk helse

Alle de 25 kommunene i Sør-Trøndelag fikk utbetalt øremerkede tilskudd over Opptappingsplanen for psykisk helse i 2006. Til sammen utgjord dette omlag 139 million kroner. I tillegg fikk Trondheim kommune utbetalt omlag 8,3 millioner kroner som et ledd i storbysatsningen under Opptappingsplan.

Å formidle statlig politikk og nasjonale mål og prioriteringer innen psykisk helsearbeid er et sentralt mål for Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Utvikling av nettverk mellom DPS og kommunene samt utvikling av samarbeidsavtaler mellom disse har stått sentralt. Flere DPS har tatt initiativ overfor kommunene i sitt opptaksområde for å utvikle slike først i 2006. Det ventes at disse avtalene underskrives tidlig i 2007.

Veileder i psykisk helsearbeid til voksne i kommunen ble lansert i begynnelsen av 2006. Det ble gjennomført en konferanse hvor veilederen ble presentert for ansatte og brukere i fylket. Videre implementering av veilederen ble viet mye oppmerksomhet også resten av året i møte med brukere og kommunalt ansatte.

Sør-Trøndelag er satsningsfylke for ”Psykisk helse i skolen” i 2006 og 2007. Det har vært gjennomført opplæring i alle 5 programmer som inngår i satsningen i regi av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i 2006. I tillegg startet vi opplæring i programmet Zippys Venner som er et program som har kommet med i skolesatsningen i 2007. Det har vært god respons fra skoler og helsesektoren i kommunene for ”Psykisk helse i skolen” i 2006.

2.2.4 Folkehelse

I Sør-Trøndelag er partnerskap for folkehelse i god fremdrift og flere kommuner er med i et formalisert partnerskap. Videre har vi også styrket arbeidet innen psykisk helse for barn og unge som en del av partnerskapet og har etablert et forpliktende partnerskap med organisasjonen Voksne for barn. Vi er videre i dialog med Midt Norsk kompetansesenter for rus om deltakelse. Flere kommuner begynner å se betydningen av helse i plan, og drar nytte av dette i plansammenheng.

Arbeidet med folkehelse i fylkeskommunen er godt politisk forankret med et eget folkehelsestyre som ledes av fylkespolitikker. Det foreligger en samordnet tiltaksplan mellom fylkesmann og fylkeskommune.

Det er og igangsatt veiledningsgrupper til gravide om bruk av alkohol i svangerskap. Vi har og bidratt til at ”Aktiv på dagtid” er et varig tilbud i Trondheim kommune. Innen fysisk aktivitet har partnerskapet laget en profil på kommunikasjonsstrategi på fysisk aktivitet. Arbeidet er tenkt prosjektbasert og skal vare ut 2009. Sør-Trøndelag er et prosjektfylke på psykisk helse i skolen og partnerskap for folkehelse ønsker å legge dette inn som en strategisk satsing innen folkehelse.

2.3 Oppvekst, familie, barnehager og utdanning

2.3.1 Tverrsektorielt samarbeid

Fylkesmannsembetet i Sør-Trøndelag har siden 2003 vært organisert på en måte som ser barns oppvekst- og levevilkår i sammenheng. Oppvekst- og utdanningsavdelingen representerer Fylkesmannens ansvar og oppgaver i henhold til opplæringslov, barnehagelov, barnelov og lov om barnevern. Helsestasjonstjenesten er knyttet til avdelingen i en delstilling, rettet mot veiledning- og motivasjonsarbeidet i kommunene. Vi har faste møter med kommunene der barnevern, skole, barnehage og helsestasjon står på agendaen. Vi er da spesielt opptatt av hvordan samarbeidet mellom disse instansene fungerer. Slike tverrsektorielle møter har vi med 6 av Sør-Trøndelags 25 kommuner pr år. En gang pr år inviteres alle kommunale instanser med ansvar for barn, unge og familier til en tverrfaglig samling. Årets tema var: ”La samarbeidet blomstre – taushetsplikt ingen hindring”, med advokat Rikke Lassen som kursleder

Spesielt prioriterte tverrfaglige arbeidsoppgaver:

- *Psykisk helse i skolen, Fysisk aktivitet og måltider i skolen og Språkutvikling hos barn*, er satsingsområder der barns og unges oppvekst- og levingsvilkår blir sett i sammenheng med opplæring, helse og miljø. Det har vært gjennomført samlinger/kurs/prosjektarbeid rundt disse temaene for helsesøstre, PPT, lærere og førskolelærere. Prosjektet *Psykisk helse i skolen* blir videreført i 2007 og ses i sammenheng med implementering av veilederen for psykisk helse.
- *Rekrutteringsplanen for helse- og sosialpersonell* skjer i samarbeid mellom to avdelinger i embetet. Vi har i 2006 videreutviklet samarbeidet med kommunene og fylkeskommunen om planlegging av behov for kompetanse i kommunene. Sammen

med ressursentrene mener vi å ha fått til god koordinering av relevante opplæringstiltak og god utnyttelse av statlige tilskudd.

- I arbeidet med å implementere *Lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere* samarbeider embetet med UDI's avdeling i Trondheim. Innad i embetet samarbeider to avdelinger om informasjonsarbeidet til kommunene og behandling av klagesaker på området.
- I embetets arbeid med kommunenes arealdisponering og byggesaker, er oppvekst- og utdanningsavdelingen saksbehandler når det gjelder å sikre *gode oppvekstvilkår i kommunenes planer*.
- *Likestillingsarbeidet* har i 2006 hatt spesielt fokus på å få flere menn inn i barnehagene. Vi har samarbeidet med andre fylker i Midt-Norge om temaet. 2 av kommunene i fylket er pilotkommuner i fylket. Ved slutten av året, utgjør mennene 20 % av de ansatte i noen av disse barnehagene.
- Av tverrsektorielt arbeid ellers rettet mot kommunene og gjennomført i 2006, kan nevnes *Den kulturelle skolesekken* i samarbeid med fylkeskommunen, *Lærende nettverk* i samarbeid med Universitet og høyskoler og *Trafikksikkerhetsarbeid* i samarbeid med fylkeskommunen, politiet og Trygg trafikk.

2.3.2 Barnehage

Fylkesmannen har prioritert arbeidet med å følge opp kommunene når det gjelder barnehageutbygginga. I Sør-Trøndelag er det først og fremst Trondheim og nabokommunene som har ventelister. Selv om det ble etablert 1132 nye plasser i 2005 var det ved årsskiftet 2005/2006 6 av de 25 kommunene i fylket som ikke hadde full dekning. Fylkesmannens arbeid med å få full utbygging har skjedd i nært samarbeid med de andre fylkene i Midt-Norge og Husbanken. I 2006 ble det etablert **2112 nye plasser** i både kommunale og private av disse er 1377 etablert i Trondheim. Pr 20.09 2006 meldte alle kommunene at de vil ha full barnehagedekning innen utgangen av 2007.

Fylkesmannen har ikke hatt tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet, men prioritert arbeidet med implementering av barnehagelov og rammeplan gjennom samlinger for hele fylket, samt regionale samlinger. Fylkesmannen venter på departementets opplæring i tilsynsmetodikk.

Det er behandlet en klagesak og flere beklagelser angående likeverdig behandling. Embetet har sett nødvendighet av å utarbeide en veileder om likeverdig behandling.

Embetets arbeid med kvalitetsutvikling og kompetanseutvikling har skjedd i et tett samarbeid med høyskolen Dronning Mauds Minne. Et kvalitetsutviklingsprosjekt rettet mot 17 kommuner ble avsluttet i juni 2006. De statlige kompetansemidlene ble fordelt på våre 5 regioner, og brukes etter en avtalt plan.

2.3.3 Barnevern

Fylkesmannen har også 2006 oppfylt kravet om tilsyn med barnevernsinstitusjonene. Det betyr 46 tilsynsbesøk med de 15 institusjonene Fylkesmannen fører tilsyn med, og samtale med 106 barn. Det er 31 flere barn enn i 2005. Det er også gjennomført systemrevisjon ved alle institusjonene.

Fylkesmannen har gjennomført 4 tilsyn med det kommunale barnevernet der tema har vært kommunens rutiner for oppfølging av barn plassert utenfor hjemmet, kommunens rutiner for behandling av innkomne meldinger og håndtering av undersøkelsessaker.

4 samlinger med barnevernsledere i 2006 har vært brukt til implementering av nye veiledere og rutinehåndbøker for den kommunale barneverntjenesten. Andre tema som har vært tatt opp med kommunene har vært oppfølging av barn i fosterhjem, bruk av individuell plan,

pasientrettighetsloven, andre lovendringer. Fylkesmannen organiserer 4 faglige nettverk for ansatt i barneverntjenesten med til sammen 40 deltakere.

Vi har ellers gitt råd og veiledning i møter med forskjellige kommuner etter henvendelse fra rådmennene.

Fylkesmannen har i 2006 gjennomført tilsyn med familievernets virksomhet, og det er i løpet av året gitt 4 nye meklere meklingsbevilling

2.3.4 Skole

Tilsynsarbeid har utgjort hovedtyngden av oppgaveporteføljen i 2006. Med utgangspunkt i embetsoppdraget, har vi hatt tilsyn med 3 kommuner for å undersøke om skoleeier har et forsvarlig system for vurdering og oppfølging for å sikre at krav i opplæringsloven blir oppfylt. Alle kommunene fikk avvik ved tilsynet, og alle kommuner lukket sine avvik i løpet av året. I tillegg har vi hatt tilsyn med 5 kommuner og fylkeskommunen der elevenes rettigheter knyttet til spesialundervisning, forsvarlige gruppestørrelser, elevenes skolemiljø og gratisprinsippet har vært tema. Vi har også hatt tilsyn med 2 frittstående skoler i fylket. Vi vurderer tilsynsarbeidet som et svært viktig redskap i utviklingen av en kvalitativ god skole som oppfyller elevers rettigheter.

Klagesaksbehandling hører også til Fylkesmannens oppfølging av elevers rettigheter.

I 2006 behandlet vi 218 saker etter opplæringsloven. Dette er 25 flere enn i 2005. En svært stor del av disse sakene omhandler klage på standpunktkarakterer i grunnskolen.

Kunnskapsløftet har i 2006 først og fremst betydd arbeid knyttet til kompetanseutvikling og høring av nye læreplaner. Siden nasjonale prøvene ikke har vært arrangert i 2006, har vi inntrykk av at skoleporten.no er lite brukt. Dette kan også skyldes at skoleledere og skoleeiere har liten analysekunnskap, slik at de ikke greier å nyttiggjøre seg den kunnskapen som skoleporten representerer.

2.3.5 Likestilling

Fylkesmannen skulle i 2006 følge opp kommunene i deres likestillingsarbeid.

Barne- og likestillingsdepartementet påla alle embeter å gjennomføre opplæring i likestillingsarbeid. Vi engasjerte Fredrikkes Hage som gjennomførte opplæring for 16 ledere og saksbehandlere 26.06.06.

Rapport fra Oppvekst- og utdanningsavdelingen

Avdelingen har foretatt utlysning og tilsetting i 2006, dette ble gjennomført i tråd med likestillingslov og personalpolitiske retningslinjer for embetet.

I avdelingen har vi som utviklingsområde: Menn i barnehager (MIB)

Midt-Norge har samarbeidet om dette og i Sør-Trøndelag har vår handlingsplan vært:

- Oppnevne to ”fyrårnkommuner” i fylket ut fra målsetting om å få flere menn tilsatt i barnehagene.
Melhus og Trondheim kommuner har hatt dette som satsingsområder og det har gitt gode resultater. Mennene utgjør nå bortimot 20 % av de ansatte ved noen av disse barnehagene.
- Arrangert kjønnsdelt fagdag for alle mannlige ansatte i de to kommunene.
- Bidratt til informasjonsspredning om handlingsplanen og prosjektet ved å bruke mannlige rollemodeller ved yrkesorientering.
- Arbeidet for å få gjenspeile likestillingsarbeidet i høgskolens pensumsliste

Rapport fra Kommunal- og beredskapsavdelingen

Kommuneloven har bestemmelser om kjønnsmessig balanse ved opprykk av varamedlemmer /suppleringsvalg der det i løpet av valgperioden har skjedd endelig uttrede/varig forfall av medlem fra kommunale folkevalgte organer. Gjennom bestemmelser i kommuneloven har fylkesmannen i løpet av 2006 hatt myndighet til å kontrollere at kommunene har overholdt disse kravene.

Rapport fra Miljøvernavdelingen

Miljøvernavdelingen har en stabil bemanning av fast ansatte. Avdelingen har en kvinnelig nestleder, men kun 2 kvinnelige saksbehandlere og 0,5 åv kontoransatt av de 14,5 åv faste ansatte. I tillegg hadde vi i 2006 to midlertidig ansatte, en av hvert kjønn. Vi foretok i 2006 en nytilsetting med virkning fra 2007. To kvinner var innstilt på 1. og 2. plass men trakk seg fra tilbudet og en mannlig søker ble fast ansatt.

I tilknytning til forvaltningen av Trollheimen landskapsvernområde, sammen med Møre og Romsdal, og Skarvan og Roltdalen nasjonalpark; sammen med Nord-Trøndelag, er det opprettet egne rådgivende utvalg for fylkesmennene i deres rolle som forvaltningsmyndighet. For Trollheimen er kommunen representert ved de til enhver tid sittende ordførere og representanter for fylkeskommunen.

For Trollheimen landskapsvernområde har kommunene og fylkeskommunen oppnevnt hver sine representanter, rådgivende utvalg har 8 medlemmer hvorav kun 1 fast representant er kvinne.

I Skarvan og Roltdalen nasjonalpark har kommunene, grunneiere og bruksberettigete oppnevnt representanter og her er 1 av de 12 oppnevnte kvinner. Ønsket om mer lik representasjon av menn og kvinner en tatt opp i utvalget med formål å bedre likestillingen ved neste funksjonsperiode.

Rapport fra Sosial- og helseavdelingen

På helse- og sosialområdet er kjønnspektivet av stor betydning og det er vel dokumentert at kjønnsforskjeller spiller en rolle for hvordan man kontakter tjenesteapparatet. I en del tilfeller kan også kjønn være av betydning for hvordan en blir møtt og hvilken behandling man får. Både Statens Helsetilsyn og Sosial- og helsedirektoratet har fokus på kjønnspektivet i sine oppdrag og Fylkesmannen og Helsetilsynet i Sør-Trøndelag forsøker å følge opp dette i sin oppgaveløsning.

2.4 Arealdisponering og byggesaker

2.4.1 Samarbeid på regionalt nivå

I forhold til kommunenes planlegging har Fylkesmannen jevnlig kontakt og samarbeid med fylkeskommunen der statens forventninger og krav i planleggingen formidles. Gjennom planforum som avholdes hver 14. dag, inviteres fylkeskommunen og statlige sektororgan for å diskutere plansaker. Oppmøte fra de ulike fagområder varierer med type saker.

2.4.2 Nasjonal politikk i kommunale planer

Fylkesmannen gir råd til kommunene mht til planprosess og medvirkning fra andre regionale aktører. Veiledning om nasjonal politikk og planprosess vektlegges særlig i forbindelse med kommuneplanarbeid. Tidlig og jevnlig dialog/medvirkning fra Fylkesmannen i kommuneplanprosesser vektlegges. På grunn av svært stor saksmengde og strenge tidsfrister er det en utfordring å få dette til å fungere like godt i arbeidet med detaljplaner.

2.4.3 Arealpolitiske mål

Det er en utfordring å bidra til en harmonisering mellom vern av biologisk mangfold, naturverdier, strandsone og dyrka jord på den ene siden og utbygging som bidrar til verdiskaping, næringsutvikling, gode boliger og bomiljøer, og gode oppvekst- og levekår i alle deler av landet på den andre siden. Utfordringen i spredtbygde strøk anses ikke mindre enn i storbyene. Her er det ikke press på arealene som er avgjørende, men heller ønske om økt aktivitet og at arealene er attraktive for utbygging.

2.4.4 Kyst og strandsone

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har koordineringsrollen for kystsonenettverket for Midt-Norge. Nettverket er etablert og har vært i virke hele 2006, og har oppgave med erfaringsutveksling og samordning av strandsoneforvaltningen i regionen. I 2006 er det arbeidet med å planlegge en Midt-Norsk strandsonekonferanse knyttet til temaet ”bruk og vern av strandsonen”. Konferansen blir arrangert i april 2007.

Strandsonen er under økende utbyggingspress, noe vi knytter til generelt gode økonomiske tider. Vi registrerer at avstanden mellom nasjonal politikk og kommunenes ønsker om drive næringsutvikling og utbygging av strandsonen er økende.

2.4.5 Vassdrag

Ivaretagelse av våre vassdrag, vassdragslandskapet, vassdragsbeltet og vannressursene har fått økt oppmerksomhet. I plansaker formidles regjeringens ønske om en sterkere beskyttelse av vassdragsnaturen og strandsonen langs innlandsvassdrag til kommunen, og der det er nødvendig brukes fylkesmanns klageadgang og innsigelsesrett. Fylkesmannen har sammen med fylkeskommunen gjennomført prosjektet MIKRAST (miljøvennlig utbygging av mini og mikrokraftverk i Sør-Trøndelag). Prosjektet har hatt som formål å gå gjennom NVE's bruttoregistrering av utbyggingspotensialet ut fra teknisk/økonomiske, miljøvern- og kulturmiljømessige forhold. Prosjektet har bidratt til at utbyggingspresset på vår vannforekomster er kanalisert til økonomisk-miljømessig gode prosjekter, og at samlet utbyggingspress/forventninger er redusert. Arbeidet med Mikrast vurderes videreført som en del av fylkesdelplan for alternativ energi for fylket.

2.4.6 Vindkraft

Fylkesmannen har hatt mange vindkraftsaker (2 konsesjonssøknader og 7 på reguleringsplan/konsekvensutredningsstadiet) til behandling i 2006. Utfordringen er at miljøvennlig energi også har en kostnadsside i forhold til miljøverdier. Gjennom behandlingen er det avdekket betydelig mangel på oppdaterte kunnskaper om ulike naturverdier og biologisk mangfold, samt at søknadsomfanget er så stort at det må utvikles metodikk for å se på sumvirkninger av mange vindkraftanlegg etter hverandre langs kysten av Sør-Trøndelag. I 2007 har fylkeskommunen sammen med Fylkesmannen tatt initiativ til en bedre regional avklaring av slike saker gjennom utarbeidelse av regional plan.

2.4.7 Villrein

Rapporten villrein og samfunn (VISA) legges til grunn i fylkesmannens dialog knyttet til arealforvaltning og inngrep i våre villreinområder. Ivaretagelse av villreinens leveområder oppnår i hovedsak god forståelse i kommunen rundt villreinområdene i Sør-Trøndelag.

2.4.8 Reindrift

Fylkesmannen er svært opptatt av utfordringene som reindriften står overfor. Hovedutfordringen er knyttet til det vi tidligere har sagt om presset på utmarksressursene som

også griper inn i viktige reinbeiteområder. På dette området er det betydelig konflikter. I Sør-Trøndelag er det i gang et Dialogprosjekt med målsetting om å få til en bedre dialog mellom kommunene og reindriftsforvaltninga/-næringa. Dette vil forhåpentligvis bidra til å redusere konfliktnivået.

2.4.9 Fjellområder og fritidsbebyggelse

Planlegging av fjellområder og utbygging av fritidsboliger er et hovedtema i mange kommuneplaner. Fylkesmannen formidler målene fra MDs veileder *Planlegging av fritidsbebyggelse*, og bruker innsigelseskompetansen der det anses nødvendig ut fra nasjonale miljømål.

2.4.10 By- og tettstedsutvikling

Fylkesmannen søker å ivareta en langsiktig ressursforvaltning, verdiskaping og et godt fysisk miljø i utvikling av byer og tettsteder. Utfordringene er spesielt knyttet til jordvern, samfunnssikkerhet (ras og flom), utearealer for barn og unge samt en effektiv areal- og transportplanlegging.

2.4.11 Landbruk og jordressurser

De nasjonale målene om halvering av omdisponering av verdifull dyrka mark og å ta vare på verdifulle kulturlandskap, formidles til kommunene og ivaretas gjennom den dialogen vi har i plansaker (kommuneplaner og reguleringsplaner). Dette bidrar til at temaene settes på den politiske dagsorden i kommunene.

Dessverre blir det ofte et konfliktfokus og ikke fokus på muligheter. Dette er alt for ofte fokuset i arealforvaltningen hvor Fylkesmannen ut fra nasjonal politikk, ivaretar ressurser og muligheter for framtida. Dette kolliderer alt for ofte med kommunenes ønsker om vekst nå.

En utfordring som Fylkesmannen ønsker å peke på, er at de nasjonale målsettingene om jordvern kan kollidere med intensjonene i RPR-ATP om å bygge nær kollektivårene/sentra. Dette skaper et press mot svært gode jordbruksområder som ligger i de sentrale byområdene. Vi jobber aktivt med å få kommunene til å trekke langsiktige grenser mellom byggeområder.

Det samme merkes også i forvaltningen av utmarksområdene. Her er det for tiden en enorm utbygging av fritidsbebyggelse. Dette er en mulighet for næringsutvikling for små lokalsamfunn. Samtidig skapes det press på annen næringsutøvelse som beiting (også reindrift) og skogbruk. Dette kan bidra til å redusere ressursgrunlaget på landbrukseiendommer. Utbygging i utmarka skaper ofte konflikter tilknyttet for eksempel beiterettigheter. Dette er et tema man som i større grad bør være bevisst på, også gjennom planarbeid.

2.4.12 En raskere og mer effektiv byggesaksprosess

Fylkesmannen har arbeidet målbevisst med å effektivisere behandlingen av klagesaker etter plan- og bygningsloven, og vår saksbehandlingstid ligger innenfor de oppsatte frister, jf. innrapportering i forbindelse med systematisk sammenlikning. Det er en utfordring i arbeidet at kommunene bruker til dels svært lang tid på sin forberedende klagebehandling, slik at mange saker hopper seg opp og oversendes Fylkesmannen samlet. Fylkesmannen har tatt dette opp med aktuelle kommuner, både i brev form og gjennom kommunebesøk.

2.4.13 Samfunnssikkerhet

Se også Resultatområde 55 nedenfor.

Fylkesmannen omtaler alltid forebyggende samfunnssikkerhet i tidlig dialog og uttalelser til kommuneplanene samt uttalelser til detaljplaner, og reiser innsigelse der det finnes påkrevet.

2.4.14 Friluftsliv

Frisk og glad i friluft" er et samarbeidsprosjekt mellom Fylkesmannen og Fylkeskommunen, der ulike organisasjoner har sterk medvirkning. Prosjektets hovedmål er økt fysisk aktivitet gjennom friluftsliv. Dette skal oppnås ved å støtte initiativ og arbeid fra ulike organisasjoner. Prosjektet har forankring i fylkesplan, der det er en egen strategi knyttet til friluftsliv – *legge til rette for økt deltakelse i friluftsliv og fysisk aktivitet*. Vi mener dette representerer et viktig grunnlagsarbeid i forhold til økt forståelse for friluftsområdenes betydning.

2.5 Landbruksbasert næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern

2.5.1 Biologisk mangfold

Kartlegging av biologisk mangfold har stått sentralt i 2006. Vi har lagt ned et betydelig arbeid i å kvalitetssikre naturtypedata fra kommunene fremfor å masselagre data av tvilsom kvalitet. Samlet er nå 15 av fylkets 25 kommuner inne i naturbasen. Dette arbeidet har vært mer krevende enn forutsatt da en stor kommunegruppe brukte en konsulent i sitt naturtypearbeid som leverte data av svært mangelfull kvalitet. I både verneplanarbeidet etter nasjonalparkmeldingen og ved skogvernet, samt i arealplaner etter plan- og bygningsloven har vi hatt fokus på verne og ivaretagelse av viktige områder for biologisk mangfold. Men, vi erfarer at generelt gode tider og stor byggeaktivitet koplet med politiske holdninger i kommunene om at grunneier og utbyggingsinteresser må få vinne frem, legger et økt press også på verdifulle og sårbare områder for det biologiske mangfoldet. For kommunene har vi holdt seminar om biologisk mangfold, kartlegging og bruk av biologisk mangfold i arealplanleggingen.

2.5.2 Regionale strategier for landbruksbasert næringsutvikling

FM har revidert Regionale strategier for landbruksbasert næringsutvikling i 2006 med bakgrunn i erfaringer fra 2005. Dette arbeidet ble ferdigstilt i desember. Samtidig ble et arbeid igangsatt med revisjon av strategiene med utgangspunkt i nasjonale strategier. Miljøprogrammet(RMP) ble justert i forhold til tilskuddsordningene i 2006. Det har vært en tett og god dialog med næringa gjennom faglagene. FM har aktivt formidla innholdet i miljøprogrammet overfor kommuner og gårdbrukere. Fylkesmannen utøver sin rolle som kompetansesenter og bidrar til å styrke kommunene som landbrukspolitisk aktør på ulike måter.

Alle kommunene i Sør-Trøndelag er representert når Fylkesmannen i Sør-Trøndelag avd. for landbruk og bygdeutvikling sammen med miljøvernavdelingen inviterer til konferanse på Røros. Dette har utviklet seg til å bli en viktig arena i forhold til å utøve vår kompetansesenterfunksjon.

Forskningsprosjektet Kommunalisering pluss drives av Norsk senter for bygdeforskning i samarbeid med blant andre Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Prosjektet finansieres av Landbruks- og matdepartementet. Prosjektet har i stor grad bidratt til læring for kommunene i fylket, bl.a. gjennom aktiv bruk av Læringsverksted.

2.5.3 Bioenergi

FM har initiert og koordinert arbeidet med å etablere et bioenergisprosjekt i Sør-Trøndelag, Prosjekt BIO-kom, Bioenergi i kommunene i Sør-Trøndelag. Prosjekt "BIO-kom" - bioenergi

i kommunene har som mål å utvikle bioenergiforsyningen i Sør-Trøndelag med grunnlag i landbruket og landbrukets ressurser. Dette skal oppnås gjennom tett samarbeid og samhandling med kommunene. Prosjektet er gjort mulig med støtte fra Trondheim Energiverk Fjernvarme AS, Trønder Energi AS, Felleskjøpet, Allskog, Sør-Trøndelag fylkeskommunene, Innovasjon Norge og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Prosjektleder er tilsatt. FM har bidratt til å legge til rette for det nye verdiskapingsprogrammet for tre på ulike måter. ViT - Verdiskaping i trebransjen i Trøndelag er et felles prosjekt mellom Nord- og Sør-Trøndelag som har kommet i gang bl.a. med midler over trebasert innovasjonsprogram. Prosjektet skal bidra til nyskaping og økt verdiskaping med utgangspunkt i trevirke som råstoff. Prosjektet har hovedprosjektleder knytta til Nord-Trøndelags forskning og prosjektmedarbeider knyttet til Tresenteret i Trondheim.

FM bidrar til en rekke lokale prosesser som bygger opp under verdiskapingsprogram. Et eksempel på dette er gjennomført Framtidsverksted for hele Gauldalen som samlet aktører innfor hele skognæringen innen denne regionen med FM som prosessveileder. Lokale arbeidsgrupper viderefører arbeidet gjennom konkrete tiltak, bl.a. nisjeprodukter.

2.5.4 Verneplanarbeidet

Sør-Trøndelag ferdigstilte i 2006 arbeidet med Nasjonalparkplanen og har nå sendt verneforslag for Skardsfjellet-Hyllingsdalen og for Sylan til DN for videre behandling. Samtidig har vi videreført skogvernet for de aktuelle områdene.

Fylket har 114 større eller mindre verneområder. Flere av disse har forvaltningsplaner. Vi har bidratt til slutføring av forvaltningsplan for nasjonalparken Skarvan-Roltdalen. For nasjonalparkene og landskapsvernområdene rundt Forollhogna og Dovre-Sunnadalsfjella er det utarbeidet forvaltningsplaner. Mens det for Femundsmarka nasjonalpark er forvaltningsplan under utarbeidelse. Vi har også under arbeid forvaltningsplaner for flere naturreservater.

I verneplanarbeidet har vi et godt samarbeid mellom miljøvern og landbruksavdelingen. For tiden jobbes det med et prosjekt som tar opp næringsutvikling i tilknytning til verneområder. Dette for å øke fokuset på de mulighetene som et vern kan gi, og ikke bare fokusere på begrensningene. Selv om det er fokus på frivillig vern og vern på statsgrunn er det viktig at man fortsatt har trykk på kvaliteter i registreringsarbeidet, herunder konsekvenser for skogbruket. FM bidrar også gjennom skogbruksplanarbeidet ved MiS- registreringer

2.5.5 Rovviltforvaltningen

Vi har en fast intern samarbeidsgruppe mellom LA og MVA innen rovviltforvaltning. Samspillet med rovviltnemnd og sekretariat har utviklet seg positivt i 2006. For region 6 er det vedtatt en forvaltningsplan for rovvilt og arbeidet med å implementere denne er kommet i gang. 2006 har vært et år med oppgang i rovviltskadene og erstatningsutbetalingen etter at vi har hatt noen år med reduserte skader. Vi har årlige møter med beitenæringene på lokalt og på kommunenivå og opplever at støyen og konflikten rundt rovviltforvaltningen har avtatt betydelig. Ved utarbeidelse av Forvaltningsplan for rovvilt i region 6 har FM, både MVA og LA, vært aktive med faglig grunnlag og kommentarer til planen før den ble sendt på høring. Grunnlaget til forvaltningsplanen ble utarbeidet i samarbeid mellom Møre og Romsdal fylke og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

I region 6 er det ikke skilt mellom beiteområder for rein og bufe og områder for rovvilt. Rovviltnemnden forutsatte at en skal fortsette med utmarksbeiting i alle områder i Sør-Trøndelag. Vi har områder for ynglende jerv og gaupe. Gjennom RMP er drift av beitelag

sikret ved tilskudd. Organiserte beitelag letter arbeidet med forebyggende og konfliktdempende tiltak, da det blir færre å kontakte (beitelaget) og å gjøre avtale med. Beitelag samordner tiltak innen sitt beiteområde.

Gjennom SMIL-ordningen kan kommuner gi tilskudd til gamle beitemarker for at de bl.a. kan nyttes ved tidlig heimsanking av sau. Forebyggende midler har vært gitt til inngjerding av beredskapsarealer, særlig i områder med bjørn. Sommerbeiteområde for tamrein i østlige områder, mot Sverige har ikke mål om ynglende gaupe. Både for sau og rein er det mål om at drifta kan gjennomgås dersom tapet blir over 10 %. En vil da se både på driftsmessige forhold og vurdere hvordan tap til rovvilt kan reduseres. Reindrifta kan søke om midler til forebyggende tiltak og FM har orientert om dette. Hittil har bare en reieneier søkt om og fått tilskudd til forebyggende og konfliktdempende tiltak i reindrift.

2.5.6 Tilsyn med forurensning

Innen tilsyn med forurensning har Sør-Trøndelag ikke oppnådd det tilsynsomfanget som er forventet. 2006 var et år der vi oppnådde mindre tilsyn enn planlagt. Vi hadde planlagt 38,5 ukeverk tilsyn i 2006, men det endelige resultatet ble 21,8 ukeverk. Forklaringen på dette er at vi hadde 3 saksbehandlere på forurensning i starten av 2006. En saksbehandler sluttet i løpet av sommeren og vi hadde en lengre sykmelding på en av de andre på høsten. Dvs. at med en saksbehandler på forurensning så ble det vanskelig å prioritere tilsyn høsten 2006. Nå har vi imidlertid 3 saksbehandlere på plass og regner med å øke tilsynsinnsatsen betydelig i 2007.

2.6 Samfunnssikkerhet og beredskap

Se også resultatområde 53-57 nedenfor.

Fylkesmannen har innen samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet, i flere år prioritert kommunene i fylket. Arbeidet i kommunene har tidligere blitt forsøk gjennomført i tre års-sykluser hvor aktiviteten har vært øvelser, tilsyn, beredskapsmessig kontakt/møter hvert år. Fra og med 2006 har man nå i tråd med embetsoppdraget endret dette til fire-års-sykluser. Alle kommuner i fylket har en kriseplan for etablering av kriseledelsen. Fortsatt mangler noen kommuner en overordnet ROS analyse og tilsynene viser at ikke alle kommunene klarer å synliggjøre at samfunnssikkerhet inngår som et naturlig element i den ordinære kommuneplanleggingen. På øvingssiden har man nå de siste 3-4 år gjennomført fullskalaøvelser i alle kommuner og startet opp utviklingen av kommunetilpassede stabsøvelser etter mal fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, DSB og Nasjonalt utdanningssenter for samfunnssikkerhet og beredskap, NUSB. Øvelsene som er gjennomført etter denne malen har vært meget vellykket.

Samarbeidet på regionalt nivå har også i 2006 vært preget av god samarbeidsånd og samhandling i Sør-Trøndelag. Fylkesmannen har erfaring av at den regionale forvaltningen samarbeider godt og samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet er ikke noe unntak. Kriseplanverket til fylkesmannen for å være i stand til å ivareta en samordningssituasjon ved større katastrofer er blitt revidert, og opplæring og øvelse med krisestaben er gjennomført. Samarbeidet med forsvarrets avdelinger i Trøndelag har i 2006 vært godt og det er betryggende at Trøndelag HV-distrikt nå er på plass og at samarbeidet med disse er meget bra. Forøvrig har også Fylkesmannen god dialog og kontakt med Ørlandet hovedflystasjon som er den eneste operative forsvarsavdeling utenom HV i vårt fylke.

Sør-Trøndelag har store forekomster av kvikkleire som krever ekstra aktpågivenhet fra planmyndigheter i forbindelse med samfunnsplanleggingen. De generelle sårbarhetsforhold som er knyttet til en krisesituasjon hvor viktig infrastruktur faller bort i en storby som Trondheim, må selvfølgelig tas hensyn til i samfunnssikkerhet og beredskapsarbeidet i både kommune og fylke. For øvrig er det ikke registrert særskilte beredskapsmessige utfordringer ut over de ”normale” sårbarhetsforhold knyttet til bortfall av viktig infrastruktur i fylket.

Øvelse Frøya ble i tidsrommet 05.09 - 07.09.06 arrangert som en oljevernøvelse på Froan /Frohavet. Hensikten med øvelsen var å trene og teste beredskapen for bl.a. IUA (interkommunalt utvalg mot akutt forurensning) i Sør-Trøndelag-regionen. Norske Shell var ansvarlig for å lede og koordinere innsatsen under øvelsen. Fylkesmannens rolle i IUA er å gi miljøfaglige råd ved akutte utslipp av olje og kjemikalier, men det er opp til beredskapsrådet om disse rådene følges.

Fylkesmannen deltok under hele øvelse Frøya og hovedoppgaven ble å kartlegge sårbare områder i området (Froan og Ørlandet) og prioritere disse etter hvert som oljeflaket beveget seg innover mot land. Dette ble fortløpende formidlet til aksjonsledelsen som tok hensyn til dette ved prioritering av utstyr og personell under øvelsen. Evalueringen av øvelsen ga en positiv tilbakemelding til aksjonsledelse og praktisk feltapparat.

3. Rapportering på fagavdelingenes resultatområder

Nummereringen av resultatområdene samsvarer med embetsoppdragene fra de ulike fagdepartementene.

3.1 Resultatområdene for Fylkesmannens sekretariat og Administrasjonsstaben

3.1.1 Flytting fra Prinsens gt. 1 til E. C. Dahls gt. 10/12

Flyttingen ble gjennomført i to etapper:

1. Embetsledelsen, Fylkesmannens sekretariat, Kommunal- og beredskapsavdelingen, Avdeling for landbruk og bygdeutvikling og Miljøvern avdelingen flyttet over til E. c. Dahls gt. 10 (Stiftelsen) ved årsskiftet 2005/2006.
2. Oppvekst- og utdanningsavdelingen samt Sosial- og helseavdelingen flyttet først i september 2006 til nybygget i E. C. Dahls gt. 12.

3.1.2 Kroningsjubileet

Planleggingen av Kroningsjubileet startet i 2004, og KKD gav Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ansvaret for den nødvendige samordningen og koordineringen av de ulike arrangementene som skulle finne sted i Trondheim/Sør-Trøndelag i 2006.

Fylkesmannen etablerte i samarbeid med Det kongelige hoff en koordineringskomité for kroningsjubileet hvor de sentrale aktørene for de offisielle arrangementene deltok (Biskopen/kirken, Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider, Trondheim kommune, Politiet, Sør-Trøndelag fylkeskommune). Statsministerens kontor og Kirke- og kulturdepartementet ble holdt løpende orientert om planleggingsarbeidet.

Kroningsjubileet i Trondheim ble gjennomført som planlagt i tiden 21.06.06 – 23.06.06 med følgende offisielle arrangementer.

- Jubileumsgudstjeneste i Nidarosdomen 22.06.06.

- Åpning av Riksregalieuutstillingen og det nye publikumsbygget ved Nidarosdomen 22.06.06.
- Regjeringens lunsj for inviterte gjester i Erkebispegården 22.06.06.
- Festkonsert i Nidarosdomen 23.06.06.

I tillegg ble det gjennomført en rekke arrangementer etter lokalt initiativ, og Fylkesmannen tok ansvar for et helhetlig opplegg for fylkesmenn med følge.

Fylkesmannen koordinerte også planleggingen av Kongehusets ankomst til Sør-Trøndelag med kongeskippet og arrangementet på Austrått som ble avholdt 20.06.06.

I tillegg til å ha ansvar for koordinering og samordning av de ulike arrangementene, tok Fylkesmannen i samarbeid med Trondheim kommune, Kirken, NDR og Fylkeskommunen ansvaret for et gjesteseekretariat som bl.a. sto for utforming og utsendelse av invitasjoner, hotellreservasjoner og svare på henvendelser fra inviterte gjester og publikum. Vi samarbeidet med Utenriksdepartementet/Protokollavdelingen om oppsett av invitasjonslister og gjestelister.

I 2006 medgikk det personellressurser i størrelsesorden 0,75 årsverk for Fylkesmannen til dette arbeidet.

3.2 Resultatområdene for Kommunal- og beredskapsavdelingen

Resultatområde 09.1 Ansvar for at nasjonal politikk formidles og ivaretas

Fylkesmannen har i 2006 behandlet/deltatt i kommuneplanprosesser i 14 av fylkets 25 kommuner. Vi har uttalt oss til 253 reguleringsplaner/bebyggelsesplaner. I tillegg har vi uttalt oss til 94 forhåndssaker/tidlig samråd på detaljplannivå. Vi har videre deltatt i tre utredninger tilknyttet fylkesplan.

I 2006 ble det avholdt 9 meklinger i reguleringsplaner hvorav to ble videresendt til MD for avgjørelse. Fylkesmannen som sektormyndighet var part i 6 av disse meklingene. Én kommuneplan var gjenstand for meklings - 8 uavklarte forhold ble løst gjennom meklingen og av disse var Fylkesmannen part i to forhold.

Resultatområde 09.2 Samordning av statlige interesser

Det vises til kap 2.5 ovenfor.

Resultatområde 09.3 Klagesaker etter plan- og bygningsloven

Det vises til resultatområde 66.1 nedenfor.

Resultatområde 42 Familierett

Fylkesmannen har gitt 674 separasjonsbevillinger og 590 skilsmissebevillinger i 2006. Separasjon- og skilsmissesakene blir stort sett behandlet etter hvert som de kommer inn. Maksimum liggetid før de har blitt undergitt behandling har vært 3-4 uker.

Vi har behandlet 71 saker om godkjenning av utenlandske skilsmisser og 9 søknader om skiftefritak. Disse sakene blir som regel behandlet umiddelbart når de kommer inn.

Fylkesmannen har ikke mottatt saker vedrørende bigami i 2006.

Fylkesmannen har i 2006 ikke mottatt saker angående inngåelse av ekteskap før fylte 18 år.

Vi har heller ikke mottatt saker som klageinstans ang. nektelse av vigsel (prøving av ekteskapsvilkår).

Resultatområde 45.2 Fritak fra taushetsplikt

Fylkesmannen har til sammen fritatt 22 personer fra taushetsplikt.

Resultatområde 45.4 Biologisk opphav

Fylkesmannen har behandlet 34 saker om biologisk opphav.

Resultatområde 51.1 Stiftelser

Fylkesmannen har et ikke ubetydelig arbeid med oversendelse av saker til det nye Stiftelsestilsynet. Videre har det vært omfattende oversendelser av regnskap til Regnskapsregisteret samt registermeldinger til Brønnøysundregisteret.

Resultatområde 51.2 Overformynderi/vergemål

Fylkesmannen behandlet 5 klager over overformynderiens vedtak i 2006, gjennomsnittlig saksbehandlingstid for disse sakene var 3 uker.

Fylkesmannen har i 2006 avviklet kurs i vergemålsloven m.v. for alle overformynderiene i Sør-Trøndelag.

Resultatområde 51.3 Forlikrådene

Fylkesmannen har bistått SFH med å arrangere kurs for forlikråd og hovedstevnevitner. Fylkesmannen har mottatt 1 klage på forlikrådene.

Resultatområde 51.4 Tilsynsråd for fengslene

Fylkesmannen har i 2006 for perioden 2005 – 2008 ikke foreslått nye medlemmer til tilsynsrådet for fengslene.

Resultatområde 51.7 Kommunale politivedtekter

Fylkesmannen har i 2006 ikke fra noen kommuner mottatt forslag til nye politivedtekter.

Resultatområde 52.1 Fri rettshjelp

Fylkesmannen har mottatt 1385 saker om fri rettshjelp i 2006. 1187 av disse gjaldt fritt rettsråd, mens 198 gjaldt fri sakførsel. 299 av søknadene ble avslått.

Justisdepartementet behandlet 67 klagesaker fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i 2006, hvor 65 ble stadfestet og 2 vedtak ble omgjort av departementet.

Når det gjelder saksbehandlingstiden har den vært noe varierende gjennom året. Vi har på det meste ligget på mellom 1-2 måneder. Dette gjelder også for salæroppgaver til advokater og tolker.

Resultatområde 52.3 Navneloven

Fylkesmannen har behandlet 7 klager etter navneloven. Saksbehandlingstiden har vært 1-2 uker.

Resultatområde 53 Regional samordner innen samfunnssikkerhet og beredskap

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag samarbeider med en rekke etater for i størst mulig utstrekning å samordne de forventninger myndighetene har på de ulike områder innen samfunnssikkerhet og beredskap. I første rekke gjøres dette gjennom samarbeid med politi og sivilforsvar på kriseøvelser i kommunene mens det innen arealplanleggingen vektlegges et tett samarbeid med NVE i forhold til flom og kvikkleire problematikk. Det er gjennomført to samordnende tilsyn med DSB i Selbu og Rennebu kommuner. Tilsyn med kommunene koordineres med de øvrige tilsynsmyndigheter i de ulike fagavdelingene i embetet.

I samarbeid med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og en rekke offentlige og private organisasjoner ble det i Trøndelag gjennomført en ROS-analyse for Trøndelagsfylkene. Denne ble sluttført i 2003 og man har i de etterfølgende år prioritert å gjøre denne kjent for relevante aktører på lokalt og regionalt nivå og motivere aktørene til å ta denne i bruk som grunnlag for utarbeidelsen av egne ROS analyser. Ultimo 2006 tok fylkesmennene i begge trøndelagsfylkene initiativet til et møte for å diskutere oppfølgingen av ROS Trøndelag med de mest sentrale regionale etatene. Dette arbeidet vil bli startet opp i 2007 og koordinert med fylkesplanprosessen (Trøndelagsplanen) som skal pågå frem til 2009.

Beredskapsforberedelser knyttet til flom, skred i og ved vassdrag, dambrudd og ekstraordinære kraftsituasjoner sikres gjennom tett samarbeid og dialog med NVE region Midt-Norge. I månedsskiftet januar/februar ble Trøndelag utsatt for en flomsituasjon som i første rekke rammet Nord-Trøndelag men også i noen kommuner i Sør-Trøndelag fikk kommunene til dels betydelige problemer i å opprettholde normale samfunnsfunksjoner. Spesielt Åfjord kommune ble sterkt rammet med bortfall av telenett, Arnevik bru ble tatt og vannforsyningen ble brutt. Fylkesmannen hadde en tett dialog med kommunen i forbindelse med selve krisehåndteringen. Embetet har i ettertid hatt mye arbeidet med skadeerstatningsoppjøret.

Oppfølgingen av lov av 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap og kravet om planer om smittevernberedskap ivaretas i første rekke av fylkeslegen. Beredskapsenheten bistår i dette arbeidet.

Fylkesmannen har i 2006 vært en aktiv samarbeidspartner til fylkeskommunen i forbindelse med utarbeidelsen av en analyse og gjennomføring av en seminardag knyttet til arbeidet med den regionale etableringen av ny struktur i transportberedskapen. Fylkeskommunene i Midt-Norge har samarbeidet om dette arbeidet og rapport om Ny transportberedskapsstruktur i Midt-Norge forelå i november 2006.

Fylkesmannen etablerte i samarbeid med flere andre off. og private organisasjoner, Forum for samfunnssikkerhet og beredskap i Trøndelag ultimo 2004, hvor man søker å oppnå fokus på regionalt og lokalt sikkerhets- og beredskapsarbeid samt skape en arena for samhandling mellom aktørene i dette fagfeltet. I 2006 ble det arrangert 3 møter med ulike tema herunder erfaringene fra flodbølgekatastrofen, krisekommunikasjon samt kraftbortfall. Forumet har i dag 64 medlemsorganisasjoner fra privat, offentlig og frivillig sektor. De frivillige organisasjonene er for øvrig representert i fylkesberedskapsrådet ved Kvinners Frivillige Beredskap.

Resultatområde 54 Veileder og pådriver overfor kommunene

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i tråd men signalene fra sentralt hold prioritert tilgjengelige ressurser på samfunnssikkerhetsarbeidet mot kommunene. Fylkesmannen har derfor de siste år aktivt bidratt til gjennomføring av fullskala- og ”Table-top” øvelser i

samtlige kommuner og vi prioriterer også å være tilgjengelig for kommunene til råd og veiledning knyttet til beredskapsarbeidet samt tilsyn. Samfunnssikkerhet er også et emne ved fylkesmannens samordnende kommunebesøk hvor ledelsen og avdelingssjefene ved embetet har dialogmøter med inntil 8 kommuner hvert år.

DSB varslet allerede i embetsoppdraget for 2005 utarbeidelse av kriterier for differensiering mellom kommunene. Fylkesmannen kan fortsatt ikke se at dette er blitt gjort. Like fullt prøver man å prioritere knappe beredskapsressurser mot kommuner ut fra kommunestørrelse, en vurdering av utsatthet/grad av risiko i den enkelte kommune og/eller en vurdering av kommunenes behov for bistand. Erfaringene fra dette tilsier at de større kommunene, herunder Trondheim og omkring liggende kommuner (10 – 15000 innbyggere), selv har forholdsvis store ressurser og er derved ikke prisgitt støtte fra fylkesmannen i så stor grad som de mindre kommunene (1000 – 5000 innbyggere). I forhold til spesielle risikoforhold i fylket så er det først og fremst kvikkleireproblematikk som er utfordringen i Trøndelag. Kommuner som har disse trusler får særskilt oppmerksomhet og samarbeidet med NVE region Midt-Norge er her sentralt. For øvrig er det ikke avdekket spesielle fareforhold som tilsier en ytterligere spissing av kompetansebehov mot enkeltkommuner/områder og alle kommuner får derfor tilnærmedesvis den samme oppfølging og oppmerksomhet innen samfunnssikkerhetsarbeidet.

Interkommunalt samarbeid er et prioritert satsningsområde for embetet herunder på samfunnssikkerhetsområdet. Det pågår en rekke prosjekter om samarbeid på brann- og beredskapsområdet hvor fylkesmannen bla. har bidratt med betydelige skjønnsmidler. Innen krisehåndtering og krisekommunikasjon foreligger det etter det Fylkesmannen kjenner til ingen formelle samarbeidsavtaler mellom kommuner selv om fylkesmannen gir til kjenne at dette er ønskelig i ulike sammenhenger.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag bestreber seg i å samordne de ulike tilsyn i kommunene fra embetet i størst mulig grad. Ønsket om å samordne tilsyn innen samfunnssikkerhet og beredskap med DSB's tilsyn på kommunenes brannordning kompliserer dette bildet noe, men vi fikk gjennomført to tilsyn (Selbu og Rennebu kommune) i 2006.

Erfaringene fra øvelser som er gjennomført i kommunene de senere år tilsier at kommunene generelt sett er dyktige til å håndtere de utfordringene de blir utsatt for og at øvelser ytterligere bevisstgjør og dyktiggjør kommunene i krisehåndteringssituasjoner ut over "normalsituasjonen". Et konkret eksempel på dette var da Rennebu kommune høsten 06 fikk en bussvelt med 40 passasjerer som trengte hjelp og støtte fra hjelpeapparatet i kommunen og tilbakemeldingen fra både politi og kommune var at håndteringen av dette gikk bra takket være en øvelse i kommunen våren 06.

Fylkesmannen arrangerte en "Atomsamling" for kommunene november 2006 med støtte fra Statens strålevern. Hensikten med møtet var å diskutere den foreliggende veileder fra strålevernet samt implementeringen av planverket i kommunene. Deltakerne fikk også en omvisning og brief om ABC-kapasiteter på Ørlandet hovedflystasjon. Beklageligvis var bare 8 av kommunene representert på møtet. Arbeidet med atomberedskapen vil ytterligere bli fulgt opp i 2007.

Resultatområde 55 Forebyggende samfunnssikkerhet i arealplanleggingen

Fylkesmannen går rutinemessig gjennom alle plansaker som kommer til gjennomsyn/godkjenning og ivaretar de momenter som har relevans til samfunnssikkerhet.

Faglig ivaretas dette gjennom de foreliggende kartdata, papirbasert og elektronisk basert, avdekkede forhold knyttet til ROS-Trøndelag samt det kjennskap fylkesmannen har til de lokale risikoforholdene i de aktuelle områdene. På flom, skred- og kvikkleire området samarbeides det som tidligere nevnt med NVE. Embetet har god kompetanse innen GIS, men de foreliggende elektroniske kartdata må kompletters i betydelig grad før saksbehandlingen kan betraktes som fullverdig på bakgrunn av de elektroniske data som foreligger i dag. Det er her nødvendig med kompetansehevende tiltak og at fokus på utvikling av GIS-verktøyene forsterkes fra DSB sin side. Embetet bidro i betydelig grad på GIS-siden mot Mattilsynet i forbindelse med utarbeidelsen av ulike beredskapssoner knyttet til utbruddet av en ev. fugleinfluensa våren 2006.

Fylkesmannen engasjerer seg og poengterer samfunnssikkerhet og beredskap i alle eksisterende planfora på regionalt nivå, herunder i forbindelse med konsekvensutredninger og rullering av fylkes- og kommuneplaner.

Det er varslet innsigelse på 15 planer i 2006 hvor risiko og sårbarhet ikke har hatt en tilstrekkelig fokus i forbindelse med beslutningsprosesser knyttet til rullering/utarbeidelse av planer.

Fylkesmannen har siden 2003 tatt opp problemet med etterlatenskaper etter krigen i form av eksplosiver i et eksisterende eldre boligområde ved Sjøvegen i Trondheim. Problematikken er tatt opp i en rekke brev og siste brev fra Justis- og politidepartementet av 3.11.06 bekrefter at problemstillingen fortsatt er til behandling i de respektive departementer. St.meld. nr. 39 (03/04) Samfunnssikkerhet og sivilt-militært samarbeid pkt 11.5.2 under Eksplosiver beskriver at DSB og Forsvaret skal kartlegge hvilke problemstillinger som kan oppstå rundt ansvarsforhold og håndtering av nedgravde eksplosiver. Fylkesmannen savner et initiativ på dette for om mulig å kunne avklare den oppståtte situasjonen i Sjøvegen.

Resultatområde 56 Samordning ved ekstraordinære kriser i fred, sikkerhetspolitiske kriser og krig.

Fylkesmannens arbeid for å bedre regionale myndigheters evne til å samhandle og håndtere ekstraordinære påkjenninger og kriser er også i 2006 ivaretatt gjennom deltakelse på møter som arrangeres av de respektive etater samt møte i Fylkesberedskapsrådet i Telenors lokaler i okt 06. De mest sentrale etatene i fylkesberedskapsrådet har også deltatt på arbeidet med fugleinfluensaen i 2006 samt på gjennomføring av to øvelser i regi av Statens strålevern og DSB.

Planverket er rutinemessig blitt ajourført. Vedlikehold av kompetansen mht. gradert samband gjennomføres rutinemessig hver uke med de medarbeiderne ved embetet som inngår i sambandsseksjonen.

Embetet har ved flere anledninger videreformidlet meldinger fra DNMI og NVE. Tilbakemeldinger fra Statens Strålevern som øver på utsending av atomvarsel, viser også i 2006 at rutinene ved varsling fungerer godt ved embetet.

Planverket for atomberedskapsutvalget (ABU) ble i 2006 tilpasset ny revidert mal for fylkesmennenes atomberedskapsutvalg og gjort tilgjengelig på internett. Embetet har vært pådriver mot Statens strålevern for å utvikle et regionalt kompetanseutviklingsopplegg for medlemmer i ABU og første gjennomføring av dette fant sted i Trondheim den 8. mars 2006 hvor blant annet atomberedskapsutvalget var tilstede.

Fylkesmannen vedtok i 2006 at Atomberedskapsutvalget (ABU) skulle inngå i Fylkesberedskapsrådet fra 2. halvår 2006. Dette er i tråd med ny kgl.res. av 17. febr. Atomberedskap – sentral og regional organisering, hvor fylkesmannen ikke lenger er pålagt å ha et eget ABU men skal etablere ”det nødvendige regionale forum for koordinering...”. De etater som tidligere eksplisitt var i ABU inngår derfor nå i Fylkesberedskapsrådet.

Fylkesmannen har ikke prioritert at kommunene skal gjennomføre øvelser med atomberedskap som tema men prøver å motivere kommunen til å vedlikeholde kompetansen innen området samt ha planer for de tiltak som er relevante for dette scenarioet.

Embetet har ikke ivaretatt oppdatering av ressursdatabasen for bygg- og anleggsberedskapen på grunn av ingen militære eller sivile innmeldte behov knyttet til dette fagfeltet.

Embetet ved Fylkesberedskapssjefen har deltatt i Samarbeidsutvalget for atomberedskap mellom fylkesmennene og Statens strålevern.

Resultatområde 57 Sivilt-militært samarbeid

Fylkesmannen har som tidligere nevnt en god dialog med representanter fra Forsvaret i fylket. Fylkesmannen inngår i en planleggingsgruppe som skal planlegge øvelse Nidaros 07. Det er et savn at det sentrale arbeidet med ”Objektsikringsinstruksen” ikke er blitt gjennomført noe som etter vår mening fører til mangler i forhold til koordineringen av beskyttelse av viktig infrastruktur i fylket.

Regionalt mistet Totalforsvaret en viktig møteplass ved at de regionale totalforsvarsnemndene ble lagt ned i 2005. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag anser kontakten mot Forsvaret som så viktig at det ble gjort forsøk å få til et regionalt møte med lederne for de viktigste etatene i Totalforsvaret høsten 2006. Dessverre ble det kapasitetsproblemer knyttet til gjennomføringen denne høsten, men møtet er flyttet til våren 07.

Arbeidet med fritaksordningen er ivaretatt på en god måte i 2006.

Resultatområde 51.5 Tomtefestesaker

Fylkesmannen har hatt 2 saker etter lov om tomtefeste. Det har vært en del spørsmål og veiledning knyttet til innføring av nytt regelverk.

Resultatområde 61.1 Samordning

Det vises til kap 2.ovenfor.

Resultatområde 62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

Ved årsskiftet 2005-2006 var 4 av fylkets kommuner registrert i ROBEK. Som følge av dette ble det i 2006 gjennomført lovlighetskontroll av 4 kommunale budsjettvedtak, jf. kommunelovens § 60. Fylkesmannen godkjente alle. Etter Fylkesmannens gjennomgang av kommunenes regnskap for 2005 ble 2 av kommunene meldt ut av ROBEK, hvilket betyr at 2 av fylkets 25 kommuner pr. 31.12.2006 var registrert i ROBEK.

I tillegg til de vedtak om kommunale låneopptak som framgikk av kommunens budsjettvedtak, behandlet Fylkesmannen i 2006, jf. kommunelovens § 50, 2 enkeltsøknader om godkjenning av kommunale låneopptak. Fylkesmannen godkjent begge disse. Det må her

bemerkes at Fylkesmannen i sin tilbakemelding på lovlighetskontrollen av de kommunale budsjettene til noen av ROBEK-kommunene, ba om at kommunens investeringsbudsjett ble vurdert på nytt før Fylkesmannen eventuelt ville gi sin godkjennelse.

I 2006 behandlet Fylkesmannen 12 søknader om godkjenning av kommunale garantivedtak, jf. kommunelovens § 51. Samtlige av disse ble godkjent av Fylkesmannen.

Se også kap 2.1 ovenfor samt rapporteringsskjemaet i vedlegg 3.

Resultatområde 62.2 Økonomiforvaltning – veiledning

Kommunene i fylket ble informert om innholdet i Statsbudsjettet for 2007 på Fylkesmannens egen Statsbudsjettkonferanse. I etterkant av konferansen ble det, etter henvendelser fra kommunene og på eget initiativ, på et mer detaljert nivå informert om enkeltsaker i budsjettet. Det ble orientert om hovedtrekkene i kommuneproposisjon på Fylkesmannens OR-konferanse (se under kap 2.2 ovenfor) og via Fylkesmannens hjemmesider.

Fylkesmannen bistod løpende gjennom året kommunene i fylket i økonomisk planlegging og forvaltning, og var ved behov veileder og formidler av kunnskap om regelverket på økonomi-, rapporterings- og planleggingsområdet. Kommunene som i 2006 var registret i ROBEK ble særlig fulgt opp.

Kommunestatistikken (*se kap 2.2 ovenfor*) ble utgitt to ganger i 2006, første gang i forbindelse med publisering av foreløpige tall i KOSTRA (15. mars) og andre gang i forbindelse med publisering av reviderte tall i KOSTRA (15. juni).

I løpet av 2006 fordelte Fylkesmannen den delen av skjønnstilskuddet for 2006 som var tilbakeholdt, tilsvarende 11,25 mill. kroner. Av denne fordelingen var 4,7 mill. kr knyttet til kriserelaterte forhold, 2,1 mill. kr knyttet til oppdatering av befolkningsdata, 3,05 knyttet til NAV-reformen, 0,4 mill. kr knyttet til prosjekter i enkeltkommuner og 1 mill. kr knyttet til ett IKS-prosjekt

Fylkesmannen fordelte også i 2006 en andel på 78,5 mill. kr av en total tildeling på 89,5 mill. kr av skjønnstilskuddet for 2007, mens 11 mill. kr er holdt tilbake for fordeling i 2007. I tillegg ble drøyt 31 mill. kr fordelt som kompensasjon med bakgrunn i omlegging av den differensierte arbeidsgiveravgiften (DAA). Av de tildelte midlene for 2007 var 12,72 mill. kr knyttet til prosjekter i enkeltkommuner og 6,73 mill. kr til interkommunale prosjekter. I tildelingsprosessen var samtlige av embetets avdelinger involvert.

I 2006, og i samarbeid med NKK, etablerte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag et kommunaløkonomisk nettverk for kommunene i Sør-Trøndelag. Nettverket skal sette fokus på kommunal økonomi, og være en arena med faglig stimulering, erfaringsutveksling og sosialt samvær for alle med faglig ansvar innen økonomi og regnskap i kommunene i fylket. Med bakgrunn i den gode tilbakemeldingen fra nettverksdeltakerne vil det bli gjennomført 2 nettverkssamlinger i 2007.

Resultatområde 63.1 Lovlighetskontroller

Fylkesmannen har lovlighetskontrollert 7 saker i 2006. I tillegg har vi en del ubehandlede saker. Det kommer også en del henvendelser vedrørende lovligheten av en del kommunale vedtak som ikke tas opp til formell behandling. Det gis mye veiledning på området og det er mange telefoniske henvendelser. Embetet har lang saksbehandlingstid på henvendelser fra

privatpersoner som anmoder om prøving av lovlighet, f.eks. av kommunale regulativer for vann- og avløpsavgift eller gebyrer.

Resultatområde 63.2 Valglov

Ingen aktivitet på dette området i 2006.

Resultatområde 64 Forvaltningsrett

Fylkesmannen har mange spørsmål av generell forvaltningsrettslig karakter og holder tidvis kurs for kommunene innen temaet: Det har også vært en del saker om innsyn og offentlighet.

Resultatområde 65.1 Fastsetting av kommunegrenser

Lov om fastsetting og endring av kommunegrenser - og fylkesgrenser (inndelingslova). Det ble ikke fattet vedtak om kommunegrenser i sjø i 2006. Fylkesmannen har to saker inne til behandling.

Resultatområde 66.1 Klagesaker etter plan- og bygningsloven

Fylkesmannen behandlet totalt 309 saker i løpet av 2006. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid over året er 97 dager, men har gått noe opp og ned. Saksinngangen har økt noe det siste året (i 2005 ble det behandlet drøye 290 saker).

Saker vedrørende utsatt iverksetting ble behandlet innen 6-ukersfristen. Det ble behandlet 2 saker vedrørende dekning av saksomkostninger. Fylkesmannen stilte som partsrepresentant hvor et vedtak i en klagesak ble prøvd for tingretten.

Resultatområde 66.2 Ekspropriasjon/oreigningsloven

Fylkesmannen har behandlet 4 saker om oreigning. I de fleste sakene behandles også spørsmålet om forhåndstiltredelse.

Resultatområde 67.1 Statsborgersaker

Fylkesmannen har behandlet 35 saker i 2006.

Resultatområde 76 Klagesaker etter alkoholloven

Fylkesmannen har fått ta klagesaker behandlet 1 klagesak etter alkoholloven i løpet av året. I tillegg kom det inn et krav om lovlighetskontroll som ikke er behandlet. Det er fattet en del bevillingsvedtak som førsteinstans. Det er også en del etterspørsel etter veiledning innen saksfeltet.

Resultatområde 76.3.1 Statlige bevillinger etter alkoholloven

Fylkesmannen har behandlet 18 saker vedrørende statlige bevillinger etter alkoholloven.

Fylkesmannen har fastsatt/endret 10 skjenkegebyr (båter/befalsmesser).

Resultatområde 73.3 Introduksjonsordning for nyankomne flyktninger

Fylkesmannen har behandlet totalt 8 klagesaker etter introduksjonsloven i 2006. I 6 av sakene stadfestet vi kommunens vedtak, mens vi opphevet kommunens vedtak i to saker. Det har vært noe veiledning i forhold til brukere og kommunene.

Resultatområde 91 Klager på vedtak om avkjørsler etter vegloven

Fylkesmannen har behandlet 4 klager på vedtak i avkjørselssaker fra Statens vegvesen. I to av sakene opphevet Fylkesmannen avsalgsvedtak fra Statens vegvesen og ga avkjørselstillatelse.

I to saker ble vegvesenets avslagsvedtak stadfestet. Stort sett holder en kravene til sakbehandlingstid for området.

Resultatområde 92 Konesjon til anlegg og drift av taubaner

Fylkesmannen har i 2006 behandlet 2 saker vedrørende søknader om godkjenning/konesjon til anlegg og drift av taubaner.

Resultatområde 94 Honorære konsuler

Fylkesmannen behandlet i 2006 fire saker vedrørende honorære konsuler.

Resultatområde 95 Tros- og livssynssamfunn

Når det gjelder tros- og livssynssamfunn ble det utbetalt statstilskudd med til sammen kr 2 339 866,-, herunder kr 1 932 196,- til registrerte og kr 407 670,- til uregistrerte trossamfunn.

Fylkesmannen har mottatt 3 søknader om registrering som nytt trossamfunn i 2006. Alle søknadene ble avslått.

Resultatområde 96 Gravferdsloven

Fylkesmannen har i 2006 mottatt 22 søknader om askespredning.

Resultatområde 97 Åpningstidsloven/lov om helligdager og helligdagsfred

Fylkesmannen har behandlet 8 saker etter lov om helligdager og helligdagsfred. Disse sakene blir også stort sett behandlet umiddelbart når de kommer inn.

Resultatområde 99 Forvalte statstilskudd til de politiske partier

Fylkesmannen har i 2006 i henhold til delegerte fullmakter utbetalt statstilskudd til de politiske partier.

3.3 Resultatområdene for Avdeling for landbruk og bygdeutvikling

Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling

Resultatområde 21.1 Jordbruk

Sør-Trøndelag har ca. 7.5 % av landets totale jordbruksareal og 7 % av gårdbrukerne i landet. Jordbruket er preget av et godt og sterkt miljø innen husdyr og planteproduksjon. Melkeproduksjonen utgjør ca. 77 % av total verdiskaping og ca. 70 % av sysselsettinga i jordbruket.

Endringer i rammebetingelser de siste årene har ført til en omstrukturering i næringa som har resultert i en reduksjon i antall aktive bruk og dermed også en reduksjon i antall aktive produsenter. På tross av dette har antall dekar jordbruksareal i drift, samt antall melkekyr i fylket, holdt seg relativt stabilt

Det er et stort behov for oppgradering av bygningsmassen på en stor del av husdyrbrukene i fylket, spesielt innen melk- og kjøttproduksjonen på storfe.

Som i resten av landet er behovet for investeringsvirkemidler stort. I tillegg er den generelle økonomiske utviklinga i husdyrholdet slik at det er nødvendig med en ytterligere reduksjon i produksjonskostnadene. Gjennom pilotprosjektet "Folkefjøsset", som er et samarbeid mellom faglagene, samvirkeorganisasjon og offentlig forvaltning i fylket, ønsker vi å finne fram til

løsninger som bidrar til å framtidrette produksjonen på familiebrukene. Bl.a. ved å bidra til å redusere bygningskostnadene ved nyinvesteringer innen melk- og storfekjøttproduksjon.

Sør-Trøndelag har i mange år vært ledende i landet angående utvikling av økologisk landbruksproduksjon. Fokuset på videreutvikling av denne driftsformen fortsatte også i 2006. Foreløpige tall viser at fylket totalt har en positiv tilvekst av antall økologiske produsenter og antall dekar økologisk areal i året som er gått.

God kompetanse, høyt engasjement og konstruktivt samarbeid mellom produsenter, veiledningsapparatet og offentlig forvaltning, samt Tine Midt-Norges utvidelse av klyngeområdet i regionen er en vesentlig årsak til dette.

Innspill til jordbruksforhandlingen til SLF er sendt brev pr. 10.11.2006 (2006/7433-520).

Rovviltkompensasjon brukes ved samarbeid med MVA, blant annet deltakelse i lokale møter i kommuner og møte i Regional roviltnemnd (RRN). For å oppnå en effektiv forvaltning og å diskutere rovviltspørsmål i Sør-Trøndelag gjennomfører MVA og LA 8 internmøter mellom saksbehandlerne og eventuelt ledere ved avdelingene. Disse møtene kommer i tillegg til kontakt mellom saksbehandlere for å diskutere saker og orientere hverandre.

Avdeling for landbruk og bygdeutvikling tar imot og behandler søknader om forbyggende og konfliktdempende tiltak i Sør-Trøndelag. I 2006 ble det behandlet 26 saker, inkludert søknader om beredskapstiltak i akuttsituasjoner og tidlig nedanking.

I Sør-Trøndelag er det beitelag i 21 av fylkets 25 kommuner. Viktige sauekommuner som Oppdal, Rennebu og Midtre Gauldal er godt dekt med beitelag, slik at det alt overveiende antall sauebrukere er med i beitelag med organisert tilsyn og sanking. Over 80 % av sauebrukerne slipper sauene i organiserte beitelag, slik at statistikken gir et godt bilde av tapsutviklingen i Sør-Trøndelag.

Sør-Trøndelag har hatt organiserte beitelag fra først på 1970-tallet da ordningen ble innført. Tapsstatistikk har vi fra 1981 vi for alle kommuner som har beitelag. I 2006 var tapet rekordstort på utmarksbeite, 7,11 % for sau og lam samlet, for sau var det 3,79 og for lam 9,14. På 80-tallet da vi bare hadde kjent rovviltskade i et mindre beitelag i Oppdal, var tapsprosenten ca. 1,5 for voksen sau og knapt 5 for lam, i snitt 3,3 – 3,8 %. Vi anser dette for å være normaltap for Sør-Trøndelag. Se vedlegg 5 om organisert beitebruk i Sør-Trøndelag.

Resultatområde 21.2 Skogbruk

Arbeidet med å bidra til økt avvirkning og derigjennom sikre råstoff til lokale bedrifter har vært sterkt fokusert i fylket i flere år. Vi konstaterer at den jevne avvirkningsøkningen vi har hatt i fylket siden 2002 fortsatte også i 2006. I denne perioden har avvirkningsnivået økt bortimot 25 % i fylket.

Økt samhandling innen skognæringen på regionalt nivå gjennom arbeidet med Skognæringa i Trøndelag og et målretta arbeid med lokale nettverk og lokalt samarbeid i Sør-Trøndelag bidrar til en positiv utvikling og økt optimisme i næringa.

Kommunal beslutningsmyndighet i forhold til økonomiske virkemidler i skogbruket har i stor grad bidratt til økt samhandling rundt handlingsrommet knytta til virkemidlene. Det har bidratt til utvikling av nettverk både innen kommunene og mellom kommuner med økt

aktivitet som resultat. Mange gode lokalt initierte initiativ fra aktørene er kanskje den mest bærekraftige indikasjonen på at vi er på rett vei.

Det er fortsatt en sterk bekymring i forhold til et for lavt investeringsnivå i skogkultur og konsekvensene en for lav investering vil ha for råstoff til lokale bedrifter på lengre sikt..

Resultatkontroll og rapportering gjennom fagsystemer er gjennomført i tråd med retningslinjer og tidsfrister.

Resultatområde 21.3 Bygde- og næringsutvikling

Regionale strategier for landbruksrelatert næringsutvikling i Sør-Trøndelag ble første gang utarbeida høsten 2004. Strategiene er, i samarbeid med Regionalt landbruksforum, revidert to ganger, nå sist i januar 2007. De regionale strategiene er førende for bruken av BU-midlene både fra Fylkesmannen og Innovasjon Norge.

I Trøndelagsregionen er det etablert et samarbeid mellom virkemiddelaktørene hvor fylkeskommunen har et ansvar for arbeidsgrupper innen *reiseliv* og *innovasjon*. Oppgavene i disse gruppene er mer av strategisk karakter, og til en viss grad også knytta opp mot oppfølging av konkrete innsatsområder i forhold til Felles fylkesplan. Fylkesmannen har gjennom etablerte prosjekt med flere av aktørene i partnerskapet ansvar for oppfølging innen Småskala mat og Inn på tunet.

Når det gjelder virkemiddelforvaltningen opptrer de tre aktørene stort sett selvstendig med sin respektive organisering rundt seg (FM med kontaktforum for BU-midler, IN med sitt styre og FYK med sitt hovedutvalg). En del av virkemiddelforvaltningen innen fylkeskommunens regionale virkemidler er overlatt programstyret for Blilyst © (innlandsprosjekt som spenner over 7 kommuner). I flere saker er det et godt samarbeid mellom de tre aktørene for å sikre en best mulig finansiering og gjennomføring av tiltak.

Rapporter vedrørende bruk av BU-midler innen systemene til IN og FM bærer ennå preg av oppdelingen innen de etablerte saksbehandlingssystemene. For 2006 har Fylkesmannen foretatt en manuell fordeling av saker innen virkemidler til utrednings- og tilretteleggingstiltak i forhold til innsatsområder i Regionale næringsstrategier. Dette bør utvikles videre til også å omfatte virkemiddelbruk fra andre aktører. Fylkesmannen føler at bruken av BU-midlene etter hvert har fått en god innretning i forhold til prioriteringen innen Regionale næringsstrategier.

Resultatområde 21.4 Verdiskapingsprogrammene

Innovasjon Norge har forvaltningsansvaret for virkemidlene til Verdiskapingsprogrammet for matproduksjon, Utviklingsprogram for grønt reiseliv, Bioenergiprogram og Trebasert innovasjonsprogram. I 2006 innvilga IN ca. 6,3 mill. kr innen de ulike ”programmer”. Det er ikke etablert noen faste rutiner for samarbeid innen programmene, men i noen saker er det drøftinger mellom IN, FM og FYK for å finne de beste løsninger.

Resultatområde 22 Miljøtiltak i landbruket

Resultatområde 22.2 Tiltak for å redusere forurensninger

Fylkesmannen i Sør-Trøndelags satsing innen forurensingsområdet har vært i knytta til tiltak for å redusere tap av jord til vann gjennom tilskudd i Regionalt miljøprogram. I vinter ligger i overkant av 50 % av kornarealet i fylket upløyd og mottar dermed Tilskudd til endra

jordarbeiding. På et mindre antall daa ble det i tillegg gjennomført redusert jordarbeiding i høst.

Vi har brukt relativt store ressurser på å informere om og motivere til tiltak gjennom Regionalt miljøprogram i 2006. Vi har ikke funnet grunn til å gjennomføre tiltak retta mot spesielle geografiske områder i fylket når det gjelder erosjon og avrenning utover dette. Vi vil imidlertid nevne at vi i 2006 innførte en høyere tilskuddssats for arealer som ikke høstpløyes og som ligger i nærhet til tettsteder. Dette for å redusere ulempen med jordfokk der folk bor.

Om lag 5 % av kornarealet i fylket har fått godkjent Tilskudd til ugrasharving gjennom Regionalt miljøprogram for 2006. På disse arealene er det ikke benytta ugrasmiddel. I tillegg kommer 7,4 % av jordbruksarealet som er drevet økologisk og som dermed heller ikke er sprøytta med kjemiske plantevernmidler.

Vi anser den totale forurensingssituasjonen i fylket som akseptabel. Det finnes imidlertid småbekker som har for høy konsentrasjon av næringsstoffer. Dette vil bli et tema for oss i forbindelse med oppfølging av EUs Rammedirektiv for vann.

Vi tenker å videreføre vårt arbeid innen forurensingsområdet etter samme mal i tida som kommer, og ser ikke behov for andre tiltak eller endra virkemiddelbruk.

Resultatområde 22.3 Miljøprogram og miljøplan

Vi har også i 2006 brukt noen ressurser i forbindelse med prosess rundt og justering av tilskuddsordningene i Regionalt miljøprogram. I vårt fylke, men stort mangfold av produksjoner og produksjonsmetoder (både korn og husdyr, både kyst, innland og fjell) har vi retta innsatsen i Regionalt miljøprogram både mot forurensingsområdet og mot kulturlandskap. Begge disse områdene har vært tema ved våre prioriteringer i 2006. Vi innførte i fjor blant annet et tilskudd til bevaringsverdige husdyrraser, som vi har store forventninger til.

Vi opplevde liten økning i interessen for våre regionale miljøtilskudd i 2006 sammenligna med året før målt i antall søknader. Andelen som søker regionale miljøtilskudd ligger nå på i underkant av 50 %. Vi har siden oppstarten av arbeidet med Regionalt miljøprogram hatt god dialog med næringa og vi har opplevd lite ”støy” rundt prioriteringene. Vi har imidlertid fått noen innspill på ønske om endringer og omprioriteringer, noe vi vil ta med oss i arbeidet med evaluering og revidering av programmet.

Når det gjelder arbeidet med informasjon og veiledning har det, i tillegg til det arbeidet vi har gjennomført selv i tilknytning til Regionalt miljøprogram, blitt gjennomført en stor innsats i regi av forsøksringene i fylket. I 2006 ”bestilte” vi aktiviteter knytta til de regionale miljøtilskuddene. Dette fungerte godt. Forsøksringene i fylket har god gjennomslagskraft i næringa og vi opplever det derfor som meget nyttig å samarbeide med dem.

Vi har nå starta planlegging av ei ny satsing på miljøplanområdet mot gårdbrukerne i fylket i regi av forsøksringene. Vi var på kontroll i nesten alle kommunene våre i fjor (enten produksjonstilskudd/regionale miljøtilskudd eller SMIL/NMSK) og opplevde at interessen for miljøplan var mindre enn vi hadde håpa på. Dette har vi nå tenkt å gjøre noe med gjennom gruppesamlinger og markdager.

Resultatområde 22.4 Økologisk landbruk

Sammen med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag gjennomførte vi i fjor ei revidering av Handlingsplan for økologisk landbruk i Trøndelag. Som ved tidligere utarbeidelser og revideringer ble prosessen gjennomført i samråd med aktørene i landbruket i regionen. Vi opplevde denne gang at faglagene var meget aktive i prosessen, noe vi tar som et tegn på at interessen for ei videre satsing på økologisk produksjon i Trøndelag er til stede.

Detaljert oversikt over hvordan vi har disponert vår pott til oppfølging av handlingsplanen er omtalt i vår rapport sendt til SLF 05.01.2007.

Resultatområde 22.5 Tre og miljø

FM har initiert og koordinert arbeidet med å etablere et bioenergi prosjekt i fylket, Prosjekt BIO-kom, Bioenergi i kommunene i Sør-Trøndelag.

Prosjekt ”BIO-kom” - bioenergi i kommunene har som mål å utvikle bioenergiforsyningen i Sør-Trøndelag med grunnlag i landbruket og landbrukets ressurser. Dette skal oppnås gjennom tett samarbeid og samhandling med kommunene.

Prosjektet er gjort mulig med støtte fra Trondheim Energiverk Fjernvarme AS, Trønder Energi AS, Felleskjøpet, Allskog, Sør-Trøndelag fylkeskommunene, Innovasjon Norge og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Prosjektleder er tilsatt.

Resultatområde 23 Eiendoms- og bosettingspolitikk

Resultatområde 23.2 Eiendoms- og bosettingspolitikk

Rapport er sendt SLF pr. mail den 13.02.07. Rapport inneholder oversikt over klagebehandling på bruk av juridiske virkemidler samt nydyrking i fylket.

Resultatområde 24 Inntekts- og velferdspolitiske tiltak

EB-utvalget består av representanter fra faglagene og fra Fylkesmann. For 2006 var 363.000 kr disponible til formålet, og midlene er fordelt på de to profesjonelle kursarrangørene innen landbruket; BSF og Skjetlein Ressurscenter.

BSF har arrangert 21 kurs med i alt 249 deltakere. Skjetlein har arrangert 26 kurs med 249 deltakere.

Ved tildelingen av midler fikk BSF 188.000 kroner, Skjetlein fikk 155.000. Det ble avsatt kr 20.000 til administrative formål.

SLF har full tilgang på rapporter fra Saturn om ordningene. Det som eventuelt skal hentes fra Agresso må etterspørres spesielt. Det hadde vært enklere om det var spesifisert hva som ønskes av utskrifter her.

Fortløpende informasjon til kommunene og kurs en gang i året der aktuelle tema blir gjennomgått er viktig for resultatoppnåelsen. Saksbehandlingstid forsøkt korta inn noe som gjør videre saksbehandling i kommunen bedre og det er også bedre for søkerne å få raskere tilbakemelding slik at disse vet hva som er situasjonen. Det blir sendt ut orienteringer dersom det er nødvendig for å få opp forståelse og lik behandling av spesielle deler i forskriftene. Når det gjelder produksjonstilskudd er Wespa et viktig hjelpemiddel. Med motsatt fortegn gjør LIB det vanskelig å få laga tilstrekkelig med statistikk da programmet er svært tungt å bruke.

Orientering om kontrollvirksomheten, klager og dispensasjonssøknader er gitt i

brev til SLF av 31.1.2007, 2007/851-112.

Det er ikke avgitt noen rapport til SLF om forbruksprognose for vinterskader på eng siden behovet for midler var svært lite etter en undersøkelse i kommunene. I etterkant er det kommet inn to søknader ang erstatning for vinterskader på eng. Det er totalt utbetalt ca. kr. 14000,- for disse to sakene.

Når det gjelder veterinærers reise vil hver enkelt reiseregning som betales ut gjennom Saturn gjennomgå hos FM. Eventuelle feil satsbruk mv. rettes opp før utbetaling. Det er flere som danner selskap og vi får derfor liten oversikt over hvilke veterinærer som søker tilskudd. Når det gjelder kontroll tenker vi å ta større kontroller med noen års mellomrom. Dette fordi det er svært få veterinærer som kjører både offentlige oppdrag (for Mattilsynet) og private oppdrag (som er tilskuddsberettiget hos oss). For utbetalinger i 2006 blir all sju aktuelle veterinærer kontrollert.

Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

Resultatområde 25.1 Kompetansesenter

Med utgangspunkt i avdelingens kompetanseplan er det i 2006 gjennomført 40 ulike kurs/ kompetansetiltak retta mot eksterne aktører. Kommunene er en sentral målgruppe for de fleste tiltakene, men tiltakene har også retta seg mot produsenter, avløserlag, forsøksringene, gårdbrukere, veiledningsapparatet i skogeierorganisasjonen m.fl.

Gjennomført Læringsverksted i regi av prosjekt Kommunalisering pluss og gjennomføring av flere Framtidsverksted for prosesser i forhold til bygde- og næringsutvikling er eksempler på at avdelingen utvikler sin kompetansesenterfunksjon.

Samarbeidet med IN om den faglige oppdateringen av kommunene har et potensial for forbedring.

Resultatområde 25.2 Landbrukspolitisk dialog med kommunene

Avdelingen har i mange år gjennomført møter mellom avdelingsledelsen og kommunene i fylket hvor den landbrukspolitiske dialogen står sentralt. Kommune besøkes hvert andre år. Nytt fra 2006 er at Miljøvern avdelingen deltar sammen med Landbruksavdelingen på disse møtene. En opplever dette som meget nyttig og tilbakemeldingene fra kommunene er gode.

Vi opplever også deltagelsen i følgeforskningsprosjektet Kommunalisering pluss som et viktig bidrag.

Avdelingen samarbeider med KS både i forhold til arbeidet med Skognæringa i Trøndelag og følgeforskningsprosjektet Kommunalisering pluss.

Resultatområde 25.3 Miljøvirkemidlene i jordbruket og de økonomiske virkemidlene i skogbruket

Midler til nærings- og miljøtiltak i skogbruket, midler til skogbruksplanlegging og midler til spesielle miljøtiltak i jordbruket - forbruksrapport 2006 og behov 2007 sendt i brev til SLF 1. desember 2006 med vår referanse 2006/4886-520.

Resultatområde 26 Jord- og landskapsressurser

Resultatområde 26.1 Jordvern og kulturlandskap

De fleste kommunene har stor forståelse for nytten av å gjennomføre klassifisering av viktige jordbruksarealer og kulturlandskap, eller kjerneområder landbruk. Utfordringa er imidlertid at når dette først er nedfelt på et kart så bør det bli mer forpliktende enn det som er situasjonen i dag. Sterkere virkemidler synes nødvendig dersom vi skal nå det ambisiøse målet som er satt.

Jordvernmålet er konkretisert det siste året gjennom arbeidet i SLF. Imidlertid er målet for omdisponert areal dyrkajord i 2010 så lite at når dette sammenholdes med antallet kommuner er det vanskelig å få politikerne i kommunene til å ta dette alvorlig. Selv om administrasjonen fører en relativt konsekvent linje så er det lett for at politikerne tar større hensyn til private innspill enn til overordna jordvernpolitikk. Utfordringene er også større i et valgår. Dialogen ivaretas både i gjennom aktiv deltakelse i planprosesser i kommunene (kommuneplaner og reguleringsplaner), men også gjennom dialogmøter mellom ledelsen i avdeling for landbruk og bygdeutvikling og politisk og administrativ ledelse i kommunene. I tillegg settes resurs- og arealforvaltning på dagsorden når Fylkesmannen møter kommunene.

Omdisponert areal er rapportert gjennom KOSTRA fra hver enkelt kommune. Som antydnet fra SLF så er det en underrapportering fra kommunene og det gjelder også kommunene i Sør-Trøndelag. Bortimot alle kommunene i Sør-Trøndelag har foretatt en klassifisering av sine landbruksarealer. Gjennom arbeidet "Landbruksplan pluss" oppfordrer vi nå kommunene til å foreta en ny gjennomgang av dette materialet. På bakgrunn av veilederen fra LMD ber vi også om at verdifulle kulturlandskap blir tatt inn i vurderinga av "kjerneområder landbruk."

I desember 2006 ble det foretatt en oppdatering av statusen for de områdene som har prioritet 1 i "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag" (rapport 5/96), dvs. de mest verdifulle kulturlandskapene i fylket. Det er snakk om 13 områder fordelt på 9 kommuner. Landbruksforvaltinga i kommunen melder at de har god kjennskap til statusen i områdene. Hvordan områdene er i hevd, er nært knyttet opp til beitedyr i områdene. Der det er nedgang i beitedyr og beitetrykk, er områdene truet av gjengroing. Likevel er 7 av de 9 områdene betegnet å være i god hevd.

Prosjektet "Oppfølging av særlig verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag" ble avsluttet i 2006. I forbindelse med prosjektet er det gitt en beskrivelse av 85 områder i fylket som blir ansett som særlig verdifulle. Det er merket et økt engasjement hos flere grunneierne i de utvalgte områdene. Mange har fått en større bevissthet i forhold til kulturlandskapet som de forvalter, og dette kan i neste omgang føre til positive tiltak og prosjekter som kan få støtte gjennom "SMIL-ordning" og Regionale miljømidler.

Den generelle trusselen mot kulturlandskapet i Sør-Trøndelag, er mangel på beitedyr og dermed gjengroing av arealer

Resultatområde 26.2 Samfunnsplanlegging

Fylkesmannen søker å ivareta landbrukets arealinteresser gjennom aktiv dialog med kommunene. Den største utfordringen er å få fram betydningen av jordvernet i tider med stort utbyggingspress. I arbeidet med verneplaner har vi et godt samarbeid med miljøvernavdelingen om dette.

Bruk og nytte fra Geovekst og ”Norge digitalt” er først og fremst knyttet til MVA og LA. Innsynsløsning GISLINK aktivt i bruk i saksbehandling og forvaltning. GISLINK benytter data fra GV/ND. Data benyttes videre til analyses og produksjon av temakart i ArcGIS.

I forhold til Geovekst har LA har gjennom landbruksparten deltatt i alle prosjekter i 2006. Kartdekning er god, innsats ligger nå på periodisk ajourhold, ortofoto. FM deltar i styret av Norge Digitalt – Sør-Trøndelag. Videre har vi deltagelse i både temadatautvalg og basisdatautvalg.

3.4 Resultatområdene for Miljøvern avdelingen

Resultatområde 01 Bærekraftig bruk og vern av biologisk mangfold

Resultatområde 01.1 Arbeid etter naturvernloven

Våre to siste oppdrag etter nasjonalparkplanen er slutført i 2006 både for landskapsvernområdet Hyllingsdal-Skardsfjella og for landskapsvernområdet Sylan. Begge forslagene til verneplaner er sendt DN på rapporteringstidspunktet, selv om disse ble noe forsinket.

Arbeidet med videreføring av skogvernet har fulgt oppsatt fremdriftsplan. Videre har vi startet arbeidet med marin verneplan i samsvar med fremdriften til sentral gruppe/DN.

Det foreligger forvaltningsplaner for Forollhogna, Dovre-Sunnalsfjella, samt at forvaltningsplanen for Skarvan-Roltdalen er under sluttbehandling og planen for Femundsmarka er under arbeid. Vi har i 2006 også prioritert arbeidet med forvaltningsplaner for flere av våre andre viktige verneområder som Froan, Gaulosen, Bymarka og Ramsarområdene på Ørlandet, og disse vil bli ferdigstilt i 2007.

Vi har deltatt aktivt i evalueringen og oppfølgingen av nasjonalparksenteret for Dovre-Sunnalsfjella og i utviklingen av senteret for Femundsmarka.

Resultatområde 01.2 Truede og hensynskrevende arter og naturtyper

I 2006 har vi hatt særlig fokus på oppretting og kvalitetssikring av biologisk mangfold/naturtypedata fra kommunene. Vi har nå 15 av 25 kommuner inne i Naturbasen. Fylkesmannen jobber kontinuerlig med å bedre kunnskapen om biologisk mangfold (naturtypekartlegging og viltkartlegging) i fylket, men det er fortsatt store mangler før kunnskapen er tilfredsstillende. Ingen registreringer eller foreldet informasjon medfører at disse verdiene ofte ikke får en kunnskapsbasert forvaltning. Det er gjennomført en beregning av gjenstående arbeider med biologisk mangfoldkartlegging fase 1 og fase 2 og sendt DN oversikt over ressursbehovet.

Den viktigste arenaen for ivaretagelse av trua og hensynskrevende arter og naturområder er gjennom dialog med kommuner og tiltakshavere i arealplansaker etter plan- og bygningsloven. I 2006 har vi hatt et betydelig merarbeid innen dette feltet knyttet til de mange vindkraftsakene vi har hatt til uttalelse. Ufullstendige og til dels foreldete datasett som mangler nyregistreringer og verifikasjon av tidligere registreringer er flaskehals ved behandling av slike inngrepssaker.

Den ”største” trusselen mot biologisk mangfold synes å være mangel på kunnskaper om arter, forekomster og leveområder.

Resultatområde 01.3 Kulturlandskap

I desember 2006 ble det foretatt en oppdatering av statusen for de områdene som har prioritet 1 i ”Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag” (rapport 5/96), dvs. de mest verdifulle kulturlandskapene i fylket. Det er snakk om 13 områder fordelt på 9 kommuner. Landbruksforvaltninga i kommunen melder at de har god kjennskap til statusen i områdene. Hvordan områdene er i hevd, er nært knyttet opp til beitedyr i områdene. Der det er nedgang i beitedyr og beitetrykk, er områdene truet av gjengroing. Likevel er 7 av de 9 områdene betegnet å være i god hevd.

Prosjektet ”Oppfølging av særlig verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag” ble avsluttet i 2006. I forbindelse med prosjektet er det gitt en beskrivelse av 85 områder i fylket som blir ansett som særlig verdifulle. Det er merket et økt engasjement hos flere grunneierne i de utvalgte områdene. Mange har fått en større bevissthet i forhold til kulturlandskapet som de forvalter, og dette kan i neste omgang føre til positive tiltak og prosjekter som kan få støtte gjennom SMIL-ordning og Regionale miljømidler.

Den generelle trusselen mot kulturlandskapet i Sør-Trøndelag, er mangel på beitedyr og dermed gjengroing av arealer.

Det ble gjort tiltak i områdene Sølendet, Småsetran, Tarva og Dolm med tilskudd fra DN.

Resultatområde 01.4 Forvaltning av vilt og ferskvannsfisk

Generell viltforvaltning:

Fylkesmannen har fortløpende behandlet saker, veiledet publikum og kommuner, villreinnemnd etter viltloven, inkludert bruken av kommunale viltfond, ny forskrift om fallvilt og preparantvirksomhet, samt fordelt tilskuddsmidler i henhold til T-1/2005. Ny forvaltningsplan for moskus er implementert. Ivaretagelse av viltets leveområder ved arealplanlegging søkes fortløpende gjennomført. Innbetalte fellingsavgifter for villrein skal tilbakeføres til tiltak i villreinområdene. På grunn av forsinket innbetaling ble ikke disse midlene tilbakeført til Villreinutvalget for Knutshø villreinområde i 2006 med de følger dette får for gjennomførte områdetiltak på villrein. Driftsmidler til villreinnemnda ble utbetalt etter plan.

Anadrome laksefisk

Fylkesmannen har i 2006 lagt betydelig vekt på kontakten med de lokale fiskeforvaltningene i vassdrag med anadrome laksefisk. Det er per 1.1.2007 etablert flertallsvedtak i Orkla, Gaula og Skauga, og det er satt i gang tilsvarende arbeid i Nidelva, Stordalselva og Steinsdalselva. Det blir arbeidet opp mot de lokale fagrådene, som fungerer som rådgivende organ både for den private og kommunale forvaltningen. Det kan konkluderes med at den lokale lakseforvaltningen i elvene står meget sterkt i fylket. I tillegg drives den lokale sjølaksforvaltningen aktivt gjennom lokallaget for Norges Grunneier- og sjølaksefiskerlag, som også markerer seg på sentralt nivå.

Det er påvist begrensede mengder rømt oppdrettsfisk i vassdragene, og det trusselbildet hva angår forurensning og fysiske inngrep er ikke overhengende. På bakgrunn av at Trondheimsfjorden er et nasjonalt laksevassdrag, og at de fleste større vassdragene i fjorden er (eller blir) nasjonale laksevassdrag, synes den framtidige situasjonen for laksebestandene i Trondheimsfjorden å være god.

Fylkesmannen legger vekt på at overvåkingen av laksebestandene skal bedres, og har bevilget midler fra fiskefondet til etablering av fisketellere i samtlige laksetrapper i fylket. Det

er videre bevilget midler for å lette fiskegangen i Ingdalselva og Nordelv, begge vassdrag hvor små midler kan gi en betydelig øket lakseproduksjon.

Statusen for laksebestandene i de fleste vassdrag i fylket er god, men ligger et stykke unna en optimal produksjon. Fisket holder seg likevel godt oppe i henhold til fangststatistikken, og allmennheten har ennå en tilfredsstillende tilgang til laksefiske. Det er imidlertid en klar tendens til at fisket dreies fra kortsalg over mot valdleie.

Situasjonen for sjørret er derimot dårlig, trass i at det er fokusert mye på behovet for en forsiktig forvaltning. Fangstene har i senere år avtatt, og ligger i dag på en desidert bunn sammenlignet med tidligere år. Årsaken er uklar, men lakselus fra oppdrettsregionen Hitra/Frøya er nevnt som en mulig hovedfaktor for tilbakegangen.

Innlandsfisk

Fylkesmannen har revidert utsetningspåleggene i Gjevilvatnet og i de øvrige reguleringsmagasinene i Drivareguleringen. Det er gitt pålegg om ny anleggslokalitet i henhold til krav om produksjon innen den lokale kultiveringssonen.

Alle utsettingstillatelser er gitt i henhold til de etablerte kultiveringssonene i regionen.

Det er ikke registrert ny spredning av fremmede fiskearter i fylket i 2006.

Resultatområde 01.6 Forvaltning av trua arter

Rovviltforvaltning:

Fylkesmannen har bidratt aktivt med innspill til forvaltningsplanen for rovvilt, og bidratt til å gi informasjon til allmennhet, næring og kommuner om forvaltningsplanen og grunnlaget for denne.

Under året har vi hatt løpende dialog mot beitenæringene om forebyggende tiltak, oppfølging av skadesituasjoner og om skadefellingstillatelser og vilkår for disse. Vi har arbeidet med å etablere arenaer for dialog, kommunikasjon og kunnskapsformidling og vil i 2007 legge dette inn i faste møtearenaer med beitenæringene og naturvernorganisasjonene.

Erstatningsoppgjøret for rein krevde mer arbeid enn tidligere år pga reindriftsforvaltningens omlegging av sin reindriftsfaglige behandling av erstatningssøknadene. Dette medførte at vi i større grad måtte foreta vurderinger av tap knyttet til reindriftsmessige forhold.

Vi registrer fremdeles for liten interesse knyttet til forebyggende tiltak, og ser behov for å arbeide mer aktivt fra fylkesmannens side for å få beitebrukerne til å prøve ulike tapsforebyggende tiltak.

Andre arter:

Hoveddelen av forvaltning av andre arter skjer gjennom forvaltning etter plan- og bygningsloven. Dette er et arbeidsområde som krever stadig mer ressurser til kunnskapsformidling, holdningsskapende arbeid og ivaretagelse gjennom konkrete inngrepssaker.

Resultatområde 02 Friluftsliv

Allemannsretten

Det er ikke utført noe konkret arbeid i forhold til temaet allemannsretten i 2006.

Stimulerings/motiveringstiltak

Arbeidet med helse og friluftsliv er organisert på tvers av avdelingene i embetet i en egen "folkehelsegruppe" og med ledergruppen som styringsgruppe. Folkehelsearbeidet i fylkeskommunen er også knyttet opp mot folkehelsegruppa, noe som gir muligheter for samordning og samhandling.

Et eget prosjekt ble startet i friluftslivets år 2005 med tittel "Frisk og glad i friluft! Samhandling om friluftsliv som ledd i forebyggende helsearbeid". Prosjektet er videreført og skal gå ut 2007, nettopp for å prøve å holde oppe det engasjementet som ble skapt gjennom friluftslivets år og bidra til en mer varig effekt på friluftslivsaktiviteter.

Sikring og ivaretagelse av attraktive friluftsområder

Militærleiren på Midtsand i Malvik kommune er nå overtatt av DN, som friluftsområde. Sanering av bygningsmasse startet på slutten av 2006, og det er utlyst arkitektkonkurranse knyttet til opparbeidelsen av området.

To øyer i Hemne kommune, som i sin tid ble oppkjøpt av Jordfondet, er nå under sikring som statlige friluftsområder. Trondheim kommune har et større prosjekt gående knyttet til sikring av friluftsområder ("Stavanger-modellen"), og flere saker er på gang, bl.a. to områder på Byneset. Tilgjengelighet til strandsonen på Byneshalvøya er en flaskehals, og det er positivt at Trondheim kommune nå synes å få to delområder sikret til friluftsmål.

I Skaun kommune arbeides det også med sikring av to områder i strandsonen til friluftsliv. Selv om det er noen konflikter knyttet til disse sakene, ser det ut til at sikringen vil komme på plass.

På Storsand i Malvik kommune ble det i 2006 startet forhandlinger med grunneieren med tanke på å sikre området til friluftsmål, etter at MD sa nei til boligbygging på eiendommen. Det er imidlertid usikkert om en vil nå fram med dette. Storsand ligger ca. 0,5 km vest for Midtsand, og i tilfelle vi får på plass en sikring også på Storsand, vil det være mulig å etablere en stiforbindelse mellom disse områdene.

Forvaltning og drift av de statlig sikra friluftsområdene

Det har blitt utført flere opparbeidingsstiltak i de statlig sikra friluftsområdene og det vises til den tabell over tiltak som i den forbindelse er rapportert til DN. Det har ikke vært større saker eller konflikter knyttet til forvaltning eller drift av de statlig sikra friluftsområdene i 2006.

Resultatområde 03 Kulturminner og kulturmiljøer

Se kap. 3.3 resultatområde 26.

Resultatområde 04 Overgjødning og oljeforurensning

Avdelingen har i 2006 hatt redusert kapasitet inne forurensningsfeltet. Dette både pga at en medarbeider har sluttet og det tok tid før ny kunne tiltre, og fordi vi høsten 2006 hadde lengre sykefravær. Bemanningen var i en periode ned i en saksbehandler.

Resultatområde 04.1 Helhetlig vannforvaltning

Arbeidet med grovkarakterisering av vannforekomstene i fylket ble kvalitetssikret og slutført. Samtidig arbeidet vi med kriterier for også utarbeide forslag til vannområder for å gjennomføre finkarakterisering, tiltaks og forvaltningsplanarbeid med. Avdelingen har også forberedt rollen som vannregionmyndighet, selv om beslutningen om regioninndeling først

var klar mot slutten av 2006. Vi ser for oss at dette blir et svært omfattende arbeid å organisere og sikre medvirkning fra kommuner, sektorer og vassdragsinteressenter i.

Resultatområde 04.2 Avløp, akvakultur med mer

Embetet har lagt vekt på å implementere nye avløpsbestemmelser bla ved å forestå opplæring av kommunene, samt å klargjøre hvilke anlegg som skal overføres til kommunene.

Resultatområde 04.3 Akutt forurensning

Oljevernøvelsen i IUA regi, øvelse Frøya, har vært gjennomført. Avdelingen har deltatt både planleggingen og som miljøfaglig rådgiver under øvelsen.

Resultatområde 05 Helse og miljøfarlige kjemikalier

Videreføringen av pilotprosjekt for forurensa sedimenter i Trondheim havn har gått i 2006. I møter med alle kommuner politisk og administrativt har vi formidlet behovet for at kommunene følger opp dette arbeidet både i forhold til egne aktivitetsområder og som informant og pådriver for virksomheter og innbyggere.

Resultatområde 06 Avfall og gjenvinning

Arbeidet med avfall og gjenvinning har i særlig grad vært knyttet til oppfølging av deponier, forbrenningsanlegg og generell saksbehandling. Fylket er godt organisert og flertallet av kommuner er organisert i interkommunale avfallselskaper.

Resultatområde 07 Klimaendringer, luftforurensning og støy

Arbeidet skjer i hovedsak gjennom plansaker og ulike søknader om tillatelser etter forurensningsloven. MVA har også deltatt i SFT's arbeid med retningslinjer for arbeidet med luftforurensning.

Resultatområde 08 Internasjonalt miljøvernsamarbeid, bistand, nord-/polarområdene

Fylkesmannen i ST deltar i samarbeidet mot Nord-Vest Russland.

Resultatområde 09 Regional planlegging

Resultatområde 9.1 Ansvar for at nasjonal politikk formidles og ivaretas

Det vises til omtale under kap. 2. Gjennom dialog i planprosesser og uttalelser til planer vektlegger Fylkesmannen følgende tema: samfunnsikkerhet, folkehelse og universell utforming, barn og unge, landbruk og bygdeutvikling samt miljø- herunder strandsone, allemannsretten/friluftsliv, naturverdier og uberørt natur, biologisk mangfold. Vi påser videre at planprosessene belyser forhold til landskap, dette er særlig tema i omfattende planer som skal konsekvensutredes.

Fylkesmannen er aktivt med i kommuneplanprosessene. I tillegg til rene fagbidrag vektlegger vi sammenhengen mellom ulike plannivåer og sammenheng mellom samfunnsdel, arealdel og økonomiplan i vår dialog med kommunene. Kommuneplanens juridiske holdbarhet gjennomgås i alle kommuneplaner. Vi arrangerer også felles planforum med andre statlige fagmyndigheter og fylkeskommunen for felles gjennomgang av kommuneplaner.

I 2006 ble det avholdt 9 meklinger i reguleringsplaner hvorav to ble videresendt til MD for avgjørelse. Én kommuneplan var gjenstand for meklings - 8 uavklarte forhold ble løst gjennom meklingsen.

Fylkesmannen har ansvaret for gjennomføring av et dialogprosjekt om reindrift og arealpolitikk. Prosjektet rapporterer hvert år til tre departement (LMD, AID og MD) i forhold til økonomi/gjennomføring.

Resultatområde 09.2 Samordning av statlige interesser

Fylkesmannen deltar i arbeidsgruppe initiert av fylkeskommunen for utarbeidelse av ny felles fylkesplan for trøndelagsfylkene. Fylkesmannen setter for øvrig oppfølging av eksisterende og medvirkning i ny Trøndelagsplan på dagsorden i alle kvartalsvise møter med regionale etatsjefer.

Fylkesmannen gir råd til kommunene mht til planprosess og medvirkning fra andre regionale aktører. Veiledning om nasjonal politikk og planprosess vektlegges særlig i forbindelse med kommuneplanarbeid. Tidlig og jevnlig dialog/medvirkning fra Fylkesmannen i kommuneplanprosesser vektlegges.

Gjennom planforum som avholdes hver 14. dag, inviteres fylkeskommunen og statlige sektororgan for å diskutere plansaker. Dette er åpent for statlige fagmyndigheter og fylkeskommunen. Oppmøte fra de ulike fagområder varierer med type saker, men det er særlig stort oppmøte ved gjennomgang av kommuneplaner. Her skjer en viss grad av samordning av uttalelser, men også en gjensidig utveksling av kunnskap. Det er en utfordring å avveie/prioritere mellom ulike nasjonale sektormål og kommunene kan i noen tilfeller oppleve seg som tapere i denne diskusjonen. Etter hvert som alle dialogmuligheter er prøvd, inklusive meklings, er resultatet likevel oftest akseptabelt for de ulike aktørene.

Resultatområde 9.3 Klagesaker, saksomkostninger og rettssaker

Se kap. 3.2 resultatområde 66.1

Resultatområde 10 Kart og geodata

Embetet har engasjert seg aktivt i Norge digitalt i fylket. Vi deltar på alle nivå og har ledervervene i både Geodatautvalget og i arbeidsutvalget for tematiske geodata. Videre har vi god dialog med kommunene. Vi bidrar i enkeltprosjekter og med generell rådgivning. Med kartportalen GisLink sørger vi for at alle nivå i forvaltningen har tilgang på oppdatert geografisk informasjon. Det være seg generelle grunnkart, miljøinformasjon, beredskapsdata med mer. I henhold til GIS-strategi for FM har embetet etablert en robust organisasjon for arbeidet med Geodata.

Resultatområde 11 Tverrgående virkemidler og fellesoppgaver.

Resultatområde 11.1 Miljøstatus

Vi har arbeidet med å ta en hovedajourføring av miljøstatus i 2006. Arbeidspresset på avdelingen har imidlertid medført at vi ikke kom i land. Det er tatt nye grep for å sikre en oppdatering i 2007. Arbeidet med miljøstatus vurderes som viktig for å gi informasjon om miljøtilstand og utviklingstrekk i Sør-Trøndelag. Vi har også etablert et samarbeid med fylkeskommunen slik at kulturminnevernet også skal bli omtalt i miljøstatus. Videre at fylkeskommunen skal etablere en miljøstatus for egen virksomhet som skal offentliggjøres og fremlegges for fylkestinget fortrinnsvis årlig.

Resultatområde 11.2 Tilsyn

Vi hadde planlagt 38,5 ukeverk tilsyn i 2006, men det endelige resultatet ble 21,8 ukeverk. Forklaringen på dette er at vi hadde 3 saksbehandlere på forurensning i starten av 2006. En saksbehandler sluttet i løpet av sommeren og vi hadde en lengre sykmelding på en av de andre på høsten. Dvs. at med en saksbehandler på forurensning så ble det vanskelig å prioritere tilsyn høsten 2006.

Nå har vi imidlertid 3 saksbehandlere på plass og regner med å øke tilsynsinnsatsen betydelig i 2007. Vi planlegger å engasjere 0,6 år for å bidra med å heve tilsynsaktiviteten opp mot måltallet for ST når ordningen med gebyrfinansiering kan settes i verk.

Resultatområde 11.3 Vektlegge miljøhensyn ved fordeling av skjønnsmidler

I kontakt med kommunene formidler miljøvern avdelingen kriteriene for tildeling av skjønnsmidler. I 2006 er det tildelt skjønnsmidler til følgende prosjekter med miljørelevans:

Fylkesmannens vurderinger	Prioritet	Innvilget	Utbetalt
Frøya	Froan forvaltningsplan	Forvaltningen av Froan er gitt betydelig politisk oppmerksomhet helt opp til rikspolitisk nivå. Området er Norges største verneområde på kysten og problemstillingene som tas opp i forvaltningsplanen vil bli omfattet med stor oppmerksomhet. Resultatet av arbeidet vil kunne ha overføringsverdi.	50 000
Røros	Restaurering av kulturminner		300 000
Røros	Bedre dialog mellom kommunene og reindriftsnæringa/-forvaltningen	Felles søknad fra Røros, Holtålen, Tydal og Selbu.	250 000
Melhus	Helhetlig nedbørsfeltforvaltning i kommuneplan med bakgrunn i EUs vanndirektiv.	Kommunen fikk penger over skjønnsmiddelpotten i 2005 for arbeidet med flerbruksplan Gaula. Årets søknad er knytter seg opp mot EUs vanndirektiv og implementering av denne i kommunal forvaltning. Dette vil være et pilotprosjekt og resultatet kunne ha overføringsverdi. Bør gis prioritet	400 000
Tydal	Forprosjekt "Næring i verneområder".	Prioritert prosjekt hvor også Fylkesmannen er engasjert. Forprosjektet er ikke definert som næringsutvikling.	50 000

Resultatområde 11.4 Lokalt miljøvern

Innen miljøvernfeltet samarbeider fylkesmannen med KS om gjennomføringen av utviklingsprogrammet for lokalt miljøvern. Prosjektet i Sør-Trøndelag er knapt kommet i gang, og det har vært vanskelig å rekruttere kommuner. Vi bidrar med å spre kunnskaper om prosjektet i kommunen og å motivere disse til å søke deltakelse. Ovenfor prosjektleder har vi tilbudt å gi miljøfaglig støtte, deltakelse i nettverkssamarbeid, veiledning og kunnskapsformidling

3.5 Resultatområdene for Oppvekst- og utdanningsavdelingen

Resultatområde 31.1 Tilsyn.

Det vises også til vedlegg nr. 4: Oversikt over tilsynsvirksomheten 2006.

Generelt om tilsyn

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag gjennomførte det felles nasjonale tilsynet i samsvar med oppdraget fra direktoratet. Rapport til skoleeier og oppsummering til direktoratet er gitt innenfor tidsfristen. For alle skoleeierne ble det gitt avvik. Det felles nasjonale tilsynet er nyttig for å utvikle felles praksis og øke kompetansen hos tilsynsmyndighet.

Tilsynsarbeid krever mye tid og kan gå over relativt lang tid før det kan avsluttes når skoleeier må utforme plan for å lukke avvik. Tilsynet med de frittstående skolene er omfattende da det er et vidt spekter et tilsyn her vil omfatte, blant annet er økonomi et område som må vies oppmerksomhet. Rapporter legges ut på vår internettside straks de er utsendt til skoleeier.

Elevers rettigheter

Kap 5: Spesialundervisning: 2 kommuner - begge fikk avvik

Spesialundervisning er et område som over tid har vært viet mye oppmerksomhet, også i forhold til veiledning og informasjon. Det er imidlertid en klar tendens til at skoleeiers innsats og bevissthet i forhold til å etablere gode rutiner, øker etter tilsyn hvor det blir gitt avvik. Fylkesmannen følger opp slike tilsyn med målrettet veiledning.

Kap 9A: Elevenes skolemiljø: 1 kommune, avvik.

Påvist avvik i kommunens/skolens internkontrollsystem for å etablere rutiner i samsvar med bestemmelsene om elevenes skolemiljø. Det synes som det tar tid før disse bestemmelsene i opplæringsloven blir viet stor nok oppmerksomhet hos skoleeier.

System for vurdering

§13-10 annet ledd, Forskriftene §§2-1 og 2-2: 4 kommuner, alle fikk avvik

For alle 4 skoleeierne ble det funnet at de ikke har et forsvarlig system for vurdering og oppfølging av vurderingene og de nasjonale kvalitetsvurderingene. Skoleeierne innenfor vårt område har nå lagt stor vekt på å få plass system i samsvar med opplæringsloven § 13 – 10 annet ledd.

Gruppestørrelse

§8-2 Forsvarlige gruppestørrelser: 1 kommune, ingen avvik

I forhold til Stortingets merknad: 1 kommune, avvik

Ut fra opplysninger i GSI-statistikk om gruppestørrelse er det etter oppdrag fra direktoratet gjennomført undersøkelser og tilsynsarbeid. For de fleste kommuner/skoler ble det tidlig avdekket at der det kunne synes som om det var avvik, skyldtes dette feilrapportering i GSI. Etter gjennomførte undersøkelser ble det påvist avvik i en kommune. Om kommunen/skolens ressursbruk er i samsvar med Stortingets merknad ved lovendringen, er for så vidt relativt enkel å følge opp.

Pedagogisk og trygghetsmessig forsvarlighet ved gruppestørrelser, er derimot mer komplisert å gjennomføre tilsyn med, da den rettslige standarden her må bygge på skjønn. Det er gjennomført tilsyn i en kommune ut fra forsvarlighetsprinsippet hvor tilstanden ble funnet å være tilfredsstillende.

Gratisprinsippet

§3-1 niende ledd: 1 Fylkeskommune, 2 skoler, ikke avsluttet.

Tilsynet er ikke avsluttet men gjennomføres etter henvendelse fra elev/foreldre ved en videregående skole hvor de mener at det er pålagt kjøp av bærbar PC. Fylkesmannen venter på skoleeiers redegjørelse.

Fra elev/foreldre ved en videregående skole er det bedt om at Fylkesmannen ser på skolens pålegg til elevene om å inngå avtale om kjøp og vask av klær som brukes i opplæringen. Tilsynet er ikke avsluttet.

Frittstående skoler

Ordinært tilsyn: Steinerskolen Trondheim, ikke avsluttet

Økonomitilsyn: Bårdar Institutt Trondheim A/S, ikke avsluttet

Tilsyn med friskolene er omfattende, spesielt når det krever mye oppfølging. For en friskole gjennomføres det nå et omfattende arbeid med gjennomgang av økonomien. Dette tilsynet har gått over flere år og er ikke avsluttet.

Resultatområde 31.2 Klagebehandling

Klager på spesialundervisning

Antall klagesaker på området spesialundervisning har gått ned de siste årene, og synes å ha stabilisert seg på et nivå med relativt få klager. Dersom årsaken til nedgangen er at flere elever får tilstrekkelig utbytte av opplæringen, er det bra. Er det derimot slik at vedtakene nå utformes på en slik måte at det er vanskelig å vurdere innhold, organisering og omfang i tilbudet med tanke på å fremsette klage, er det mer bekymringsfullt.

27 klager på spesialundervisning er mottatt.

På grunnskolens område: 8 klager til sammen, 3 er ikke gitt medhold, 2 vedtak er opphevet, 1 klager er gitt medhold og 1 er gitt delvis medhold.

For videregående opplæring er det kommet inn 18 klager. Av disse er flesteparten ikke ferdigbehandlet men sendt tilbake til fylkeskommunen. 1 klage er ferdigbehandlet, klager ble ikke gitt medhold.

Voksenopplæring er det behandlet 1 klage, klager er ikke gitt medhold.

Klager på skoleskyss

Fylkesmannen har hatt til behandling 20 klager vedrørende skoleskyss. Hovedgrunnlaget for at det fremsettes klage er at elev/foreldre mener at skoleveien for deres barn er å anse som særlig farlig eller vanskelig. Det er gitt medhold i bare 1 av de 17 klagene på dette området. 3 klager er fremsatt på grunn av fylkeskommunens organisering av skoleskyssen. I 2 av disse sakene er klage gitt medhold, 1 er ikke gitt medhold.

Klager på skoleplass

Det har vært til behandling 15 klager ut fra tildeling av skoleplass eller avslag ved søknad om plass ved annen skole enn nærskolen. Fylkesmannen har gitt medhold i 1 klagesak, for 14 klagesaker er det ikke gitt medhold.

Klager på elevenes skolemiljø

Ut fra bestemmelsene om elevenes skolemiljø i opplæringsloven kap 9a, har Fylkesmannen hatt 8 klagesaker til behandling. Klagene er fremsatt av foreldre, de er fra fire forskjellige kommuner og alle angår det psykososiale miljøet for elevene. Dette er innfløkte saker som i en del tilfeller også har nær tilknytning til lærers atferd. Skolenes forvaltningspraksis i slike saker synes å ha et forbedringspotensiale og Fylkesmannen følger opp dette arbeidet gjennom råd og veiledning og også egne tilsyn. Det synes som om det mangler en del på skoleeiers og skolenes informasjon om elevenes rettigheter, anledning til å be om tiltak og adgangen til å fremsette klage. Av de sakene som har vært til behandling, er 3 gitt medhold, 5 er ikke gitt medhold.

Klager på standpunktkarakterer i grunnskolen

Etter forskrift til opplæringsloven kapittel 5 er Fylkesmannen i hvert fylke klageinstans ved klage på standpunktkarakterer. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mottar hvert år i overkant av 100 klager. Da noen elever klager på flere fag blir antall klager som behandles ca 140.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag bruker ca 1 mnd på å behandle klager på standpunktkarakterer.

Klage på karakter ved skriftlig avgangsprøve

Etter forskrift til opplæringsloven kapittel 5 har Fylkesmannen i hvert fylke ansvar for å oppnevne klagenemnd som skal behandle klagen på skriftlig avgangsprøve. Ved klagebehandlingen våren 2006 hadde Sør-Trøndelag ansvaret for matematikk. Dette er et samarbeid mellom Hedmark, Oppland, Sør- og Nord-Trøndelag.

Klage på vedtak om bortvising

Det har vært 1 klage til behandling, klager er ikke gitt medhold.

Klage på utsatt/fremskutt skolestart

Det har vært 2 klager til behandling 1 er gitt medhold, 1 er ikke gitt medhold.

Utvidet rett til videregående opplæring

Klageinstansen har hatt 1 klage til behandling, klager er ikke gitt medhold.

Oversikt klagebehandling hos Fylkesmannen Sør Trøndelag:

Område	Antall klager	Medhold/ikke medhold
Særlig farlig/vanskelig skolevei	17	1 medhold/ 16 ikke medhold
Skoleskyss (fylkeskomm. ansvar)	3	2 medhold/ 1 ikke medhold
Elevenes skolemiljø	8	3 medhold/ 5 ikke medhold
Spesialpedagogisk hjelp	4	1 medhold/ 3 ikke medhold
Utsatt skolestart	2	1 medhold/ 1 ikke medhold
Spesialundervisning grunnskole	8	1 medhold/ 3 ikke medhold 1 delv medh/ 2 oppheving
Spesialundervisning vgs	18	17 Ikke ferdigbehandlet 1 ikke medhold
Utvidet rett vgs	1	1 ikke medhold
Standpunktkarakter grunnskolen	140	30 medhold 110 ikke medhold
Spesialundervisning voksne	1	1 ikke medhold
Tildeling av skoleplass	15	1 medhold/ 14 ikke medhold
Bortvising	1	1 ikke medhold

Resultatområde 32.1 Nasjonale prøver, avgangsprøver, eksamen

Avgangsprøva i grunnskolen

Skriftlig avgangsprøve

Sør- og Nord-Trøndelag er en region og samarbeider om avgangsprøvene. Ved avgangsprøvene i 2006 hadde Sør-Trøndelag ansvar for sensurering i fagene engelsk og matematikk og Nord-Trøndelag hadde ansvaret for norsk. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag oppnevnte 30 sensorer i engelsk og 30 sensorer i matematikk. Det melder seg årlig langt flere sensorer i skriftlige fag enn det er behov for. I forbindelse med sensureringen ble det som vanlig arrangert en samling for hvert av fagene hvor prinsippene for vurdering og spesielle problemstillinger ble tatt opp. Dette forarbeidet gjør at fellessensuren går greit. I tillegg har

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag et nasjonalt ansvar for fagkodet for døve elever. Våren 2006 ble det oppnevnte 3 sensorer i engelsk for døve.

Muntlig avgangsprøve

Ved organisering av muntlig avgangsprøve i Sør-Trøndelag ble fylkets skoler inndelt i to grupper. Hver gruppe fikk som tidligere år tildelt to mulige prøvedager. Dette gjorde at vi hadde et tilstrekkelig antall sensorer til å avvikle muntlig prøve.

Ressursbruken ved organisering av skriftlig og muntlig avgangsprøve utgjør om lag en halv stilling hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

Eksamen i videregående skole

Sentralt gitt skriftlig eksamen

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, oppvekst og utdanningsavdelingen organiserer og gjennomfører sensur ved sentralt gitt eksamen. Landet er delt inn i seks regioner som har et godt samarbeid med sensuren i videregående skole. Små fag legges til en region, som da får et nasjonalt ansvar for sensuren. Rektor har ansvar for å trekke ut elever til eksamen og Fylkesmannens oppvekst og utdanningsavdeling oppnevner sensorer og arrangerer fellessensurmøte. Våren 2006 oppnevnte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag 230 sensorer. Ved høsteksamen 2006 oppnevnte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag 33 sensorer.

Ressursbruken ved organisering av sentralt gitt skriftlig eksamen utgjør en halv stilling ved Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

Resultatområde 32.2 Skoleporten.no

Fylkesmannens arbeid med Skoleporten har vært av begrenset karakter i 2006. Det meste har vært knyttet til opprettelse av nye passord. Fylkesmannen ser en klar tendens til at skoleledere og skoleeiere benytter Skoleporten mindre og mindre i sitt arbeid. Informasjonen mellom ulike administrative nivåer, og også til politisk nivå, skjer i liten grad med utgangspunkt i Skoleporten. Årsaken er nok at fokuset på Skoleporten, som redskap, forsvant med de nasjonale prøvene. Et annet moment som har medvirket til mindre bruk, er at Skoleporten ikke har evnet å frambringe enkle rapporter som kan nyttes som utgangspunkt for dialog og refleksjon.

Fylkesmannen har også et klart inntrykk av at mange skoleeiere og skoleledere vegrer seg mot å bruke Skoleporten. Dette skyldes følt mangel på analysekompetanse.

Resultatområde 33.2 Kompetanseutvikling

Fylkesmannen har også i 2006, gjennom felles møter med kommunale aktører og representanter fra universitet/høgskoler, ønsket å skape en god dialog om kompetanseutvikling. Det er fremdeles en vei å gå for at tilbydere og etterspørere av kompetanseutvikling skal finne fram til et godt samarbeid. Vi føler likevel at det har skjedd en positiv utvikling også siste år.

Fylkesmannen har spesielt følt ansvar for midlene knyttet til videreutdanning i fremmedspråk 2 og naturfag. Det ble holdt egne møter mellom interessentene når det gjaldt disse øremerkede midlene. Møtene resulterte i bindende avtaler mellom kommunene, representert ved regionkonsulenter, og universitet/høgskolene.

Fylkesmannen oppfordret til kompetansekartlegging i forkant av arbeidet med kompetanseutviklingen i 2006. Kommunene har i ulik grad fulgt denne anmodningen.

Fylkesmannen har etter behov, deltatt på møter, seminarer og konferanser der Kunnskapsløftet har vært tema. Fylkesmannen har ofte bidratt med faglige innlegg og annen form for veiledning.

Vi vil i tillegg nevne at Fylkesmannen deltar i ulike arbeidsgrupper som direkte er relatert til kompetanseutvikling. Det være seg grupper knyttet til prosjekter som veiledning av nyutdannede lærere, Skolelaboratoriet, regional gruppe for skolevurdering, fagutvalget for lærerutdanning og lærerutdanning i realfag.

Samla ressursbruk knyttet til kompetanseutvikling, utgjør en stilling.

Resultatområde 33.3 Forsøks- og utviklingsarbeid

Fylkesmannen initierer ikke selv forsøks- og utviklingsarbeid. Vårt arbeid består derfor av veiledning og informasjon til de skoleeiere og skoler som ønsker å drive slikt arbeid. Fylkesmannen har i 2006 ikke mottatt søknader om forsøk ut fra opplæringsloven § 1-4.

Resultatområde 33.4 Lærende nettverk

Sør-Trøndelag har hatt to lærende nettverk løpende i 2006. Nettverkene er toårige. Det ene nettverket (LN2) er drevet av Høgskolen i Sør-Trøndelag (HIST). LN2 avsluttes våren 2007. Det andre nettverket LN3 er drevet av NTNU. LN3 er konsentrert om 3 kommuner knyttet til et større prosjekt der det handler om å utvikle hel-digitale kommuner i et regionalt samarbeid. Alle grunn- og videregående skolene i regionen deltar i prosjektet, totalt 16 skoler. LN3 startet høsten 2006.

HIST og NTNU leverer egne rapporter fra prosjektene

Resultatområde 33.5 Nasjonale strategiplaner

Gi rom for lesing

Rapportering skjer elektronisk på eget skjema.

Likeverdig utdanning i praksis

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag gjennomførte i samarbeid med NAFO et hjulmøte for fokus-skoler. I tillegg til dette er det planlagt og gjennomført samlinger om språkutvikling og språkvansker hos barn og ungdom hvor også minoritetsspråklige elevers språk er tatt med. Det har vært arbeidet med å utvikle program for konferanse om minoritetsspråklige elever i grunnskolen og videregående opplæring. Denne konferansen gjennomføres i 2007.

Resultatområde 34 Lærings – og oppvekstmiljøet

Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling har i 2006 initiert og deltatt i flere ulike program, prosjekter og tiltak med det mål å bedre og utvikle lærings- og oppvekstmiljøet innenfor grunnopplæringen.

Den kulturelle skolesekken

Den kulturelle skolesekken er et sentralt område innefor lærings – og oppvekstmiljøet. Det har vært et utstrakt samarbeid med fylkeskommunen i styring og utvikling på fylkesnivå. Arbeidet består av utvikling av det profesjonelle formidlingstilbudet på den ene siden og

stimuleringsarbeid overfor kommunene på den andre siden.

Fysisk aktivitet og måltider i skolen

Lokalt samarbeider helse- og skolesektoren om denne strategiplanen. I 2006 ble prosjektet videreført etter oppstart i 2004 og 13 skoler deltar i vårt fylke. I tillegg ble Rosmælen skole og Rennebu kommune utpekt som modellskoler/-kommune. Det er etablert en ressursgruppe som planlegger konferanse i 2007 som tar sikte på å støtte opp om prosjektets hovedmål om at alle elever i grunnopplæringen skal ha økt fysisk aktivitet i løpet av skoledagen og skolene skal legge til rette for et godt mattilbud og gode rammer for skolemåltidet. Samtidig legges det opp til at modellskolene presenterer sine erfaringer.

Lærende nettverk

Gjennom kunnskapsdeling og kunnskapsutvikling i lærende nettverk skal skoler, skoleeiere og lærerutdanninger bevisstgjøres og kvalifiseres slik at IKT i større grad tas i bruk i læringsarbeidet der det gir faglig og pedagogisk merverdi. Høgskolen i Sør-Trøndelag leder nettverket.

Trafikksikkerhetsarbeid

Fylkesmannen har et samarbeid med fylkeskommunen, politiet og Trygg Trafikk gjennom fylkets trafikksikkerhetsutvalg. Her drives det et aktivt arbeid for å legge til rette forholdene slik at alle elever i grunnopplæringen kan komme seg trygt til og fra skolen.

Elevenes skolemiljø

Fylkesmannen driver et aktivt arbeid på området gjennom tilsynsvirksomhet, veiledning og en grundig behandling av klager fra elever, foreldre og rådsorganer. Tilsynsvirksomheten viser at det tar tid hos skoleeierne å etablere internkontrollsystem som fullt ut ivaretar bestemmelsene om elevenes skolemiljø. Det er påvist avvik hos flertallet av skoleeiere/skoler. Fylkesmannen har den erfaring at tilsyn med påfølgende veiledning, er den mest effektive måten å få til utvikling på dette området på. Gjennom klagebehandlingen blir det videre skapt ny og større bevissthet rundt elevenes rettigheter og skoleeiers/skolens ansvar med hensyn til elevmiljøet.

Samlet bruk av ressurser knyttet til Strategiplaner og andre program og prosjekter, utgjør ca 1 stilling

Resultatområde 35. Samarbeid med andre/ Informasjon og veiledning.

Den daglige informasjon og veiledning til allmennheten og faginstanser, skjer gjennom telefon og e-post. Det er en større pågang fra kommunene enn tidligere, det gjelder både fra rektorer og fra rådmenn. Dette skyldes sannsynligvis at den skolefaglige kompetansen på kommunenivået er svekket sammenlignet med tidligere tider. De daglige veiledningsoppgavene utgjør en stor del av vår samla arbeidsinnsats

Det er ellers arrangert

- 2 samlinger for skoleledere
- 2 samlinger for friskoler,
- 4 samlinger for barnevernsledere,
- 3 samlinger for barnehageansvarlige,
- prosjektsamlinger for kvalitetssatsing i barnehager,
- 4 samlinger for nettverksgrupper for barnevernsmedarbeidere

- 1 samling for kommunale ledere med ansvar for barn og unge under temaet: ”La samarbeidet blomstre – taushetsplikt ingen hindring”.
- 13 dialogmøter med enkeltkommuner

Oppvekst og utdanningsavdelingen bidrar ellers med informasjon om regelverk og nasjonale prioriteringer i møter med kommuner, fagforeninger, regionale samlinger etc. Sør-Trøndelag er på oppvekstområdene inndelt i regioner med en betalt regionkonsulent som koordinator. Dette er gode medarbeider også for Fylkesmannsembetet

I 2006 har Fylkesmann og KS sammen hatt 4 regionale samlinger med kommunene om Kunnskapsløftet/konsekvenser for skoleeierrollen. Fylkesmann har også vært med i kommunestyremøter og orientert om Kunnskapsløftet. Universitet/Høgskoler inviteres til kommunesamlinger, både regionale og for fylket samlet. Dette har vært spesielt aktuelt i forbindelse med kompetanseutviklingsstrategien. Vi deltar ellers i forskjellige arbeidsgrupper knyttet til universitet/høgskoler. Disse arbeidsgruppene angår utdanningsspørsmål knyttet til lærerutdanning, sosionomutdanning og førskolelærerutdanning. Vi deltar også med vår kompetanse når det gjelder skikkethetsvurdering av studenter i lærerutdanninga.

Resultatområdet 38: Barnehager

38.1: Barnehager – Tilskuddsforvaltning

Utbetalt tilskudd 2006:

		Beløp
Drift av barnehager	02316040	778 554 957,-
Investeringsstilskudd bhg	02316140	17 988 668,-
Barn m nedsatt funksjonsevne	02316240	43 377 246,-
Spåkforst minoritetsbarn	02316340	3 836 633,-
Skjønnsmidler til bhg	02316540	188 316 920,-
Sum		1 032 074 424,-

38.2: Barnehager – Oppgaver etter barnehageloven

Fylkesmannen har ikke hatt skriftlige klagesaker, men vi har hatt flere henvendelser som beklagelser og behov for råd og veiledning etter barnehageloven med forskrifter. Vi har også hatt henvendelser på forståelsen av lovverk; som for eksempel turpenger, i tillegg til veiledning til privat barnehage iht. krav om pedagogisk bemanning. Fylkesmannen har også hatt henvendelser om saksbehandling ved varsel om stenging/ tilbaketrekking av godkjenning mm. Vi har hatt mange henvendelser om forståelsen av saksbehandlingsreglene til samordnet opptak

Fylkesmannen har ikke mottatt klager om varig dispensasjon, men vi har hatt spørsmål fra kommuner om forståelsen av lovendringen. Fylkesmannen har mottatt en del spørsmål om lovforståelsen i forhold til at flere barnehager har felles styrer.

Fylkesmannen har behandlet 1 klagesak og flere beklagelser vedrørende likeverdig behandling. Vi opplever at kommunene har behov for veiledning av regnearket som skal benyttes. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har laget en praktisk veileder som følger regnearket. Dette har både vi og kommunene hatt stor nytte av.

38.3: Barnehager – Gjennomføring og formidling av nasjonal barnehagepolitikk

I september 2006 ble det sendt rapport om at alle kommunene i fylket vil nå målet om full barnehagedekning i løpet av 2007. Til sammen 2112 nye plasser ble etablert i 2006 i både

kommunale og private barnehager. Trondheim har ekstra store utfordringer og har gjort en god jobb. Av de etablerte plassene har Trondheim 1377, en del av disse er midlertidige.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har kjøpt tjenester fra Dronning Mauds Minne Høgskolen for gjennomføring av faglig veiledning i barnehager og kommuner. Tema har vært "arbeid med kvalitetsutvikling".

Se egen rapportering på for arbeidet i barnehagefeltet.

Resultatområde 42.3 Barneloven

Antall saker:

- Stadfeste avtaler om foreldreansvar m.v.: Ingen
- Reisekostnader ved samvær: En sak avvist. Fire skriftlige svar på brev som råd/veiledning. Flere telefon og e-posthenvendelser
- Klager over avslag på opplysninger om barnet m.v.: Ingen

Resultatområde 42.4 Mekling og meklingsinstituttet

Mekling etter Lov om barn og foreldre og Lov om ekteskap utføres av meklere tilsatt ved Familievernkontoret i Sør-Trøndelag, Trondheim. I tillegg er det ni godkjente eksterne meklere. De eksterne meklerne har kontorsted rimelig godt fordelt i fylket, slik at ventetid og reiseavstand er akseptabel.

I 2006 har fire nye meklere fått meklingsbevilling

Fylkesmannen har i samarbeid med fylkesmannen i Nord-Trøndelag gjennomført 3 opplæringsdager for meklerne.

Opplæringstemaene har vært:

Konflikt og forsoning

Erfaringer og synspunkt knyttet til erfaringer fra Trondheim Tingsrett.

De vanskelige samværsvurderingene

Hvor omfattende samvær har barn i aldersgruppen 0-3 år kapasitet til?

Forelesere: Psykologene Espen Walstad og Katrin Koch

Resultatområde 44 Familievern

Tilsyn er gjennomført 29.11.06. Hovedkonklusjon etter tilsynsbesøket:

Fylkesmannen har et bestemt inntrykk av at det er god drift ved familievernkontoret i Sør-Trøndelag. Det er ikke funnet forhold som tilsier at familievernkontoret drives i strid med familievernkontorloven. Familievernkontoret har fremdeles en utfordring i å få ned ventetiden for meklinger og behandlingssamtaler.

Vier for øvrig til egen rapport som er sendt i kopi til Barne- og likestillingsdepartementet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Resultatområde 45 Tilsyn med barneverninstitusjoner og oppfølging av og tilsyn med den kommunale barneverntjenesten.

Institusjonstilsyn.

- Det er 15 institusjoner som Fylkesmannen fører tilsyn med. Fylkesmannen har gjennomført 46 tilsynsbesøk, noe som er 100 % av lovpålagte tilsyn. Tilsynet har hatt

samtale med 106 barn som bor i institusjon. Dette er 31 flere barn enn i 2005. Det er også gitt råd og veiledning til ansatte i egne personalmøter og ved tilsynsbesøk.

- Det er gjennomført systemrevisjon ved alle institusjoner. Det er gitt 16 avvik og 3 merknader.
- Fylkesmannen har mottatt 8 klager og 6 beklagelser fra beboere eller deres pårørende.
- Framlagte protokoller for bruk av tvang viser en økning på 75 % i forhold til 2005. I alt er det framlagt 173 tvangsprotokoller. Tilsynet har et inntrykk av at institusjonene har et bevisst og faglig forhold til tvangsbruk, og at bruk av tvang er et tema som drøftes jevnlig ved de fleste tiltakene.

Den kommunale barneverntjenesten.

- Fylkesmannen har gjennomført 4 tilsyn på barnevernområdet. Tema har vært kommunens rutiner for oppfølging av barn plassert utenfor hjemmet. Kommunens rutiner for behandling av innkomne meldinger og håndtering av undersøkelsessaker.
- Fylkesmannen har invitert til 4 samlinger for barnevernledere med følgende tema: Kommunens internkontrollplikt, oppfølging av barn plassert i fosterhjem, bruk av individuell plan, pasientrettighetsloven. Videre er det fortløpende gitt informasjon om lovendringer m. v.
- Fylkesmannen driver 4 faglige nettverk for ansatte i barneverntjenesten, med 40 deltakere.
- Det er avholdt møter med kommuner med råd og veiledning etter henvendelse og forespørsel fra rådmannen

Det vises for øvrig til egen årsrapport til Barne- og likestillingsdepartementet.

Resultatområde 48: Likestilling

Se pkt. 2.3.5.

3.6 Resultatområdene for Sosial- og helseavdelingen

Resultatområde 71.1 Folkehelsearbeidet generelt

Folkehelsearbeidet har blitt styrket ytterligere på tvers av avdelingene hos fylkesmannen gjennom systematisk og regelmessig samarbeid i 2006. Folkehelseperspektivet har også kommet inn i øvrige satsingsområder som Kunnskapsløftet, NAV, rus og psykisk helse.

Resultatområde 71.2 Miljørettet helsevern

I 2006 har Sosial- og helseavdelingen hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag behandlet 2 klagesaker om miljørettet helsevern. Den ene gjaldt trygg atkomst til en barnehage, den andre bygging av overnattingssted i et friområde. I tillegg ble det gitt noen råd i forbindelse ballbinger og andre typer ballplass på skolegårder.

Resultatområde 71.3 Ernæring, fysisk aktivitet og tobakk

Gjennom ressursgrupper innen tobakk og ernæring er det etablert et forpliktende samarbeid med Nasjonalforeningen for folkehelse i tilbud om røykeslutt. Det er gjennomført konferanse om mat i barnehage, samt etablert kantineforum. Mange skoler, herav tre videregående skoler, har mottatt stimuleringsmidler til fysisk aktivitet og mat i skolen. 16 kommuner av 25 har status som fysak kommuner.

Resultatområde 71.4 Forebygging av osteoporose og osteoporotiske brudd

Det har vært gitt noe informasjon om tema på samlinger for Fysak- koordinatorene i regi av fylkeskommunen.

Resultatområde 71.5 Forebygging av uønsket svangerskap og abort

Det er under planlegging en konferanse med tema seksualitet og helse våren 2007. Arbeidet blir en integrert del av partnerskap for folkehelse hvor fylkeskommunen skal styrke arbeidet med en egen prosjektstilling.

Resultatområde 72.1 Fastlegeordningen og allmennlegetjenesten.

I 2006 ble det opprettet 6 nye legehjemler i kommunesektoren, 5 av disse var i Trondheim kommune og 1 i Ørland kommune. Det har ikke vært vansker med å rekruttere til disse stillingene.

Mindre utkantkommuner er fortsatt sårbare med hensyn til legedekningen. I løpet av 2006 ble det etablert et interkommunalt samarbeid omkring legevakt for deler av Fosenkommunene, noe som på sikt forventes å kunne bidra til å bedre rekrutteringen i de mindre kommunene med tidligere stor gjennomtrekk av leger.

Bruk av legetjenester til offentlig, allmennmedisinsk arbeid har vært uforandret siste året. Det er fortsatt noe bekymringsfullt at omfanget av tilsynslegearbeid i sykehjem er relativt begrenset. Dette er et område som på sikt bør styrkes.

Samfunnsmedisinsk arbeid i kommunene er fortsatt lavt prioritert. Kombinasjonen av at ledelsen i kommunene etterspør det i liten grad, samt at stillingsressursene er små, medfører at kommunene i alt for liten grad nytter de muligheter de har til å planlegge og utvikle sine helsetjenester på en framtidsrettet måte.

Resultatområde 72.2 Turnustjeneste

Antallet leger som utfører turnustjeneste i kommunehelsetjenesten har øket gradvis de siste årene. Dette har medført behov for pålegg til kommuner om å motta turnuslege. Enkelte kommuner vegrer seg også mot å motta turnuslege da dette medfører ekstra utgifter for kommunen som ikke blir dekket opp av sentrale overføringer/inntjening, særlig der kommunen har måttet inngå relativt dyre avtaler med leger som forestår veiledning og oppfølging av turnuslegen.

Videre ser man også en tendens til noe dårlig språkkunnskap og til dels også svak faglig bakgrunn for enkelte leger som er utdannet fra land utenfor EØS-området men som kommer til Norge for å få autorisasjon her. Dette har medført at turnustjeneste i kommuner er blitt underkjent, evt. at resttjeneste må gjennomføres.

Resultatområde 72.4 Helsetjeneste til innsatte i fengsel

Trondheim fengsel er det eneste fengslet i Sør-Trøndelag. Fengselet har en godt utbygd helsetjeneste, men samarbeidet med spesialisthelsetjenesten defineres som sårbar. Det har vært ansett som påkrevd at Trondheim kommune som ansvarlig for fengselhelsetjenesten arbeider med å etablere samarbeidsformer med St Olavs hospital HF, herunder i forhold til psykiatritjenesten. Det har overfor Helsetilsynet i Sør-Trøndelag vært reist relativt mange klagesaker fra innsatte knyttet til helsetjenesten i fengslet. Dette har i det vesentligste vært knyttet til manglende medikamentell behandling. Helsetilsynets gjennomgang har ikke avdekket uforsvarlig helsetjeneste. Gjennomgangen synliggjør imidlertid noe av utfordringen fengselhelsetjenesten står overfor i foreskrivingen av A og B preparater innenfor forsvarlige rammer. I saker som er brakt inn for helsetilsynet har det også vært reist anførsler knyttet til tilgjengeligheten til helsetjenesten i fengslet, samt til spørsmål om feilutlevering av medikamenter. Det er etablert kontakt mellom Fylkesmannen / Helsetilsynet i Sør-Trøndelag og kriminalomsorgen i forhold til rundskriv G-8/2006 samarbeid mellom kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten, kommunens sosialtjeneste og kriminalomsorgen overfor innsatte og domfelte rusmiddelavhengige. Det har ikke vært

avholdt møte med fengselshelsetjenesten i 2006. Slik møte er imidlertid berammet primo 2007 hvor ovennevnte problemstillinger vil bli fulgt opp.

Resultatområde 72.5 Helsetjenestetilbud til asylsøkere og flyktninger

Det er ikke gjort noen særskilt aktivitet på oppgaven i 2006

Resultatområde 72.8 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Vi har bidratt til implementering av veileder for kommunenes helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge, samt fokusert mye på regjeringens handlingsplan for barn og unges psykiske helse i flere sammenhenger. Vi ble i 2006 et prosjektfylke på psykisk helse i skolen. Dette har bidratt til økt fokus på psykisk helse i skolehelsetjenesten.

Resultatområde 72.9 Svangerskapsomsorgen

Fylkesmannen har bidratt til økt fokus på retningslinjer for svangerskapsomsorgen ved fokus på økt kompetanse i tråd med anbefalingene. Vi har og prøvd å belyse intensjonen om å styrke helsestasjonen og skolehelsetjenesten ytterligere med mer jordmorkompetanse.

Resultatområde 72.10 Kjønnslærestelse

Vi har hatt tema kjønnslærestelse på konferanse for helsesøstre og jordmødre. Ellers er vi med i en ressursgruppe på tema i regi av St Olav og Psykososialt team for flyktninger. Vi deltok på Sosial- og helsedirektoratet sin samling i Oslo november 2006.

Resultatområde 72.12 Smittevern

Årets begivenhet var trusselen om at fugleinfluensa kunne spre seg også til Norge. Dette medførte en del forberedelser rundt beredskapsarbeidet. Bl.a. kom det til samarbeid og avstemning med Mattilsynet i region Midt-Norge i form av regelmessige telefoniske beredskapsmøter. Videre ble det lagt ut informasjon på vår nettside, og vi besvarte en del henvendelser fra både media, publikum og yrkesutøvere. Utover dette var 2006 ut ifra smittevernsynspunkt et rolig år, og ikke mer spesielt enn noen meldinger om utbrudd av norovirus i sykehjem.

Resultatområde 72.13 Strålevern

Det er avviklet et heldags atomseminar 8. mars i samarbeid med Statens strålevern i form av en ”table-top”-øvelse knyttet til en tenkt atomhendelse i utlandet med virkning på Norge.

Resultatområde 73.2 Ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV)

Forutsetningene er gode for å lykkes med NAV-reformen i Sør-Trøndelag; kommunene har jobbet lenge med servicekontor og samlokalisering av tjenesteytende etater, mange var involvert i SATS-forsøk og det er en god tradisjon for dialog stat-kommune og mellom statsetater.

Høsten 2005 ble Aetat, Trygdeetat, KS og Fylkesmannen enige om et partnerskap for å arbeide med NAV-reformen. Det ble bl.a. opprettet en fylkesgruppe under ledelse av fylkesmannen, for å bidra til god dialog mellom stat og kommune, sikre helhet mellom NAV og andre satsinger, vurdere fellestiltak og for å spre gode eksempler og erfaringer.

Våren 2006 ble det holdt dialogmøter med alle kommunene om målbilde for reformen, behovet for strategisk tilnærming til reformen og valg av NAV-pilot. Det ble sendt ut jevnlig informasjonsbrev og NAV var et gjennomgangstema på fellesmøter i regi av KS og Fylkesmannen.

Med NAV-etaten etablert fikk etatens etableringsprosjekt ansvar for lokale prosesser med hver enkelt kommune. Fylkesgruppa har beholdt sin koordinerende rolle og har vært viktig for å gi legitimitet og retning på stat-kommune dialogen. Høsten 2006 gjennomførte NAV-etaten flere dialogrunder med kommunene og en egen prosess for å velge ut hvilke NAV-kontorer som skulle etableres i 2007. I november holdt fylkesgruppen en konferanse for alle kommunene for å få fram status for arbeidet i kommunene og utfordringene i 2007.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ønsket å bidra aktivt som tilrettelegger i NAV-arbeidet. I tillegg til deltakelse i fylkesgruppen, har Fylkesmannen gitt kommunene en tildeling på 150 000 kr til kultur og kompetansebyggende aktiviteter. I tillegg kommer innsatsen knyttet til oppdraget fra Sosial- og helsedirektoratet, om å styrke kompetansen på sosialområdet i kommunene.

Erfaringene så langt er at det er et godt samarbeid lokalt mellom kommunen og NAV-etaten. Det vil bli krevende å etablere 11 NAV-kontorer innenfor de tidsrammer som er satt, på en måte som gjør at stat-kommune dialogen holdes god, målene nås og de ansatte ivaretas. Det er også viktig å jobbe for at kommuner som skal etablere kontor i 2008-2009, tidlig får valgt strategisk tilnærming og jobber godt sammen med NAV-etaten for å nå mål lokalt som partnerskapet er enig om.

Fylkesmannen vil i 2007 fortsatt jobbe for at partnerskapet stat-kommune skal fungere slik at innbyggerne faktisk får bedre og mer samordnede tjenester. I tillegg blir aktivitetene rettet mot sosialsiden i kommunene enda viktigere for å understøtte NAV-reformen. Konkret blir det en viktig oppgave å få til bedre samordning med NAV-etatens virkemidler og tiltak rettet mot veiledning, kompetansebygging og erfaringsutveksling mellom kommuner.

Resultatområde 73.3 Kompetanseutvikling og formidlingstiltak

Se rapportering under respektive punkter ellers.

Resultatområde 73.4 Gjeldsrådgivning

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har deltatt aktivt i Sosial- og helsedirektoratets sentrale arbeidsgruppe som er nedsatt for å videreføre og trappe opp arbeidet med økonomisk rådgivning i kommunene. Sør-Trøndelag har også et regionansvar, noe som har medført løpende informasjon/oppdatering til embetenes kontaktpersoner i region nord.

Som et ledd i direktoratets opptrappingsplan, arrangerte vi i desember 2006 det videregående kurs der cirka 40 kommuneansatte deltok. I tillegg har vi bidratt til å gjøre kjent utviklet informasjonsmateriell, generell informasjon, kurs og etterutdanningstilbud. Flere fra fylket har gått på videreutdanning i økonomisk rådgivning ved Høyskolen i Lillehammer. Vi har også gitt økonomisk støtte til 2 kommuneansatte som har gjennomført denne videreutdanningen.

Direktoratets opptrappingsplan har medført et økt fokus og en bedre grunnkompetanse i kommunene på feltet økonomisk rådgivning. Vårt fylke har mange små kommuner, og vi ser at det i disse kan være et problem å ha tilstrekkelig med saker for å opprettholde en tilstrekkelig kompetanse på området. Interkommunalt samarbeid kan være en god løsning for å kvalitetssikre tjenesten med økonomisk rådgivning.

Det meldes om at stadig flere av de som har gjeldsproblemer, har sammensatte sosiale- og helsemessige problemer. Dette handler om problemer som lav tilknytning til arbeidslivet /lav

inntekt, rus- og spilleavhengighet og psykiske problemer. Mange av de innsatte i fengsel har også en gjeld som kan være med på å forhindre en vellykket rehabilitering. Dette gjelder også de som er til behandling i helseforetak for rus og/eller psykiske problemer.

Resultatområde 74.1 – Oppfølging av tiltaksplan mot fattigdom

I 2006 fortsatte det tette samarbeidet med Husbanken Region Midt – Norge med arbeidet får å nå målene for strategien *På vei til egen bolig*. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har også samarbeidet med andre embeter.

Sør- Trøndelag har i alt 6 kommuner som mottar tilskudd fra Sosial- og helsedirektoratet til oppfølgingstjenester for bostedsløse; Trondheim, Ørland, Røros, Melhus, Malvik og Klæbu kommuner. Fylkesmannen har hatt ansvar for forvaltning av tilskuddsordningen. Vi har bistått Sosial- og helsedirektoratet i prioritering av tilskuddskommuner samt fulgt opp kommunenes rapportering.

Husbanken Region Midt – Norge og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har også samarbeidet rundt tildeling av tilskudd. To prosjekter i Trondheim kommune har i 2006 både fått kompetansetilskudd fra Husbanken samt tilskudd til oppfølgingstjenester fra Sosial- og helsedirektoratet.

For å sikre erfaringsutveksling mellom kommunene arrangerte vi i juni en todagers samling for de som hadde prosjektmidler fra direktoratet på boligsosialt - og rusmiddelarbeid. Dette var et samarbeid mellom 4 fylkesmannsembeter; Nord- og Sør-Trøndelag, Hedemark og Oppland. Midtnorsk kompetansesenter for rus og Husbanken i regionene deltok også. Cirka 50 personer var til stede og kommunene la selv frem sine ulike prosjekter for ide - og erfaringsutveksling. Deltagerne ga tilbakemeldinger om at det var positivt med kontaktetablering på tvers av kommuner og fylker, samlingen gav inspirasjon til videre arbeid samtidig som det var av stor betydning å få diskutert ulike problemstillinger og erfaringer.

Fylkesmannen har også hatt regelmessige kontakt og møter med prosjektkommunene der formålet har vært å kartlegge behov for bistand, gi faglig bistand samt følge med tjenesteutviklingen. På noen av møtene har Husbanken deltatt.

Husbanken og Fylkesmannen fortsatte samarbeidet rundt kommunenettverket/erfaringsnettverket. I 2006 ble det avholdt 4 nettverkssamlinger. Alle tilskuddskommunene, unntatt Trondheim, har deltatt. Fylkesmannen har også deltatt i nettverket for storbyene samt vært til stede på samlinger som Sosial- og helsedirektoratet har gjennomført for kommunene.

Fylkesmannen har også deltatt i de etablerte regionale kontaktfora og regional referansegruppe. Disse fora er nå slått sammen og dekker hele Husbankens region i Midt-Norge.

Den boligsosiale dialogkonferansen ble arrangert i september. Rundt 150 deltakere fra kommunene, staten, bruker- og frivillige organisasjoner deltok. I tillegg til Husbanken, ble konferansen gjennomført i samarbeid med Møre- og Romsdal fylke og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Temaene spente fra økonomisk rådgivning, ulike brukererfaringer, prosjektbeskrivelser, boligutforming og etikk.

I det vi går inn i siste år av strategien *På vei til egen bolig* har bevisstheten rundt helhetlig sosial- og helsefaglig oppfølging økt i kommunene generelt. Fylkesmannen ser at i de

kommuner der prosjekter er igangsatt, har fått økt fokus og en mer målrettet utvikling av tjenestetilbudet for de vanskeligstilte på boligmarkedet.

Resultatområde 74.2 Universell utforming

Det vises til rapportering under punkt 2.1. Fylkesmannen har et godt samarbeid med Sør-Trøndelag fylkeskommune, fylkesrådet for funksjonshemmede, Husbanken og Trondheim kommune i arbeidet med å implementere handlingsplanen Universell utforming. En konferanse rettet mot kommunesektoren ble avholdt høsten 2006.

Resultatområde 75.3 Lov om transplantasjon

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ikke behandlet saker etter lov om transplantasjon i 2006.

Resultatområde 76.1 Pleie- og omsorgstjenester

I forbindelse med fylkesmannens kommunebesøk er det gjort analyser over demensomsorgen i aktuell kommune. Spørsmålsstilling og utfordring for kommunen har vært en del av kommunedialogen.

Resultatområde 76.1.1 Kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten

Fylkesmannen har i møter og konferanser med kommunene informert om at indikatorarbeidet på nettstedet Bedrekommune.no er påbegynt, at det er under utvikling, og hvor det er gjort tilgjengelig." Mange kommuner har nevnt at de finner begrenset anvendelse for indikatorene før de utvikles og omfatter de mer helse- og sosialfaglige sidene ved tjenestene.

Fylkesmannen har respondert på KS-projektets forespørsel om samhandling for bedre utnyttelse av ressursene, særlig når det gjelder ressurser avsatt til rekrutteringsplan for sosial- og helsepersonell. Vi har imidlertid opplevd at KS i mindre grad har vært i stand til å forplikte seg både i drøfting av, men særlig i planlegging av felles bruk av ressurser og gjennomføring av tiltak. Dette beklager vi sterkt fordi intensjonene i avtalen mellom regjeringen om KS syntes å ville noe annet.

Resultatområde 76.1.2 Saksbehandling i helse- og sosialtjenesten

Fylkesmannen har fulgt opp saksbehandlingen i helse- og sosialtjenesten, med spesielt fokus på mangelfull saksutredning, individuell tilrettelegging, enkeltvedtak og individuell plan.

1. I 2006 fikk alle kommunene tilbud om 2. dagers videregående kurs i saksbehandling og dokumentasjon for pleie- og omsorgstjenester, jf IS-1040. Ca. 120 deltok. Målgruppen var vedtaksansvarlige i pleie- og omsorgstjenestene.
2. Fylkesmannen hadde et dagskurs i Vederlag for opphold i institusjon, der ca. 60 deltok.
3. Fylkesmannen i samarbeid med Arbeidstilsynet hadde en dags samling for ledere av hjemmetjenestene, der ny Arbeidsmiljøveileder for hjemmetjenesten ble presentert. Her deltok ca 70.

Resultatområde 76.1.3 Dimensjonering av pleie- og omsorgstjenesten

Fylkesmannen skal overvåke gjennomføringen av Handlingsplan for eldreomsorgen i nært samarbeid med Husbanken fram til og med 2007. Fylkesmannen har rapportert om status for gjennomføringen av investeringer (sykehjem og omsorgsboliger), herunder også omfanget og årsaken til utsettelse, per 1. mars og 15. august 2006. To av kommunene i fylket har søkt Husbanken og fylkesmannen om utsettelse av ferdigstillelse, og fått godkjent dette i henhold til regelverket.

Resultatområde 76.1.5 Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem

Fylkesmannen har bistått Sosial- og helsedirektoratet i å følge opp kommuner som i følge KOSTRA-rapportering per 31.12.05 har personer under 50 år bosatt mot sin vilje i alders- og sykehjem. Aktuelle kommuner er kontaktet og oppfordret til at det utarbeides individuell plan til den enkelte som ønsker slik plan. En kommune rapporterte om en yngre bruker i sykehjem, men det var uaktuelt med utflytting der.

Resultatområde 76.2 Psykisk helse

I 2006 utgjorde de øremerkede tilskuddene i Opptappingsplan psykisk helse omtrent 139 millioner kroner til kommunene i Sør-Trøndelag. Alle kommunene har sendt inn rapporter for bruk av midlene for 2005 og planlagt bruk av midlene for 2006, men ikke alle kommunene overholdt tidsfristene for innsending av disse. De øremerkede tilskuddene til formålet ble utbetalt til alle kommunene i Sør-Trøndelag innen utgangen av 2006. Kommunene i fylket oppgir i sin planlagte bruk av midlene for 2006 at de har intensjoner om å finansiere til sammen 258 årsverk ved hjelp av de øremerkede midlene. I 2005 ble 219 årsverk finansiert ved hjelp av disse midlene. Det er dermed planlagt en økning med 39 årsverk fra 2005 til 2006. Det har vært en god utvikling med hensyn til tilsetning av kompetent personell i kommunene i Sør-Trøndelag og kommunens planer tilsier at denne utviklingen vil fortsette.

Ett krav til utbetaling av øremerkede tilskudd i 2006 var at kommunene rapporterte om systematiske brukertilbakemeldinger som et ledd i sitt forbedringsarbeid. Alle kommunene har lagt planer for tilbakemeldinger fra brukere og kommunene har vist stor kreativitet i dette arbeidet.

Status i Sør-Trøndelag viser at kommunenes arbeid med utvikling av gode psykisk helsearbeidstjenester har kommet godt i gang overfor voksne. Det er likevel fremdeles noen kommuner som ikke har en fungerende boligmasse og oppfølgingstilbud til mennesker med psykiske lidelser. Flere kommuner oppgir at de særlig har vanskeligheter i etablering av slike tilbud til personer med både psykiske lidelser og rusmisbruk. Kommunene i Sør-Trøndelag oppgir i sine rapporter ved inngangen til 2006 at 24 av 25 kommuner har fast strukturert samarbeid med spesialisthelsetjenesten for voksne. Alle kommunene oppgir å ha rutiner for utarbeidelse av individuelle planer til voksne.

Status i utviklingen av kommunale psykisk helsearbeidstjenester til barn og unge er en annen. Her ser vi at det fremdeles er flere kommuner som bør øke innsatsen i å etablere tjenester for utredning, behandling/ oppfølging og for å forebygge psykososiale problemer. Det er to kommuner i fylket som ved inngangen til 2006 ikke har benyttet av de øremerkede midlene i Opptappingsplan psykisk helse til helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Den ene av disse kommunene har i 2006 tilsatte psykolog i sitt arbeid med oppfølging av barn og unge med psykiske vansker. Den andre kommunen har få barn og unge og prognosene tilsier ingen vekst i barnebefolkningen. Det er flere kommuner som oppgir at de ikke hadde strukturert samarbeid med spesialisthelsetjenesten (psykisk helsevern) til barn og unge. Det er også flere kommuner som ikke har tilbud til barn av psykisk syke og/ eller rusavhengige foreldre.

Sosial- og helsedirektoratet opprettet i 2005 et eget storbyprosjekt i Opptappingsplan for psykisk helse. Hensikten med storbyprosjektet er å møte de ekstra utfordringene som de store byene i landet opplever overfor mennesker med omfattende og alvorlige psykiske lidelser. Trondheim kommune er en av de fire byene som er tildelt midler over denne ordningen også i 2006.

Resultatområde 76.3 Rusområdet

I 2006 arrangert Fylkesmennene i Midt-Norge, Rusbehandling Midt-Norge og Midt-Norsk kompetansesenter for rusfaget en felles konferanse om: ”Bruk av tvang i russektoren”. Målgruppen var ansatte i helse og sosialsektoren og i spesialisthelsetjenesten. Fylkesmennene i Hedmark, Oppland, Nord og Sør-Trøndelag arrangerte en felles erfaringskonferanse for de kommunene som fikk midler til rustiltak eller boligsosialt arbeid. Dette var et ledd i oppfølgingen av tilskuddskommunene.

Faglige fora(rusnettverk) i fylket følges fortsatt opp av Fylkesmannen i samarbeid med Midt Norsk Kompetansesenter for rusfaget. Fylkesmannen deltar på nettverksmøtene, samt tilrettelegger for 2 årlige fagsamlinger for rusnettverkene. Alle ansatte i kommunene som arbeider innenfor rusfeltet, kan delta i ett rusnettverk og på samlingene.

Resultatområde 76.5.1 Samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten

Sør-Trøndelag er på mange måter et oversiktlig fylke med 25 kommuner og to helseforetak hvorav et, Rusbehandling Midt-Norge HF, er et fylkesovergripende foretak. St. Olavs Hospital har i samarbeid med kommunene utviklet et godt system for samarbeid og samhandling gjennom en overordnet samarbeidsavtale som følges opp av et administrativt samarbeidsutvalg. I dette utvalget sitter fylkeslegen som observatør. I tillegg er det opprettet en rekke kliniske samarbeidsutvalg på områder hvor en har identifisert særlige samarbeidsutfordringer. St. Olavs hospital har en egen samhandlingsenhet som følger opp helseforetakets forpliktelser i samarbeidet. Samarbeidsstrukturen ble etablert ferdig i løpet av 2006 og Fylkesmannens inntrykk er at det er skapt et godt grunnlag for samhandling mellom sykehus og kommuner. Det er ønskelig å styrke fastlegenes deltakelse i samarbeidet i forståelse av den viktige rollen fastlegen har i forhold til spesialisthelsetjenesten. St. Olavs hospital HF har også en praksiskonsulentordning hvor både leger og annet kommunalt helsepersonell er engasjert. Som det framgår av rapporten angående Opptrappingsplanen for psykiatri, er det ennå ikke samarbeidsavtaler mellom divisjon psykisk helsevern og alle kommunene.

Rusbehandling Midt-Norge HF har lagt stor vekt på å få til et funksjonelt samarbeid med kommunene i helseregionen og ferdigstilte i slutten av 2006 en samhandlingsavtale med kommunene med gyldighet fra 1.1.2007.

Resultatområde 76.5.3 Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

2006 var preget av påvente av at den nasjonale strategien skulle utarbeides og at grunnlaget for spesifikke oppdrag skulle kunne settes som følge av anbefalinger. Imidlertid er både strategidokumentet som forelå i 2006, selve arbeidet med strategiarbeidet, og Veileder til forskrift om internkontroll i sosial- og helsetjenesten blitt informert om, presentert og gjennomgått i møter og konferanser med tjenestene. Kontoret har bidratt og deltatt i de sammenhenger direktoratet har invitert til i utviklingen av strategiens anbefalinger.

For øvrig har implementeringsarbeidet iht. krav til internkontroll vært utført i dette fylket siden 2000, og kvalitetstenkingen er etter hvert blitt en naturlig dimensjon i rådgivingen på mange av sosial- og helseavdelingens oppdragsområder.

At avdelingen også er sentral i utarbeidelsen av embetets eget kvalitetssystem og systematiske forbedringsarbeid er med på å befeste fundamentet for en breiere forståelse i avdelingen for de krav og forventninger vi skal ha til tjenestene i dette arbeidet.

Resultatområde 76.5.4 Rekruttering for bedre kvalitet - rekrutteringsplanen for helse- og sosialpersonell 2003-2006

Fylkesmannen skal

- bistå kommunene med rekruttering og kompetanseheving for deres helse- og sosialpersonell.
- Stimulere fylkeskommunene og høyskolene til å bedre søknaden til helse- og sosialfag
- Stimulere fylkeskommunene til å gi tilbud om voksenopplæring i hjelpepleie og omsorgsarbeiderfag
- Fordele tilskudd til opplæring av helse- og sosialpersonell i kommunene

Fylkesmannen har hatt møter med pleie- og omsorgstjenestene i kommunene. Ressurssentre på Fosen, Røros, Meldal og Trondheim, samt Høyskolen i Sør-Trøndelag, KS og Fylkeskommunen har deltatt på disse møtene. Det har vært fokusert på utfordringene i Soria Moria-erklæringen ift. 10 000 nye årsverk. I Sør-Trøndelag viser rapporteringene fra kommunene at det var planlagt 300 nye årsverk i 2006.

Trondheim kommunene fikk videreført storbymidler på 2.4 mill. Totalt har fylkesmannen tildelt kommunene i fylket ca 5 millioner til kompetanseheving. Kommunene skal rapportere antall deltakere i de ulike tiltakene per 01.02.07. Rapport vil foreligge våren 2007.

Resultatområde 77.1 Helsemessig og sosial beredskap

Etter den relativt omfattende innsatsen på dette feltet i 2005, var 2006 et rolig år. Det ble gitt en del råd - og veiledning til noen kommuner og avdelingen deltok med en representant i arbeidsutvalget som på oppdrag fra Shdir utarbeidet retningslinjene for håndtering av Pandemisk influensa i kommuner. Utover dette gikk det relativt mye tid med til beredskapet mht fugleinfluensaen. For 2007 planlegges imidlertid en ny dugnad for å få kvaliteten av helsemessig- og sosial beredskap i fylket på en høyere plan.

Resultatområde 77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Ingen saker i Sosial- og helseavdelingen i 2006.

Resultatområde 77.3 Særfradrag

Antall behandlede saker i 2006 er 10 stk.

Resultatområde 77.4 Førerkort

Antall behandlede saker i 2006 er 741 stk, noe som tilsvarer en økning på 2,5 %.

Resultatområde 77.5 Pasientjournaler

Ingen saker i 2006.

4. Vedlegg

1. Regnskapsoversikt pr. 31.12.06.
2. Utbetalte tilskudd 2006.
3. Oversikt over kontroll og godkjenning, jf. kommuneloven §§ 50, 51, 59 og 60.
4. Oversikt over tilsynsvirksomheten 2006 på OUAs ansvarsområde.
5. Organisert beitebruk Sør-Trøndelag 2006.

4.1 Vedlegg 1: Regnskap pr. 31.12 06

FYLKESMANNEN I SØR-TRØNDELAG - DRIFTSREGNSKAP 2006

Bevilgning/Inntekter

FAD - Tildelingsbrev 2006	60 914 000,00
Øvrige tildelingsbrev fra FAD	2 539 000,00
Refusjon fra arbeidsmarkedsetaten (inkl. aga)	36 540,00
Refusjon svangerskap/adopsjon(inkl.aga)	567 542,00
Refusjon sykepenger (inkl.aga)	541 806,33
Øvrige inntekter mot driftskapitlet	1 337 978,94

Forbruk

Lønnsutgifter, kap 1510 post 01	39 769 777,87
Arbeidsgiveravgift	5 416 822,95
Varer og tjenester, kap 1510 post 01	19 732 254,72

Resultat 2006 - Merinntekt **1 018 011,73**

4.2 Vedlegg 2: Utbetalte tilskudd 2006

UTBETALTE TILSKUDD I 2006

Ordning	Utbetalt
Investeringsstilskudd i jordbruket	783 000
Produksjonstilskudd	505 183 000
Regionalt miljøprogram	20 089 000
Erstatning av avlingssvikt	1 995 000
Tilskudd til vinterskade på eng	14 000
Miljø og kulturlandskapsmidler	1 470 000
Infomidler miljøtiltak	326 000
Avløsertilskudd ved ferie og fritid	95 078 000
Tilskudd til avløsning under sykdom	14 246 000
Landbruksvikarvirksomhet	1 103 000
Tidligpensjon for bønder	10 177 000
Organisert beitebruk, inv. Tilskudd	941 000
Katastrofetap husdyr	77 000
Offentlig pålegg husdyr	1 607 000
Refusjon veterinære reiser	2 030 000
Bygdeutviklingsmidler	4 296 000
Miljøretta omlegging, kornområde	55 000
Tilskudd til miljøtiltak i skog	40 000
Taubane og hest	1 082 000
Skogkultur	2 925 000
Andre tiltak i skogbruket	1 348 000
Skogbruksplanlegging	1 765 000
Skogsbilveier	1 496 000
Spes. Tiltak i kulturlandskapet	6 613 000
Lokalt KSL-arbeid	50 000
EVL – etterutdanning for bønder	343 000
Driftstilskudd til barnehager	778 555 000
Investeringsstilskudd barnehager	17 989 000
Tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming i barnehage 2006	43 377 000
Statstilsk.til bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder	3 837 000
Skjønnsmidler til drift av barnehager	188 317 000
Boligsosialt arbeid	2 395 000
Tilsk.videreutd i psyk helsearb høgskoleutd personell	1 459 000
Styrking av helsetjenesten til volds- og voldtektsutsatte	750 000
Tilskudd kommunene - opptrapp.plan psykisk helse	147 356 000
Handlingsplan sosialtjenesten	560 000
Aktivitesmidler folkehelse	350 000

Kommunale vilttiltak	170 000
Tilskudd til fiskeformål	290 000
Tilskudd til viltformål, hjortevilttiltak	250 000
Lokale forvaltningstiltak	285 000
Tiltak i naturvernområder	313 000
Tiltak i friluftsområder	400 000
Midler til kulturlandskap	150 000
Vederlag for tap av bufe	7 973 000
Vederlag for tap av tamrein	2 114 000
Foreb.og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader	930 000
Tilskudd til friluftstiltak	250 000
SUM	1 200 699 000

4.3 Vedlegg 3: Kontroll og godkjenning, jf. kommuneloven

Fylkesmannens lovlighetskontroll av kommunale avgjørelser, jf. kommuneloven § 59:

Lovlighetskontroll tatt opp etter klage, jf. kommuneloven § 59 nr. 1	Antall
a) I hvor mange av disse sakene har fylkesmannen truffet vedtak i 2006?	6
b) Hvor mange av avgjørelsene har fylkesmannen opprettholdt?	5
c) Hvor mange av avgjørelsene har fylkesmannen kjent ulovlige?	1

Lovlighetskontroll tatt opp på fylkesmannens eget initiativ, jf. kommuneloven § 59 nr. 5	Antall
a) I hvor mange av disse sakene har fylkesmannen truffet vedtak i 2006?	0
b) Hvor mange av avgjørelsene har fylkesmannen opprettholdt?	0
c) Hvor mange av avgjørelsene har fylkesmannen kjent ulovlige?	0

Behandling av økonomisaker etter kommuneloven

1. Behandling av kommunale budsjettvedtak, jf. kommuneloven § 59 og 60.

1.1 Fylkesmannens behandling av kommunale budsjettvedtak	Antall
Hvor mange budsjetter har fylkesmannen behandlet i 2006?	5

1.2 Opphevelse av kommunale budsjettvedtak	Antall
a) Budsjettet ble opphevet på grunn av formelle feil.	0
b) Budsjettet ble opphevet på grunn av budsjettets økonomiske innhold.	0
c) Budsjettet ble opphevet av andre årsaker.	0

2. Godkjenning av kommunale låneopptak, jf. kommuneloven § 50

2 Fylkesmannens behandling av kommunale låneopptak i 2006	Antall (vedtak)
a) I hvor mange søknader om godkjenning av kommunale låneopptak har fylkesmannen truffet vedtak i 2006?	6 (7)
b) Hvor mange av disse låneopptakene godkjente fylkesmannen?	6
c) Hvor mange av låneopptakene ble ikke godkjent av fylkesmannen?	0 (1)
<i>Antallet søknader omfatter også samlesøknader med flere tiltak</i>	

3. Godkjenning av kommunale garantier, jf. kommunelovens § 51

3 Fylkesmannens behandling av kommunale garantivedtak i 2006	Antall (vedtak)
a) I hvor mange søknader om godkjenning av kommunale garantivedtak har fylkesmannen truffet vedtak i 2006?	12 (13)
b) Hvor mange av disse garantivedtakene godkjente fylkesmannen?	12
c) Hvor mange av garantivedtakene ble ikke godkjent av fylkesmannen?	0 (1)

4.4 Vedlegg 4: Oversikt over tilsynsvirksomheten 2006 på OUAs områder

Grunnskoleopplæringen i kommunene:

Tilsynstema	Kommune	Resultat
<i>§ 13 – 10 annet ledd Forskrifter §§ 2-1 og 2-2 Felles nasjonalt tilsyn</i>		
	Hitra kommune	Avvik
	Orkdal kommune	Avvik
	Rennebu kommune	Avvik
	Tydal kommune	Avvik
<i>Spesialundervisning Kap 5</i>		
	Oppdal kommune	Avvik
	Trondheim kommune	Avvik
<i>§ 8 – 2 Forsvarlige gruppestørrelse</i>		
	Røros kommune	I samsvar med lovverket
<i>Gruppestørrelse Stortingets merknad</i>		
	Osen kommune	Avvik
<i>Elevenes skolemiljø Kap 9A</i>		
	Melhus kommune	Avvik

Tilsyn med videregående opplæring/Sør-Trøndelag fylkeskommune:

Tilsynstema	Fylkeskommune/skole	Resultat
<i>Bærbar PC/gratisprinsippet</i>	STFK/Selbu vgs	Ikke avsluttet
<i>Kjøp av utstyr/gratisprinsippet</i>	STFK/Ladejarlen vgs	Ikke avsluttet

Tilsyn med frittstående skoler:

Tilsynstema	Skole	Resultat
<i>Ordinært tilsyn</i>	Steinerskolen Trondheim	Ikke avsluttet
<i>Økonomitilsyn</i>	Bårdar Institutt Trondheim AS	Ikke avsluttet

4.5 Vedlegg 5: Organisert beitebruk Sør-Trøndelag 2006

Kommune	Antall		Antall slept			Antall tapt			Tapt prosent			
	Lag	Medl.*	Sauer	Lam	Storfe	Sauer	Lam	Storfe	Sau	Lam	Småfe	Storfe
Agdenes	1	15	688	1030	37	20	193	0	2,91	18,74	12,40	0
Hemne	1	15	694	924	34	27	256	1	3,89	27,71	17,49	2,94
Hitra	1	14	586	965	0	15	47	0	2,56	4,87	4,00	-
Holtålen	2	65	2652	3939	224	133	321	2	5,02	8,15	6,89	0,89
Klæbu	1	22	468	721	107	8	52	0	1,71	7,21	5,05	0
Malvik	1	40	752	1235	274	21	74	0	2,79	5,99	4,78	0
Meldal	1	10	732	1276	0	18	114	0	2,46	8,93	6,57	-
Melhus	3	33	1708	2452	273	49	207	0	2,87	8,44	6,15	0
Midtre Gauldal*	4	239	6663	10712	1560	218	569	10	3,27	5,31	4,53	0,64
Oppdal	13	179	15839	27532	246	489	2428	0	3,09	8,82	6,73	0
Orkdal	2	14	495	794	46	13	61	0	2,63	7,68	5,74	0
Osen	2	16	962	1743	137	45	196	0	4,68	11,24	8,91	0
Rennebu	8	120	6523	10963	182	357	1096	2	5,47	10,00	8,31	1,10
Rissa	1	4	212	383	0	9	64	0	4,25	16,71	12,27	-
Roan	1	19	986	1475	0	52	244	0	5,27	16,54	12,03	-
Røros	2	15	929	1635	0	31	144	0	3,34	8,81	6,83	-
Selbu*	7	128	1826	2840	549	80	252	8	4,38	8,87	7,12	1,46
Skaun	1	13	379	596	0	15	27	0	3,96	4,53	4,31	-
Snillfjord/Hemne	1	10	416	691	0	13	77	0	3,13	11,14	8,13	-
Tydal	3	31	668	1043	323	41	113	0	6,14	10,83	9,00	0
Åfjord	2	38	1723	2187	168	85	335	0	4,93	15,32	10,74	0
Sør-Trøndelag 2006	58	1040	45901	75136	4160	1739	6870	22	3,79	9,14	7,11	0,53
Sør-Trøndelag 2005	58	1043	46709	74684	3688	1385	5503	18	2,97	7,37	5,67	0,49
Sør-Trøndelag 2004	45	966	43680	69471	3316	1323	4945	14	3,03	7,12	5,54	0,42
Sør-Trøndelag 2003	39	750	36384	57689	2734	1128	5328	13	3,10	9,24	6,86	0,48
Sør-Trøndelag 2002	56	1003	44777	68070	3160	1315	4822	23	2,94	7,08	5,44	0,73
Sør-Trøndelag 2001	57	1033	44721	67551	3151	1138	5513	16	2,54	8,16	5,92	0,51
Sør-Trøndelag 2000	59	1027	44766	64936	2861	1241	5559	4	2,77	8,56	6,20	0,14
Sør-Trøndelag 1999	59	905	44293	63468	3174	1182	6387	15	2,67	10,06	7,02	0,47
Sør-Trøndelag 1995	60	1087	47548	69822	2120	806	4522	5	1,7	6,5	4,54	0,24

Sør-Trøndelag 1990	57	900	42160	65060	-	771	3316	-	1,8	5,1	3,8	-
Sør-Trøndelag 1985	55	1163	46348	67363	-	704	3140	-	1,5	4,7	3,4	--
Sør-Trøndelag 1981	58	1235	40515	57823	-	574	2866	-	1,4	5,0	3,5	-

*) Medl. – medlemmer som er med i beitelaga, ikke alle slipper dyr på beite hvert år.

*) I Midtre Gauldal ble 76 geiter sluppet i et lag og i Selbu 3 geiter, ingen tapt.

Namdalseid og Osen beitelag sine tall er lagt inn i fylkesoversikten. Laget blir delt mellom Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag i tilskuddssammenheng. Systemet for organisert beitebruk takler ikke at et lag deles på to fylker og laget blir behandlet som dispensasjonssak i Sør-Trøndelag.

Totaltapet har aldri vært så høyt i Sør-Trøndelag. Det er særlig tapet av søyer som har økt siste året. I Holtålen, Midtre Gauldal, Osen, Rennebu, Roan, Røros, Selbu, Tydal og Åfjord er det dokumentert eller sannsynliggjort tap til bjørn. Bjørn tar helst voksne sauer og dette kan forklare mye av det høye sauetapet. Tapstall for 1981 og 1985 ansees som normalt for fylket, men jerven gjorde skade i enkelte beitelag i Oppdal på 80-tallet. Alle beitelag omtaler at de har tap til rovvilt. Ikke alle lag har dokumentert eller sannsynliggjort tap til fredet rovvilt.

